- 28 -

KASAS SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 28, nüzûl sıralamasına göre 49, üçüncü miûn grubunun dokuzuncu sûresi olan Kasas sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 88 dir.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlüne ve Onun pak aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Mekke'de Neml sûresinden sonra nazil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 88 dir. Adını içindeki 25. âyetinde geçen "kıssa" kelimesinin çoğulu olan "kasas" dan almıştır. Sûrede Hz. Musa aleyhisselâmın hayatı ve Firavunla arasında geçen hadiselerin yanı sıra Kârûn kıssasına da yer verilir. Sûrenin muhtevasından anlaşıldığına göre bu âyetler Mekke'de Mekke müşriklerinin baskı ve zulümleri altında bunalmış Müslümanlara bir destek, karşılarındaki kâfirlere de bir tehdit oluşturmak üzere inmiştir. Sûrede oluşturduğu mesajlarla Rabbimiz her şeyi kendi

gücü ve kudretiyle yönlendirdiği, göklere ve yere emen tek güç ve otorite olduğu, kendisine inanan mü'minlerin sürekli desteğinde oldukları vurgulanmaktadır.

İlk âyeti huruf-ı mukattaa ile başlayan bu sûrenin muhtevasını genel olarak üç bölümde ele almak mümkündür. Birinci bölüm (âyet3-46) Yeryüzünün en büyük tâğutu Firavun'un yönetimi altında köleleştirilmiş, her şeylerini kaybetmiş olan İsrail oğullarının maruz kaldıkları işkence ve zulümlerden söz eder. Erkek çocuklarının öldürüldüğü, kızlarının hayasızlaştırıldığı, inançlarının aksine bir hayata zorlandıkları anlatılır. Mü'minlerin zalimler tarafından ezildikleri böyle bir ortamda Allah ve peygamberi safında yer alan mü'minlerin Allah desteğine ehil hale gelir gelmez hemen Rabbimizin iradesinin ezilenlere yardım etme yönünde tecelli ettiği belirtilmektedir.

Daha sonra Hz. Musa aleyhisselâmın çocukluğu, gençliği, Mısır'dan Medyen'e gidişi, orada evlenmesi, sonra Allah'ın emriyle tekrar Mısır'a dönmesi, bu dönüşü esnasında ailesiyle birlikte Tûr dağına çıkışı ve burada kendisine vahyin gelmesi, sonra kavmine tebliğe başlaması, Firavunu ve toplumunu imana çağırması, Firavun ve toplumunun Hz. Musa'yı reddedip yalanlaması, aralarında geçen diyaloglardan sonra Firavun ve hempalarının denizde boğulması anlatılır. Sûrenin Hz. Musa aleyhisselâm ile ilgili bölümü üslup ve muhteva yönünden sanki bundan önceki Şuarâ ve Neml sûreleriyle benzerlik arz etmektedir.

Kasas sûresinde, Hz. Musa aleyhisselâmın kıssası ilk defa karşılaşılan bir hadise tarzında anlatılmakta ve Kur'an kıssalarının anlatım amacına paralel olarak bazı önemli uyarılara ve öğütlere de yer verilmektedir. Bu kıssada hâkimiyet ve iktidar Firavun'un şahsında somutlaştırılırken, onun karşısında görünürde hiçbir gücü ve desteği bulunmayan Hz. Musa aleyhisselâmın safında yer alan samimi olmaları, sabırlı olmaları, Allah'a kullukları ve peygambere teslimiyetleri konusunda geri adım atmamaları halinde kesinlikle başarıya ulaşacaklarına işaret edilmektedir. Böylece bir bakıma, Mekke müşrikleri arasındaki hâkim zümrenin aşağıladığı ve her türlü zulümleri reva gördüğü mü'minler için bir destek, müşriklere de bir tehdit oluşturulmaktadır.

Sûrenin ikinci bölümünde (âyet 47-75) Resûlullah Efendimizin Rabbinden vahiy aldığına dair sözlerinin doğruluğuna vurgu yapılarak müşriklerin itiraz ve karşı çıkışları sert bir dille reddedilir. Bu bölümde Hz Musa aleyhisselâm ile Hz. Muhammed aleyhisselâmın tebliğleri ve dâvetleri arasındaki ortak noktaya dikkat çekilir. Her ikisinin de aynı kaynaktan vahiy alan Allah elçileri oldukları ortaya konur. Yine Hz. Musa aleyhisselâm ile azgın Firavun arasındaki mücadelenin aynısının Mekke'de Hz. Muhammed aleyhisselâm ile Mekke müşrikleri arasında

cereyan ettiğine temas edilmektedir. Diğer taraftan yine bu bölümde peygamber efendimize sevdiği ve hidayetini arzu ettiği bir kimseye hidayet etmesinin mümkün olmayacağı, ne kadar çabalarsa ça-balasın gücünün bu işe yetmeyeceği, hidayetin sadece Allah'ın dilemesiyle olacağı bildirilmektedir.

Muteber kaynaklarda bu âyetin Resûlullah efendimizin amcası Ebû Talib hakkında nazil olduğu belirtilmektedir. Resûlullah efendimiz kendisinin çok iyiliğini gördüğü amcasını son döneminde imana dâvet eder. Kureyş'in kendisini kınamasından çekindiği için iman etmekten çekinen amcasına çok üzülen peygamberimize işte bu âyet iniyordu. (Buhârî, Menakibu'l Ensar 40). Böylece Rabbimizin bu âyetiyle elçisini teselli ettiğini anlıyoruz.

Bu bölümde ayrıca dünya hayatının geçiciliğine, bağlanmaya değmez oluşuna dikkat çekilmektedir. Yine bu bölümde dünyayı kıble edinip âhireti unutmuş, Allah ve elçileriyle çatışma içine girmiş, refah içinde şımarmış nice toplumların helâk yasasının mahkumu oldukları haber verilmektedir. Bunun için de kıyamet sahnelerinin bazı bölümleri tasvir edilmekte, bu konuda kevnî deliller serdedilmektedir.

Kasas sûresinin son bölümünde (âyet 76-82) Kârûn kıssası anlatılmaktadır. Hz. Musa aleyhisselâmın kavminden olup büyük bir dünya servetine sahip bulunan Kârûn zenginliğine böbürlenerek insanlara zulmetmiş, sonunda Rabbimiz kendisini tüm sahip olduklarıyla birlikte yerin dibine geçirmiştir. İlk defa adı bu sûrede geçen ve bundan sonra kitabımızda iki sûrede daha kendisinden söz edilecek olan Kârûn'un kimliği konusunda çeşitli rivâyetler vardır.

Bu kıssada dünya malının fâni oluşu, bel bağlamaya değmez oluşu, dünyanın da, içindekilerin de tümünün sahibinin sadece Allah olduğu, dolayısıyla onun sahibinin istediği yerde kullanılması gerektiği, böyle yapılınca Allah'ın vereceği sevabın dünya ve içindekilerin tamamından daha hayırlı olduğu bildirilmektedir. Öte yandan bu kıssa, dolaylı olarak hem Mekke müşrikleri arasındaki şımarık, Kârûn karakterli servet sahipleri, hem de bu kesime imrenen, onların yerinde olmak isteyen mü'minler için çok büyük ibretler ve uyarılar ihtiva etmektedir.

Kârûn kıssasının hemen arkasından gelen iki âyette ise (âyet 83-84) yeryüzünde büyüklük taslamaktan, elindeki Allah'ın verdikleriyle insanlara tepeden bakmaktan, böylece yeryüzünde Allah'ın dü-zenini bozmaktan, fesat çıkarmaktan sakınanların âhirette kurtuluşa erecekleri, böyle Allah kontrolünde muhsince bir hayat yaşayanların yaptıkları amellere onların daha güzeliyle karşılık verileceği, kötülük yapanların da işlediklerinin dengiyle cezalandırılacakları

belirtilerek kıssadan çıkarılması gereken derslere işaret edilmektedir. Sonra sûre Allah'tan başka sözü dinlenecek, çektiği yere gidilecek, arzuları yerine getirilecek İlâh bulunmadığını ve O'nun zâtından başka her şeyin helâk olacağını ortaya koyan İslâm'ın tevhid ve ulûhiyet ilkelerini gündeme getiren âyetlerle son bulmaktadır.

Böylece sûredeki Firavun kıssasında iktidar gücünün, Kârûn kıssasında da ekonomik gücün insanı gurur, kibir, azgınlık, şımarıklığa sevk etmesi, bu imkânların Allah'a kullukta değil de O'nunla ve elçileriyle çatışmada, Allah kullarına zulümde kullanılması halinde, bu verilenlerin onlar için nasıl bir felâkete dönüşeceği ortaya konulmaktadır. Sûre ile alâkalı bu mukaddimeden sonra inşallah âyetlerini tek tek tanımaya başlayalım. Rabbim gereği gibi iman eden ve amele dönüştüren kullarından eylesin bizi.

1,2. "Ta, Sin, Mim. Bunlar apaçık kitabın âyetleridir."

Hurufu mukatta âyetinden sonra sûreye Rabbimiz kitabına, kitabının âyetlerine dikkat çekerek başlıyor. Kitabın âyetleri apaçıktır. Herkesin anlayabileceği netliktedir bu kitabın âyetleri. Hiçbir kapalılığı yoktur. Mübîndir bu kitap. Âyetleri, hükümleri, ifadeleri, yasaları apaçık ve parlak olduğu gibi, inzali de, Allah'tan gelişi de gün kadar açık olan bir kitaptır bu kitap. İçinde insan yazgısı, insanın hayat programı bulunan ve kıyamete kadar insanlığın tüm problemlerini çözecek ve kıyamete kadar bir harfine bile halel gelmeyecek olan, kalpte olan, kabulde olan bir yazgıdır bu. Evet bu kitabın özelliği âyetleri Mübîndir. Hakkı, hidâyeti, doğruyu hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak biçimde ortaya koyandır.

3. "Ey Muhammed! İnanan bir millet için, sana Mûsâ ve Firavun olayını olduğu gibi anlatacağız."

Ey peygamberim, iman etmek isteyen, yol bulmak isteyen, hayatlarını bununla düzenlemek isteyenler için Biz sana Mûsâ ve Firavunun haberini okuruz, okuyoruz. Biz sana Mûsâ'nın ve Firavunun haberini hak olarak, haklı olarak, doğru olarak okuyoruz. Evet kâinatın sahibi olan, göklerin ve yerin Rabbi olan Allah binlerce yıl önce gerçekleşmiş bir hadisenin anlatımıyla, vahyiyle peygamberini bilgilendiriyor, şereflendiriyor. Tabii peygamber şahsında kıyamete kadar Rabbimizin bu haberleriyle bilgilenmek, şereflenmek, iman etmek isteyen mü'minleri de şereflendirmek istiyor.

Evet demek ki bu haberin Rasulullah efendimize okunmasının hikmeti hem Rasulullah efendimizin şereflendirilmesi, hem de kıyamete kadar bu haberlerle ilgilenen kullarına şeref kazandırmasıdır. İşte şu anda bu Mübîn olan kitabı elimize aldık ve Rabbimizin şeref sebebi olan bu haberini bizler de okuyoruz, dinliyoruz. O haberlere bizler de şahitlik ediyoruz. İnsanların başka haberler peşine düştüğü, şeytan haber merkezlerinin yalan haberleri altında ezildiği, düşünme melekelerini bile kaybetmekle karşı karşıya kaldıkları, türlü türlü bunalımlar içine düştükleri bir dünyada şu anda bizler Rabbimizin haberleriyle meşgul oluyoruz. En doğru, en gerçek haberlerle birlikteyiz.

Her şeyi bilen, mutlak bilen, bilgisi tam olan, bilgi kendisinden olan Rabbimizin bu sûresinde bize lâzım olan göklerden, yerden, geç-mişten, gelecekten verdiği mutlak doğru haberleriyle peygamberini ve onun yolunun yolcusu olan bizleri en doğru yola, Sırat-ı Müstakime, kulluk yoluna, cennet yoluna ulaştırırken, işte bir Allah haberiyle daha şereflenmenin, bilgilenmenin, hidâyet bulmanın izzet ve şerefine ulaşıyoruz. Haberin okuyucusu Allah, dinleyicisi peygamber. Okuyucu peygamber dinleyicisi sahâbe. Okuyucusu sahâbe dinleyicisi müslü-manlar. Okuyucusu şu anda ben dinleyicisi sizler. Kıyamete kadar tüm müslümanlar okuyacaklar, tüm müslümanlar dinleyecekler. Tüm müslümanlara ulaşacaktır bu haberler. Çünkü bu kitap Allah koruması altındadır ve kıyamete kadar bu haberler bozulmadan gelecek nesillere intikal edecektir.

4. "Firavun memleketin başına geçti ve halkını fırkalara ayırdı. İçlerinden bir topluluğu güçsüz bularak onların oğullarını boğazlıyor, kadınlarını sağ bırakıyordu; çünkü o, bozguncunun biriydi."

Muhakkak ki Firavun arzda, Mısır'da büyüklendi. Kendi büyük gördü, insanlara kendini büyük gösterdi. Mısır'da tanrılığını iddia etti. En yüce arlık benim, benim üzerimde başka üstün varlık yoktur dedi. Mısır halkı üzerinde egemenlik iddiasında bulundu. Bu ülkede tanrı benim, bana itaat edeceksiniz, beni dinleyeceksiniz, benim arzularımı yerine getirecek, benim yasalarımı uygulayacaksınız dedi. Benden başka Rab, ilah, melik tanımayacaksınız dedi. Üzerlerine egemenleştiği, Rableştiği Mısır halkını da fırkalara, gruplara, partilere ayırdı. Firavunun yaşayabilmesi için buna ihtiyaç vardı. Tüm zalimlerin buna ihtiyacı vardır. Çünkü halkın Firavunlara karşı tek yumruk, tek güç, tek yürek haline gelmeleri Firavunların sonu olacaktı. Onun için halk bölünmeliydi. Çünkü halkta kendilerine zulmeden Firavunlara karşı mutlaka bir tepki olacaktır. Firavunun zulmünü sürdürebilmesi için, iktidarını koruyabilmesi için tek çare

halkını birbirine muhalif çeşitli gruplara, çeşitli partilere ayıracaktı. Bu partiler, bu gruplar birbirleriyle vuruşurlarken Firavunlar yaşayacaklardı.

Yâni Firavunlara karşı işleyecek reaksiyon halkın kendi bünyesinde pasifize edilecekti. Firavunlara yapılacak düşmanlık, grupların kendi aralarında yok edilecekti. Böylece halkı gruplara ayıran Firavun perde arkasından kuvvetlenen gruba karşı onları zayıflatmak için karşılarındaki zayıfları destekleyecektir. Ve kendilerine yardım edilen gruplar gözünde Firavun kurtarıcı bir aziz haline gelecekti. Ve bu partiler arasındaki kavga sürüp giderken Firavunlar yaşama imkânı bulacaktı. İşte şu anda dünyanın her tarafında bu senaryo devam etmektedir.

Mısırda köleleştirilmiş İsrâil oğullarına en akla gelmedik yöntemlerle zulmediyor, erkek çocuklarını öldürerek, kızlarını da hayasızlaştırarak onları da zayıflatıyor, güçsüz hale getiriyordu. Erkeklerine hayat hakkı tanımıyor kızlarını da hayasızlaştırarak Mûsâları doğurma özelliğinden mahrum bırakıyordu. Zalim Firavun böylece kendisi Allah'ın istediği bir hayatı yaşamadığı gibi, insanların da Allah'a kul olmalarına engel oluyordu.
5,6. "Biz, memlekette güçsüz sayılanlara iyilikte bulunmak onları önderler kılmak, onları varis yapmak, memlekete yerleştirmek; Firavun, Hâmân ve her ikisinin askerlerine, çekinmekte oldukları şeyleri göstermek istiyorduk."

Evet Firavunun, Firavun sisteminin zulüm çarkları altında ezilen, sömürülen, köleleştirilen, mus'taz'aflar haline getirilen, ırzları, namusları yok edilen, şahsiyetleri silinen kullarının savunulmalarını, bu zulümden kurtarılmalarını bizzat Rabbimiz kendi üzerine alıyor. Bakın buyuruyor ki Rabbimiz. Biz istedik ki o mus'taz'aflara, o zayıflatılmış kullarımıza sahip çıkalım, onlara yardım edelim, desteğimizle onlara Firavunlar karşısında lütuflarda bulunalım, onları yeryüzünün egemenleri, yeryüzünün imamları, önderleri kılalım. Yardımımız ve desteğimizle onları tekrar hürriyetlerine kavuşturalım, iktidara getirelim, onlara imkân ve fırsat verelim ki onlar yeryüzünde Firavunların zulümlerini bitirip Benim istediğim hayatı yaşamada ve yaşatmada önderler olsunlar. Bulundukları coğrafyada Firavunların zulüm yasalarını değiştirip Benim kulluk yasalarımı egemen kılsınlar. Benim arzularımı yerine getirmede, Bana kulluk konusunda önderler, örnekler olsunlar, imamlar olsunlar, herkese kulluğun nasıl olacağını göstersinler.

Evet Biz istedik ki o mustaz'afların kaderini değiştirelim. Ayaktakileri baş yapalım, baştakileri zelil edelim. İktidarı bize düşman olan zalimlerin elinden alalım da mus'taz'aflara verelim. Onlara yeryüzünde güç, kuvvet, saltanat verelim ki âdil bir yönetimin, müslümanca bir hayatın nasıl olacağını göstersinler. Zalimlere karşı onları destekleyelim ki zalim Firavunun, Hâmân'ın ve ordularının Benim

desteğimdeki müslümanlardan nasıl korkup sakındıklarını gösterelim. Yıllardır bu mus'taz'aflar bir gün güçlenip de bize kafa tutacak hale gelmesinler diye tedbir üstüne tedbirler alan o alçaklara korktuklarının nasıl başlarına geldiğini onlara bir gösterelim.

Firavunun korkulu rüyasıydı bu mus'taz'aflar. Tüm yeryüzü zalimlerinin korkulu rüyasıdır mus'taz'aflar. Çünkü tüm zalimler zulümlerinin farkındadırlar. Zulmettikleri, kanlarını emdikleri mustaz'afların mutlaka bir gün uyanıp kendilerinden zulümlerinin hesabını soracaklarını bilmektedirler. Her gece hafakanlar geçirmektedirler acaba uyandılar mı? Acaba kendilerine geliyorlar mı? diye. Acaba hesaplaşma başlıyor mu diye ödleri kopmaktadır.

İşte bu yüzden Firavun da uykularını kaybediyordu. Acaba ülke yönetiminde yeniden müslümanlar egemen olup ta kendi tanrılığını bitirip, Allah'ın istediği hak ve adâlet ölçülerine göre bir hayatı tesis edecekler mi? Acaba tüm insanlara gerçek hürriyeti tattıracaklar, benimkiyle Allah'ınkinin farkını hissettirecekler mi? diye ödü kopuyordu. Buna engel olabilmek için, Allah sisteminin uygulanmaya konmaması için, kendi sömürü düzenini devam ettirebilmek için elinden gelen her şeyi yapıyordu. İsrâil oğullarının başarılı olmasını istemiyordu. Onun için olmadık zulümler irtikap ediyordu. Müslümanların erkek çocuklarını öldürüyor, kızlarını, kadınlarını da hayasızlaştırıyordu.

İşte Rabbimiz de Firavunun zulüm çarkları arasında ezilen, yok edilen, zayıflatılan, iffet ve namusları kirletilen kullarımızı Biz yeryüzünde destekleyip egemen kılmak, onları iktidara getirmek ve yeryüzünde Allah egemenliğini kurmaları yolunda, müslümanca bir hayatı gerçekleştirmeleri noktasında rol almalarını sağlayacağız buyuruyor. Göklerin ve yerin sahibi olan, göklerde ve yerde yetki elinde olan, tek söz sahibi olan Rabbimiz kararını bu noktada veriyordu. Allah öyle hükmetmişti ve hükmü mutlaka gerçekleşecekti. İşte bu yasasının ha-beri böylece geliyordu.

Bu savaşın iki tarafı vardı. Bir tarafta Allah, diğer tarafta da Allah vardı. İman küfür savaşında bu değişmeyen bir yasadır. Kâfirler mü'minlerle verdikleri her bir savaşta mutlaka karşılarında Allah'ı bulacaklardır. Evet savaşın iki tarafı vardı. Allah ve Firavun. Elbette bu savaşta Firavunun bir hesabı varsa Allah'ın da bir hesabı vardı. Firavun istediği kadar müslümanları yok etmek için planlar yapsın, Rab-bimiz de Mûsâ (a.s) hesabına, müslümanlar hesabına bir hesabın içine giriyordu. Bakalım bu hesap nasıl gerçekleşecek?

Rabbimizin okuduğu bu haberi Mekke'de kâfirler karşısına çok zor günler yaşayan müslümanlar dinliyorlardı. O günün dünyasında Firavunun rolünü oynayan

Mekkeli müşrikler müslümanlar göz açtır-mıyorlardı. Müslümanları bir kaşık suda boğmanın hesabını yapıyorlardı. Aynen Firavun gibi müslümanlara hayat hakkı tanımamaya çalışıyorlardı. Tıpkı Firavun dönemi müslümanları gibi o günkü müslü-manların tek suçları da Rabbim Allah demekti. Tüm zalim kâfirlerin gözünde en büyük işte buydu.

İşte böyle bir ortamda Rabbimiz Mekkeli müslümanlara bu haberi okuyarak onlara büyük destek oluştururken Firavun yolunu takip eden düşmanlarına karşı da çok büyük bir tehdit unsuru oluşturuyordu. Ve şu anda bu haberi dinleyen, tıpkı Firavun dönemi müslüman-ları gibi, Mekke dönemi müslümanları gibi zalimler tarafından bir kaşık suda boğulmak istenilen, Rabbim Allah demelerine izin verilmeyen bizleriz. Haber şu anda bize okunuyor. İyi dinleyelim ve haberin gelişmesine dikkat edelim. Dikkat edelim ki kimin dediği oluyor? İyi anlayalım göklere ve yere egemen kimmiş? İyi kavrayalım sonunda galip gelen taraf kimmiş?

7. "Mûsâ'nın annesine: "Çocuğu emzir, başına gelecekten korktuğun zaman onu suya bırak; korkma, üzülme; Biz şüphesiz onu sana döndüreceğiz ve peygamber yapacağız" diye bildirmiştik."

Mûsâ dünyaya geliyor. Rabbimizin haberini okuduğu şahsiyet küçücük bir çocuk olarak varlık sahnesinde yerini aldı. Firavunun korkulu rüyası gerçekleşti. Halbuki Firavun O çocuk gelmesin diye, o çocuk doğmasın diye ölüm yasası çıkartmıştı. İsrâil oğullarının doğan bütün erkek çocuklarını öldürtüyordu. Hesabına göre doğar doğmaz Mûsâ öldürülecekti. Mutlaka Mûsâ bunlardan birisidir diye binlerce çocuğun, binlerce Mûsâ'ların kanına giriyordu. Tarihte hiç görülmemiş büyük bir tedbir alıyordu. Ama Onun tedbiri Allah'ın takdirini değiştirememiş ve işte korktuğu Mûsâ dünyaya gelmişti. Firavun Onu öldüreceğim diye çırpınıyor, ama Rabbimiz de Onu yaşatmaya karar vermişti. Rabbimiz Firavunun tün tedbirlerini, tüm düzenlerini, tuzaklarını boşa çıkarıp işte Firavunu yerin dibine geçirecek ve İsrâil oğullarını, mustaz'afları egemen kılacak çocuk dünyaya gelmişti. Mûsâ'nın annesi Firavunun zulmünden tedirgin, korku içinde. Ne yapacağını bil-miyor.

Biraz sonra Firavunun cellatları gelecek ve Mûsâ'sını elinden alıp gözleri önünde öldürecekler. Anında Firavunun ölüm yasası uygulanacak. Mûsâ'nın annesi böyle bir müthiş bir korku içinde kıvranırken Biz ona vahy ettik buyuruyor Rabbimiz.

Sakın korkma, sakın üzülme, rahat bir şekilde çocuğunu emzir. Durumundan korktuğun, gelmelerinden, bulmalarından endişelendiğin zaman da hemen Onu

denize, onu suya, yâni Nil nehrine bırak. Bunu yaparken de sakın mahzun olma, kederlenip üzülme. Kesinlikle bilesin ki Biz Onu sana tekrar iade edeceğiz. Çocuğunu tekrar sana döndüreceğiz. Hiç korkma Onun başına hiçbir şey gelmeyecek. Ve yine bilesin ki biz Onu elçilerimizden kılacağız. Onu peygamber yapacağız buyurur Rabbimiz.

Evet Firavun ve adamları müslümanların bulunduğu, İsrâil oğullarının yaşadığı gecekondularda çocuk arıyorlar. Gece yarısı evleri yokluyorlar köle mahallelerinde. Buldukları yerde, gördükleri anda öl-dürecekler müslümanların çocuklarını. Onların ayak seslerini duyan Mûsâ'nın annesi büyük bir korku içinde. İşte Rabbimiz yüreği korkudan parça parça olmuş kadıncağıza vahy ediyor. Firavun oğullarının tükürüklerini bile lâyık görmedikleri köle bir toplumun üyelerinden köle bir kadına vahy ediyor Rabbimiz. Bu ne büyük bir şeref değil mi? Mûsâ'nın annesi Allah vahyiyle şereflendiriliyor. Rabbimiz buyuruyor ki, korkma, üzülme. Eğer Onun öldürüleceğini hissedersen, gelmelerinden, bulmalarından endişelenirsen hemen Onu bir sandığın içine koy ve Nil'e bırakıver. Kesinlikle Onun başına hiçbir şey gelmeyecek. O Bizim korumamız altındadır ve O Bizim elçilerimizden olacaktır.

Anne aynen Rabbimizin buyurduğu gibi yaptı. Hemen Onu bir sandığın içine koydu ve Nil'e bıraktı. Mûsâ suların üzerinde gidiyordu ve Rabbimizin iradesi, Rabbimizin koruması Onun üzerindeydi. Her şeye gücü yeten, her şeye hâkim olan Rabbimiz Onu Firavunun sarayına doğru yönlendirdi. O anda yine her şeyi yönlendiren Rabbimiz Firavunun hanımını ve nedimelerini de o tarafa doğru yönlendirdi. On-lar sarayın Nil'e bakan kısmında bir gezintiye çıkmışlardı. Ve Rabbi-mizin takdiriyle çocuk onlara doğru geliyordu. Ve suda gelen sandığı gördüler.

8. "Firavunun adamları onu almışlardı. Firavun, Hâmân ve askerleri, suçlu olduklarından; O, onlara düşman ve başlarına da dert olacaktı."

Firavun ailesi Onu, Mûsâ'yı bir lukata olarak, yitik bir emtia ola-rak buldular. Ve artık Mûsâ Firavunun sarayındaydı. Rabbimiz diyor ki, Firavun, Hâmân ve yardakçıları, hempaları suçlu oldukları için, zalim oldukları için Mûsâ kendilerine bir düşman ve başlarına bir dert olacaktı. Kendileri için bir düşman, bir hüzün, bir keder kaynağı olsun diye Mûsâ'yı onların yanına, saraya gönderdik diyor Rabbimiz.

Çünkü Firavun, Hâmân ve askerleri büyük bir zulüm ve yanılgı içindelerdi. Alçaklar ne yaptıklarını bilmiyorlardı. Allah konusunda, müslümanlar konusunda yanlış bir hesabın içine girmişlerdi. Allah'la savaşımlarında, müslümanlarla

savaşımlarında yanlış bir hesabın içindeydiler. Allah'la baş edebileceklerini zannediyorlardı. Müslümanların kökünü kazıyabileceklerini hesap ediyorlardı. İşte böyle bir yanılgıyla karşı karşıyalar. Adına binlerce çocuğun kanına girdikleri, gelmesin diye, doğmasın diye tedbirler aldıkları çocuk şu anda kucaklarındaydı. İşte şu anda öldürmek istedikleri Mûsâ saraylarındaydı. Her konuda hâkim güç Allah'tı. Yeryüzünü idare eden onlar değil Allah'tı. Egemenlik onlarda değil Allah'taydı. Bakın Firavunun karısı dedi ki:

9. "Firavunun karısı: "Benim de senin de gözün aydın olsun! Onu öldürmeyiniz, belki bize faydası olur yahut onu oğul ediniriz" dedi. Aslında işin farkında değillerdi."

Ey Firavun, benim de senin de gözün aydın olsun. İşte bir çocuk, nûr topu gibi bir erkek çocuğu. Bu çocukla ikimizin gözü de aydın olsun dedi. Kadıncağız çok hoş bir ifadeyle, çok güzel bir yorumla Mûsâ'yla gözlerinin aydınlığını istedi. Mûsâ'yı göz aydınlığı bildi. Sakın bunu öldürmeyelim, belki Onun bize faydası olur, yahut da Onu evlât ediniriz dedi. Aslında o kadın da Mûsâ'nın farkında değildi.

Rivâyetlere göre hanımının göz aydınlığı talebine karşılık Firavun tam bunun tersini söyledi. Dedi ki hayır, ben ondan dolayı bir göz aydınlığı filan istemiyorum. Senin gözün aydın olsun dedi. Gerçekten de sonunda aralarındaki savaşta Firavunun göz aydınlığı olmayacaktı O Çocuk. O karısının göz aydınlığı olacaktı ama Firavunun sonunu hazırlayacaktı Mûsâ.

Bu kadın Âsiye annemizdi. Âhirette bu kadının gözü aydın olacaktı. Büyük irade böyle istiyordu. Bakın iki peygamber karısı, o eve vahiy indiği halde, insanlık o evden yayılan vahiyle dirildiği halde o iki evin hanımı müslüman olmuyorlar da, yeryüzünün en despot, en zalim insanının karısı müslüman oluyor. Gerçekten çok garip bir dünya.

Öyleyse hiç birimiz kesinlikle geleceğimizden enim olamayız. Rabbimize hep şöyle dua etmeliyiz: Ya Rabbi bizi müslümanca yaşat, müslümanca öldür. Bizi cennetine girdir ya Rabbi demek zorundayız. Değilse şu andaki gücümüz, kuvvetimiz, peygambere yakınlığımız hiçbir değer ifade etmeyecektir. İşte Nûh ve Lût (a.s)'ın hanımları, işte İbrâhim (a.s)'ı babası, işte Nûh (a.s)'ın oğlu ve işte Rasulullah efendimizin amcası. Ve işte ben tanrıyım diyen Firavunun karısı. Çocukları da olmadığı için Mûsâ'yı ölümden kurtarıp evlâtlık edinmek ve onunla göz aydınlığına ulaşmak istiyor. Mûsâ'yı bilmediği halde öyle söylü-yordu.

Ve kadının teklifini kabul ettiler, kabul ettirdi Rabbimiz. O çocuk ta İsrâil oğullarından bir çocuktu. O çocuk korktukları çocuktu, ama bilmedikleri için

kadının teklifini kabul ettiler. Çünkü büyük irade böyle istemişti, böyle kararlaştırmıştı. Devletleri kuran, devletleri yıkan, Firavunlara geçici yetkiler veren büyük irade böyle hükmetmişti. Kadının teklifiyle çocuk saraya girdi. Şimdi perdenin öbür sahnesine, çocuğunu kaybetmenin acıları içinde kıvranan Mûsâ'nın annesine bir bakalım, acaba o ne âlemde?

10. "Mûsâ'nın annesi, gönlü bomboş sabahı etti, (oğlundan başka bir şey düşünemiyordu). Allah'ın vaadine iyice inanması için kalbini pekiştirmeseydik, neredeyse saraya alınan çocuğun kendi oğlu olduğunu açığa vuracaktı."

Evet Mûsâ'nın annesi gönlü bomboş olarak sabahladı. Yüreği sıkıntılı olarak sabahı etti. Merak içindeydi. Mûsâ'sı gitmişti. Acaba ne olacaktı şimdi? Yavrucağızı, ciğerparesi nereye gitmişti? Başına neler gelmişti? Nil'in azgın dalgaları arasında acaba nerelere sürüklenip git-mişti? Acaba Firavunun askerleri Onu bulup öldürmüşler miydi? Rab-bimiz buyuruyor ki bakın: Kendi vaadine iyice inanması için, mü'min-lerden olması için eğer onun kalbini sağlamlaştırmasaydık az daha onu açığa vuracaktı. Yâni az kalsın ben bu gece bir erkek çocuk dünyaya getirdim ve korkumdan onu Nil'e bıraktım deyiverecekti. Yâni az kalsın, neredeyse sırrı ifşa ediverecekti. Ama Rabbimiz Onun kalbini sağlamlaştırdı. Mü'minlerden olması için Ona güç veriyor, imkân veriyor ve ana şefkatiyle onu rahatlatıyor. Ertesi gün:

11. "Mûsâ'nın ablasına: "Onu izle" dedi. O da, kimse farkına varmadan, Mûsâ'yı uzaktan gözetledi."

Kızına, Mûsâ'nın ablasına diyor ki, haydi erkek kardeşin Mûsâ'yı biraz takip et, biraz araştırıp Onun âkıbeti konusunda bana haber getir diyor. O kızcağız da saray erkanından, Firavunun adamlarından hiç kimsenin haberi yokken, gizliden gizliye uzaktan çocuğu gözetledi. Sarayda ne olup bitiyor? Bir hareketlilik var mı? diye uzaktan dikiz etti. Olay şöyle gelişiyor. Sarayda çocuğa sütanneler araştırıyorlar. Ama Allah'ın hikmetiyle Mûsâ buldukları hiç kimsenin, hiç bir kadının memesini almıyor. Çünkü Rabbimiz Ona böylece emrediyordu. Bakın Rabbimiz buyuruyor ki:

12. "Önceden, süt annelerin memesini kabul etmemesini sağladık. Mûsâ'nın ablası: "Size, sizin adınıza ona bakacak, iyi davranacak bir ev halkını tavsiye edeyim mi? " dedi."

Biz önceden Ona süt annelerin memelerini almasını haram kıldık. Kimsenin memesini almıyordu çocuk. Baktılar ki kimsenin memesini almıyor, sarayın

görevlileri aciz kaldılar. Bunun sebebini bil-miyorlardı. Çünkü Allah onların memelerini emme demişti. Bu durumu gözetleyen Mûsâ'nın kız kardeşi dedi ki, size sizin adınıza ona iyi bakacak, ona iyi davranacak bir ev halkını haber vereyim mi? Onu emzirecek bir aileyle tanıştırayım mı sizi? O aile bu çocuğa çok güzel gelecek dedi ve hemen gidip annesine haber verdi. Annesi çabucak gel-di ve çocuk annesinin sütünü hemen aldı. Böylece her şeye egemen olan, her şeyi dilediği gibi takdir buyuran Rabbimizin buyruğu gerçekleşmiş oldu.

Evet Rabbimiz Mûsâ'yı annesiyle böylece buluşturuverdi. Göklerde ve yerde mutlak egemen olan, mutlak irade sahibi olan Allah, yetki sahibi olan Allah çocuğunu annesine, annesini de çocuğuna ulaştırıverdi. Annesine vahy edip korkma, onun başına hiçbir şey gelmeyecek ve onu sana döndüreceğiz buyurmuştu, işte sözünü yerine getirdi Rabbimiz. Çünkü hayata hakim olan, dilediğini dilediği gibi gerçekleştiren Allah'tır. Kimse O'nun iradesine engel olamaz. Mülkünde mutlak tasarruf sahibidir.

13. "Böylece onu, annesinin gözü aydın olsun, üzülmesin, Allah'ın verdiği sözün gerçek olduğunu bilsin diye, ona geri çevirdik. Fakat çoğu bilmezler."

Evet böylece Biz onu ulaştırdık ki annesinin gözü aydın olsun, oğlundan dolayı üzülmesin. Ve kesinlikle bilsin ki Allah sözünden asla dönmez. Allah'ın vaadi haktır. Ve lâkin insanların pek çoğu bunu bilmiyorlar. İnsanların pek çoğu Rablerini, Rablerinin gücünü, kudretini tanımıyorlar. Rabbimiz böylece Mûsâ'yı hem de Firavunun sarayında anasına teslim etti. Ana da sarayda, çocuk ta saraydadır. Ve Mûsâ anasının kucağında, anasının sütüyle, anasının şefkat ve eğitimiyle büyümeye başlıyor. Allah'ın vaadi böylece gerçekleşmiş oldu. Her şey Rabbimizin planladığı gibi olup bitti ve Firavunun yapabileceği hiçbir şey de yoktu.

Çünkü yeryüzünün hâkimi Allah'tı. Mısır'da egemen olan Firavun değil Allah'tı. Firavunların yetkisi ancak Allah'ın izin verdiği kadardı. Allah bu yetkiyi kaldırıverdiği zaman tüm dünya meliklerinin yapabilecekleri hiçbir şey yoktur. Herkes büyük iradeye teslim olmak zorundadır. Allah'ın yetki vermediği alanlarda Firavunların hiçbir güç ve yetkileri yoktur. İşte gelmesin diye tedbirler aldığı Mûsâ Firavunun sarayında bir prens olarak büyümektedir. Öldürmek istediği çocuk kendi kucağında büyüyor. Allah yasasını böyle belirlemişti. Firavunun gözleri kör oldu da göremedi Mûsâ'yı.

14. "Mûsâ erginlik çağına gelip olgunlaşınca, ona hikmet ve ilim verdik. İyi davrananları böyle mükafatlandırırız."

Nihâyet Mûsâ ergenlik çağına ulaşıp ta güç kuvvet sahibi olunca, saçılıp serpilince, buluğ çağına ulaşınca Biz Ona ilim ve hikmet verdik diyor Rabbimiz. İlim ve dosdoğru yaşama gücü, hikmeti, basireti verdik. Yâni dünyayı tanıma, eşyayı yerli yerince bilme ve düzgün davranma özelliği verdik. Yâni Bizden elçilerimize ulaşan risalet bilgisinden bir kısmını ulaştırdık Mûsâ'ya. İşte muhsinleri, Allah'ı görüyormuşçasına Allah'a saygı ve kulluk tavrı sergileyenlere Biz böylece mükâfatlar veririz.

Evet Rabbimizin bu anlatımından anlıyoruz ki Mûsâ (a.s) anasının verdiği eğitimle müslümanlığın, Allah'a imanın, Allah'ı görüyor muşçasına Ona kulluğun farkındadır. Haberin içeriğinden bunu anlı-yoruz. Bir de toplumda tanrılığını ilân eden Firavundan ve zulmünden haberdar olduğu için onun dininde değildir. Zalim Firavun tarafında değil, müslümanlar tarafındadır. İbrâhim dinindedir. İbrâhim (a.s)'ın torunlarından Yusuf (a.s)'ın bıraktığı bir dindedir.

Evet Mûsâ (a.s) müslümandır ama bunu sarayda gizlemektedir, kimseye söylememektedir. İşte Mûsâ (a.s) böyle bir hayatı yaşarken Rabbimiz Onun hidâyetinin devamlılığını sağlıyor ve ileride tüm insanlığa rehber olabilecek bir özelliğe doğru sevk ediyor onu.

Tabii bu tür ifadeleri söylerken zorlanmamızın sebebi âyet-i kerîmenin bize çok açık olarak söylediklerinin dışında belki kalan bilgiler olduğundan dolayı, ya da âyetleri kapsamlı bir şekilde anlama gücüne erişemediğimizden dolayıdır. Ama eğer Kur'an'la diyalogumuzu daha da artırdığımız zaman Rabbimizin izni ve yardımıyla daha güzel anlama imkânını elde etmiş oluruz inşallah.

15. "Mûsâ, halkının haberi olmadığı bir zamanda, şehre girdi. Biri kendi adamlarından, diğeri de düşmanı olan iki adamı dövüşür buldu. Kendi tarafından olan kimse, düşmanına karşı ondan yardım istedi. Mûsâ, onun düşmanına bir yumruk vurdu; ölümüne sebep oldu. "Bu şeytanın işidir; çünkü o apaçık, saptıran bir düşmandır" dedi."

Mûsâ (a.s) halkının haberdar olmadığı bir zamanda şehre girdi. Bir gün bilinmez bir vaziyette, tebdili kıyafet yaparak, bir saraylı olarak, bir prens olarak değil de halktan birisi olarak şehre girdi. Saraydan çıkıp şehirde halkın arasına katıldı. Şehirde iki kişi dövüşüyorlardı. Birisi İsrâil oğullarından, kendi grubundan, kendi ailesinin grubundan, müslümanlardan, devletin köleleştirdiği insanlardan

ötekisi de karşı taraftan, Firavun oğullarından iki kişi kişinin kavgasına şahit oldu. Kendi grubundan olan İsrâil oğullu düşmanına karşı Mûsâ (a.s) dan yardım istedi.

Allahu âlem bu İsrâil oğullu Mûsâ (a.s)'ı tanıyordu. Bizim bir çocuğumuz, bizim bir gencimiz şu anda Firavunun sarayında büyüyor diye gizliden gizliye kölelerin hepsi bunu biliyordu. Biliyorlar ve olayı takip ediyorlardı. İşte Mûsâ'yı tanıyan o İsrâil oğullu düşmanına karşı Mûsâ (a.s)'ı imdadına çağırdı. Mûsâ (a.s) da kendi tarafındaki kişiye yardıma koşup Firavun oğulluya bir tokat vurdu ve adam oracıkta ölüverdi. Ve olacak oluverdi. Bir yumrukluk canı varmış adamın ve öldü.

Mûsâ (a.s) o anda yaptığı işin yanlışlığını anladı. Bu şeytanın bir işidir, çünkü o apaçık bir düşmandır dedi. Ben bunu yapmamalıydım, gerçekten şeytanın saptırmasına kapıldım dedi. Sonra şöyle dedi:
16. "Mûsâ: "Rabbim! Doğrusu kendime yazık ettim, beni bağışla" dedi. Allah da onu bağışladı. O, şüphesiz bağışlayandır, merhamet edendir."

Ya Rabbi, doğrusu ben kendime zulmettim. Ben yapmamam gereken şeyi yaptım. Bu yaptığım yanlıştan dolayı beni bağışla ya Rabbi. Ben bunu bilerek ve isteyerek yapmadım. Ben o adam ölsün diye, öldürmek niyetiyle vurmadım. Adam beni yardıma çağırdı, ben de ikisini ayırayım diye vurdum, ama adam ölüverdi dedi, Allah'tan af diledi, Allah da onu bağışladı. Şüphesiz ki Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

17. "Mûsâ: "Rabbim! Bana verdiğin nimete andolsun ki, suçlulara asla yardımcı olmayacağım" dedi."

Evet Mûsâ (a.s) hemen suçu kabullenip Rabbinden af diledi. Çünkü böyle bir ortamda Rabbinin ondan böyle bir şey istediği yoktu. Yâni o ortamda Mûsâ (a.s)'ın böyle bir olaya karışıp adama yumruk vurmasına gerek yoktu. Onun içindir ki Mûsâ (a.s) suçunu itiraf ediyor. Evet şeytan suçlu, şeytan vesvese vermiştir ama esas suçlu benim, ben bunu yapmamalıydım dedi, tıpkı atası Adem (a.s) gibi. Hani şeytanın iğvasıyla yenmemesi gereken meyveden yiyip de üzerleri açılıverince Adem atamız ve Havva anamız da aynı şeyi söylemişlerdi. Evet demek ki bir müslüman bir suç işlediği zaman hemen bunu kabullenecek ve Rabbinden af dileyecek. Suçu başkalarına atmaya çalışmayacak.

Ya Rabbi, bana verdiğin nimetlerle ben bundan sonra günâhkârlara, mücrimlere asla arka çıkmayacağım. Zalimlere, günâhkârlara asla yardımcı olmayacağım. İşte beni böyle bir yanlışa sevk ettiler ve ben de böylece adamı öldürmüş oldum dedi.

18. "Şehirde, korku içinde etrafı gözetip dolaşarak sabahladı. Dün kendisinden yardım isteyen kimse bağırarak ondan yine yardım istiyordu. Mûsâ ona: "Doğrusu sen besbelli bir azgınsın" dedi."

Bunun üzerine Mûsâ şehirde işlediği bu suçtan ötürü korku içinde etrafı gözetleyerek sabahladı. Merak ve korku içindeydi. Ne olacaktı şimdi? Başına neler gelecekti? Ve dün kendisinden yardım isteyen herif yine bağırıyordu. Tekrar Mûsâ (a.s) dan yardım istiyordu. Mûsâ (a.s) ona dedi ki: Doğrusu sen besbelli bir azgınsın. Dün beni bir yanlışa sevk ettin ve şimdi de bir başkasıyla kavgana beni çağırı-yorsun dedi.

19. "Mûsâ, ikisinin de düşmanı olan kimseyi yakalamak isteyince: "Ey Mûsâ! Dün bir cana kıydığın gibi bana da mı kıymak istiyorsun? Sen ıslah edenlerden olmak değil, ancak yeryüzünde bir zorba olmak istiyorsun "dedi."

Ve sonunda Mûsâ ikisinin de düşmanı olan kimseyi yakalamak isteyince, dünkü o kavgada yerini alan o İsrâil oğullu dedi ki, ey Mûsâ, dün bir adam öldürmüştün. Dün o adamı öldürdüğün gibi, bugün de beni mi öldüreceksin? Dünkü kıtalın gibi bugün de benim katilim mi olacaksın? Niyetin nedir senin? Sen yeryüzünde bozguncu olmak mı istiyorsun? Sen yeryüzünde ıslahçı olmak istemiyor musun? Onun ağzından bunları duyan Mûsâ (a.s) orada şaşkınlıktan dona kalmıştı. Ne yapıyordu böyle? Dün bir serseri hatırına bir adam öldürmüştü, bugün yine aynen onun benzeri bir kavganın içine çekiliyordu.

Bu uyarıcı sözler onu ayıktırmıştı. Yoksa Mûsâ (a.s) yeryüzündeki zorbalardan biri mi olmak istiyordu? Öyle bir niyeti mi vardı? Hayır. O sadece hayırdan yanaydı. O sadece Allah'la barışık bir mü'min olarak toplumunu Allah'la barışık bir hayata ulaştırmayı hedefliyordu. İnsanları öldürmek için değil, diriltmek için gelmişti. Allah'tan habersiz insanların kalplerine bir diriliş nefesi verecekti. Böylece köleler toplumunu diriltecek ve özgürlüğe götürecekti. Köleleri köleleştirenlerin de zulüm ve işkencelerine son verecekti. Öldürülen çocukları zalimlerin elinden kurtaracaktı. Zorbaların, zalimlerin zulümlerine engel olacaktı. Mazlumlara hayat verecek, insanları cennete ulaştıracak bir dinin, bir hayatın dâvetçisi olacaktı. Artık toplumda işkenceler, zulümler bitecek, insanlar özgürce, insanca bir hayata kavuşacaklardı. Bütün peygamberler gibi Mûsâ (a.s) da bu görevleri üstlenecekti. Ama şimdi ne oluyordu? Bu olup bitenler de neyin nesiydi? Sıkıntılıydı Mûsâ (a.s). İşte tam o anda:

20. "Şehrin öbür ucundan koşarak bir adam geldi: "Ey Mûsâ! İleri gelenler, seni öldürmek için aralarında görüşüyorlar. Hemen uzaklaş. Doğrusu ben sana öğüt veriyorum" dedi."

Şehrin öbür ucundan, uzak noktasından bir adam koşarak geldi ve dedi ki ey Mûsâ, şehrin ileri gelenleri seni öldürme konusunda aralarında görüşüyorlar. Senin dün bir adam öldürdüğünü haber almışlar ve seni öldürmeyi düşünüyorlar. Dikkatli ol ve çabuk kaç buradan. Hemen uzaklaş buradan. Doğrusu ben sana nasihatçiyim. Ben seni seven ve sana öğüt verenlerdenim. Bir dost olarak benim sözümü dinle ve hemen terk et burayı. Çünkü Mûsâ'nın işlediği suçun cezası ölümdü. Mısırda böyle bir yasa vardı. Alçak Firavun kendisi binlerce çocuğu öldürürken kendisine bu yasa sökmüyordu ama Mûsâ (a.s) kazayla bir adam öldürünce onun suçu hemen ölümdü.

Kimileri Mûsâ (a.s)'a bu haberi getiren kişinin İsrâil oğullarından birisi olduğunu söylemişler, kimileri de bu kişinin Mü'min sûresinde anlatılan Mü'min kişi olduğunu söylemişlerdir. O zaman bu kişi Al-lahu âlem Kıptilerden, Firavun hanedanından, Firavunun akrabalarından birisiydi ki Mûsâ (a.s)'a iman etmişti. Bunu duyan Mûsâ (a.s):

21. "Mûsâ, korku içinde çevresini gözetleyerek oradan çıktı. "Rabbim! Beni zalim milletten kurtar" dedi."

Korku içinde çevreyi gözetleyerek, etrafı tarassut ederek oradan ayrıldı, şehirden kaçtı. Ve şöyle diyordu: Ey Rabbim, beni zalimler kavminden kurtar. Evet Mûsâ (a.s) köle bir toplumun üyesi, ama Firavun sarayında büyümüş, Firavunun varisi konumunda, Firavunun karısının evlâdı, göz aydınlığı durumunda, ve de sarayda İsrâil oğullarının temsilcisi makamında bir prens. Şimdi bir adam öldürmüş ve sarayı, ülkeyi terk ediyor. Köleleştirilmiş toplumunu, anasını, babasını, erkek ve kız kardeşini, ülkesini terk ediyor.

Evet ilerde de gelecek Mûsâ (a.s)'ın bir erkek kardeşi var. Nedir adı? Harun. Hayır o öldürülmedi. Bir dönem İsrâil oğullarının erkek çocuklarını öldürdü Firavun. Ve bir ara adamları, danışmanları gelip Firavunu uyardılar. Dediler ki efendimiz, biz bu kölelerin çocuklarını öldürüyoruz ama, işlerimizi kime gördüreceğiz? Sanayide, tarımda, yolların yapımında, temizlik işlerinde, barajların yapımında, piramitlerin inşasında kimi kullanacağız? Kimi çalıştıracağız? Onun için bir yıl doğanları öldürelim, bir yılda bu işleri gördüreceklerin büyümesi için öldürmeyelim dediler.

Ve işte Mûsâ (a.s)'ın erkek kardeşi Harun bu öldürmedikleri yılda dünyaya geldiği için o yasadan kurtulmuştur. Mûsâ (a.s) ise öldürdükleri yıl dünyaya gelmişti.

22. "Medyen'e doğru yöneldiğinde: "Rabbim bana doğru yolu göstereceğini umarım" dedi."

Evet Mûsâ (a.s) Mısır'ı terk edip Medyen'e doğru yöneldi. Yâni bulunduğu ülkenin doğusuna doğru gitti. Acaba niye o tarafa doğru gitti? Bunu kendisi biliyor muydu? Bilmiyoruz. Ama anlıyoruz ki Rab-bimiz onu o tarafa doğru yönlendirdi. Dikkat ederseniz baştan beri bize haberi okuyan Rabbimiz kendi iradesini hep ön planda tutuyor. Tüm kâinatta hâkim iradenin kendisi olduğunu, her şeyi kendisinin yönettiğini bize anlatıyor, hissettiriyor. Bakın işte Mûsâ (a.s)'ı da Med-yen'e doğru yönlendiriyor. Mûsâ Medyen'e doğru yöneldiğinde şöyle diyordu: Rabbim, bana doğru yolu göstereceğini, beni koruyacağını ümit ediyorum diyor.

23. "Medyen suyuna geldiğinde, davarlarını sulayan bir insan topluluğu buldu. Onlardan başka, hayvanlarını sudan alıkoyan iki kadın gördü. Onlara: "Derdiniz nedir?" dedi. "Çobanlar ayrılana kadar biz sulamayız. Babamız çok yaşlıdır onun için bu işi biz yapıyoruz" dediler."

Nihâyet uzun bir yolculuğun sonunda Medyen'e ulaştı ve orada bir su başında davarlarını sulayan bir insan topluluğu buldu. Ayrıca erkeklerden uzaklaşmış bir kenarda hayvanlarını sudan engelleyen iki kızcağız gördü. Onlar bir kenarda bekliyorlar, çobanların arasına ka-rışmıyorlardı. Mûsâ (a.s) o iki kızcağızın yanına varıp dedi ki, sizin du-rumunuz nedir? Sizin işiniz ne burada? Ne için duruyorsunuz burada? Bu iffet ve haya timsali görüntünüzle bu erkek çobanların arasında ni-ye bulunuyorsunuz? Kimseniz yok mu sizin? Babanız, erkek kardeşiniz yok mu ki sizler buradasınız? dedi.

Yâni sizin burada olmamanız gerekiyordu dercesine bir soru sordu onlara. Onlar da dediler ki bu çobanlar işlerini bitirip buradan gitmedikçe biz onlara yaklaşmıyoruz. Biz onlardan uzak durarak iffetimizi koruyoruz. Biz buradayız ama bizim başka da bir seçeneğimiz yoktur. Babamız ihtiyar bir kimsedir, onun buraya kadar gelecek imkânı yoktur. Erkek kardeşimiz, oğlumuz da yoktur. Onun için mecburen biz geldik koyunlarımızı sulamaya dediler. İşte bu şartlar altında biz buradayız dediler. Onların bu durumlarını öğrenip merhamet eden Mûsâ (a.s):

24. "Mûsâ onların davarlarını suladı. Sonra gölgeye çekildi: "Rabbim! Doğrusu bana indireceğin hayra muhtacım" dedi."

Evet Mûsâ (a.s) Mısırdan kaçmış, Firavun ve toplumunun zulmünden gizlenmek üzere geldiği Medyen ülkesinde bir kuyunun kenarında duruyor. Biraz önce çobanlar, insanlar koyunlarını sulamışlar. Onların arkalarından iffet ve haya sahibi, iffet ve hayalarını korumaya azami dikkat eden iki kızcağızın koyunlarını sulamaya Mûsâ (a.s) yardımcı olmuş, işleri bitince onlar da oradan ayrılıp gitmişler Mûsâ (a.s) oracıkta kalmış. Herkes evine çekilmiş, Mûsâ oracıkta. Bir suçtan ötürü, bir adamın ölümüne sebep oluşundan ötürü ülkesini terk etmiş, yeryüzünün en zalim yönetiminin şerrinden kaçmış, uzun bir yolculuğun sonunda yorgun ve bitkin düşmüş, aç ve bîlaç bir vaziyette, tanımadığı bir ülkede gariplik içinde bir kenara oturmuş düşünüyor. Şu anda nerede bulunuyor? Hangi ülkede? Hangi coğrafyada bulunuyor? Ve acaba bundan sonra başına neler gelecek? İşte böyle bir atmosferde Mûsâ (a.s)'ın şu duasına şahit oluyoruz:

Ey Rabbim, şu anda ben bana indireceğin her bir hayra fakirim. Bana göndereceğin her bir hayra muhtacım. Bana bu durumda yardım edecek ancak Sensin. Ben yardımı, hayrı sadece Senden beklerim. Durumumu ancak Sana açarım. Bana yardım et ya Rabbi. Yardımcım ol benim. Evet söyleyin böyle bir durumda kime muhtaç olunur? Kime muhtaç oluruz Allah'tan başka? Kime dua edip yardım isteyebiliriz Allah'tan başka? Kim yardım edebilir bize? İşte Mûsâ (a.s) da yardımı Allah'tan bekliyor. Gerçekten Mûsâ (a.s)'ın bu halini anlamak zordur.

Firavunun sarayında büyüsün. Sarayda bir prens olarak her türlü imkâna sahip olsun. Sonra kazara bir adamı öldürsün. Öldürdüğü kişi Kıptilerden, ülke yönetiminde söz sahiplerden, elit tabakadan birisi olsun. Böyle siyasal bir suç işlesin ve korkusundan ülkesini terk edip o güçlü, o zalim, o tutuğunun işini bitiren devletin sınırlarını tek başına aşsın, bilmediği, tanımadığı yad ellerde bir kentte, bir kuyunun kenarında belki bir ağaca yaslanıp düşünürken elbette Onun yalvarıp yakaracağı tek mercii Allah olacaktır. Böyle garip birinin halini Allah'tan başka bilecek, anlayacak kim olabilir de? Kime anlatabilirdi derdini? Kime açabilirdi sıkıntısını? Kim sahiplenebilirdi böyle zalim bir ülkenin kaçağını?

Elbette böyle bir durumda dualara icabet eden, yalvarışlara cevap veren, çaresizlere yardım eden, kendisine sığınanları asla yalnız bırakmayan bir tek varlık vardı, Allah. Bakın Rabbimiz hemen anında kulunun duasına icabet ediverdi de o kızlardan biri kendisine yönelerek geliverdi, gönderiverdi onu Rabbimiz.

25. "O sırada, kadınlardan biri utana, utana ona geldi: "Babam sana sulama ücretini ödemek için seni çağırıyor" dedi. Mûsâ ona gelince, başından geçeni anlattı. O: "Korkma, artık zalim milletten kurtuldun" dedi."

Tam o esnada kızlardan biri, iffeti yerinde, hayası yerinde, utana, utana Mûsâ (a.s)'a geldi ve dedi ki, babam seni çağırıyor. Babam seni dâvet ediyor. Bizim koyunlarımızı suladığın için, bize bu konuda yardımcı olduğun için sana ecrini, ücretini vermek üzere babam seni istiyor. Mûsâ (a.s) elbette bu işi ücretle yapmamıştı. O ücret peşinde koşan, yaptığı bir iyiliğin karşılığını almak için can atan birisi değildi. O şerefli, kutlu Allah elçileri ailesinin bir üyesiydi ve yaptığı her şeyi sadece Allah için yapanlardan birisiydi. Derdi dünyalıklara ulaşmak değildi ama ne yapsındı? O anda çaresizdi, gidecek bir yeri yoktu. Bir sığınağa, bir barınağa ihtiyacı vardı. Bunun için Rabbine de dua dua yalvarıp yakarmıştı. Ya Rabbi şu anda senden gelecek her bir hayra muhtacım demişti.

Ve işte Rabbi de muhtaç olduğu imkânı karşısına çıkarmıştı. Rabbi ona bir yol açmıştı. Ve üstelik karşı taraf ta güzel bir fedâkârlık örneği sergiliyor, cömertlik örneği gösteriyordu. Gelen kızcağızın tavrı, iffeti, cömertliği, vefakârlığı vardı. Belli ki iyi babanın çocuğuydu. Namuslu bir aileden geliyordu. Ve Rabbimiz iki mübarek şahsiyeti, iki kutlu elçiyi karşı karşıya getirecekti. Kader onları birbirlerine yaklaştıracaktı.

Ve Mûsâ (a.s) o kızların babasına geldi. O Sâlih ihtiyara, yâni Şuayb (a.s)'a bir bir kıssasını, başından geçenleri anlattı. Şuayb (a.s) da Ona dedi ki, sakın korkma. Hiç endişelenme. Bilesin ki sen zalim bir kavimden, Firavunun elinden kurtuldun. Firavun toplumunun zulmünden kurtuldun. Şu anda benim yanımda emin bir makamdasın. O zalimin buraya asla zulmü, eli, yetkisi ulaşamaz.

Evet dünyada zalimler, dünyada zalim devletler ne kadar da güçlü olurlarsa olsunlar, devletleri, iktidarları, saltanatları ne kadar da görkemli olursa olsun, zulüm elleri ne kadar da dünyayı kaplarsa kaplasın, egemenlikleri ne kadar da yaygın olursa olsun mutlaka güçlerinin bir sınırı vardır. Rabbimiz bu dünyada insanlara yetki veriyor ama hiçbir güce sınırsız yetki vermiyor. Hiçbir krala, hiçbir sultana, hiçbir melike Rabbimiz süreklilik ve sınırsız yetki verip de bu dünyada onu egemen kılmıyor. Bu dünyada Rabbimizin koyduğu yasa gereği herkes için imtihan sınırlıdır, güç, kuvvet, saltanat, hayat sınırlıdır, yetki sınırlıdır.

İşte görüyoruz ki yeryüzünün en güçlü, en zalim bir devletinin, ben bu ülkenin rabbiyim diyen, benden başka ilah yoktur diyen, halkı gruplara, partilere ayırıp birbirlerini birbirlerine kırdıran, ezdiren, köleleştirdiği İsrâil oğullarının oğullarına hayat hakkı tanımayan, kızlarını hayasızlaştırıp Mûsâ'yı doğuracak iffet ve namus özelliğinden uzaklaştıran zalim Firavunun hem de yanı başındaki bir coğrafya eli uza-namıyor. Şimdiki Firavunların Afganistan'daki Üsame Bin Ladine ellerinin uzamadığı gibi. Elbette Allah onların zulmünden sığınacak bir kucak veriyor mü'minlere. Ne kadar da büyük ve zalim devlet olurlarsa olsunlar yetkileri

sınırlıdır. İşte Mûsâ (a.s)'ı bir ihtiyar adam ülkesinde saklayabiliyor. Mûsâ (a.s) artık orada rahatlamıştır.

26. "İki kadından biri: "Babacığım! Onu ücretli olarak tut; ücretle tuttuklarının en iyisi bu güçlü ve güvenilir adamdır" dedi."

O kızlardan biri, Şuayb (a.s)'ın kızlarından biri dedi ki: Ey babacığım, Onu, Mûsâ'yı hizmetli tut. Bizim bir çobana ihtiyacımız var. İşlerimize yardımcı olacak birine ihtiyacımız var. Böyle birisi olmadığı için bizler erkekler arasında gidip gelmek, işlerimizi kendimiz görmek zorunda kalıyoruz. Namuslu, iffetli kızlar olarak bu bizim fıtratımıza, bizim kız olma yaratılışımıza terstir. Bu genci hizmetli tut ta bizim yap-mak zorunda olduğumuz işlerimiz bundan sonra o yapsın. Koyunlarımızı güdüp işlerimizi görsün. Gerçekten ücretli tuttuklarının en hayırlısı, güçlü, güvenilir bir adamdır bu dedi. Hem gençtir, hem de kavidir, kuvvetlidir, hem de emin bir kimsedir.

Evet böylece yeryüzünün en güçlü devletinin sarayında prens olarak büyüyen Mûsâ (a.s) Medyen'de ihtiyar bir adamın yanında koyun çobanıdır. Yâni sarayda fıtrattan uzak bir atmosferde büyümüş ona Mûsâ (a.s) burada fıtrata dönecektir. Zulmün sarayında, insanları ezen, sömüren, zulmeden, asan, kesen, kendi rejimini ayakta tutabilmek için insanların kanlarını emen, insanları yoksul bırakan, insanları acımasızca öldüren bir zalimin sarayında asla öğrenmesi, kazanması mümkün olmayan özellikleri burada kazanacak. Burada çoban olarak hayvanları gütmeyi, onları korumayı, onları eğitmeyi öğrenecek, bir deneyimden geçirilecekti. Çünkü daha sonra O, insanları güdecek, in-sanları eğitecekti. Hakları, hukukları, özgürlükleri, namusları, iffetleri, her şeyleri ellerinden alınıp köle durumuna düşürülmüş bir toplumu, peygamber çocuklarını, İsrâil oğullarını özgürlüğe kavuşturmada, Firavun sisteminin çarkları arasından kurtarmada önderlik ve rehberlik görevini üstlenecekti. Sonra burada dağlarda açlığa, susuzluğa, mahrumiyetlere alışacak, sabrı ve metaneti öğrenecekti. Ve işte şu anda Mûsâ (a.s)'ın önünde bir başka dünya, bir başka hayat vardı.

Evet Şuayb (a.s)'ın kızlarından birisinin teklifi ve baba tarafından değerlendirilmesine şahit oluyoruz. Kızcağızın babacığım onu ücretli tut. Çünkü O hem güvenilir, hem de emindir diyordu. Peki acaba bu kızcağız Mûsâ (a.s)'ın bu özelliğini nereden bilmiştir? Bunun cevabını tefsir kitapları şöyle verir: Hani Mûsâ (a.s) kuyunun kenarında insanlar koyunlarını sularlarken iffet ve hayaları yününden kenarda bekleyen, erkeklerin içine karışmayan o kızları gördüğü zaman onlara sizin burada ne işiniz var? Hiç kız çocuklarının erkeklerin arasında bulunması yakışır mı? Sizin gibi iffetli kızların böyle bir dünya endişesiyle, bir rızık derdiyle böyle bir

duruma düşmesi yakışır mı? Benzer ifadesiyle sizin burada ne işiniz var da buradasınız? gibi bir ifadesine karşılık o kızcağızlar şöyle cevap vermişlerdi: Biz erkeklerin arasına karışmıyoruz. Ama bizim koyunlarımı sulayacak, bizim rızkımızı bize ulaştıracak başka kimsemiz yoktur. Babamız da ihtiyardır şeklindeki haklı mâzeretlerine binaen onların koyunlarını sulamaya yardım etmek istemiş ve onlarla konuşurken yüzlerine bile bakmamış, onlara onların iffet ve hayalarını zedeleyecek bir davranışta bulunmamış, kendisinin de iffetli ve hayalı olduğunu göstermişti ya işte kızcağız onun emin ve güvenilir bir kimse olduğunu buradan çıkarmıştır.

Yine Onu babasına götürmek üzere kız onun önünden giderken, Ona mihmandarlık yaparken Mûsâ (a.s) ona şöyle demişti. Sen arkada kal, eğer ben yolumu şaşırırsam gerekirse sen arkadan taş atarak, ya da başka bir şekilde yolumu doğrult demişti ve namus gereği kızın arkadan gelmesini istemişti; işte bu da Onun eminliğinin bir başka deliliydi. Yine koyunların sulandığı ortamda kuyunun ağzındaki ağır bir taşı tek başına kaldırması da Onun güçlülüğüne bir delildi. Gerçekten Mûsâ (a.s) çok güçlüydü ki Firavun oğullarından bir kıptiye vurduğu bir tokat hemen oracıkta onu öldürüvermişti. Evet o kızcağız bütün bu değerlendirmelerle babasına böyle bir teklifte bulunmuş ve babası da dedi ki:

27. "Kadınların babası: "Bana sekiz yıl çalışmânâ karşılık bu iki kızımdan birini sana nikâhlamak istiyorum. Eğer on yıla tamamlarsan o senden bir lütuf olur. Ama sana ağırlık vermek istemem. İnşallah beni iyi kimselerden bulacaksın" dedi."

Ben istiyorum ki sekiz yıl bizim koyunlarımızı gütmen karşılığında şu iki kızımdan birini seninle nikâhlayayım. Mehir olarak sekiz yıl bize çalışmânâ karşılık kızlarımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Ama sen bu sekiz yılı on yıla tamamlarsan bu senden bize bir lütuf olur. O zaman anlaşmayı ona göre yaparız. Buna mecbur değilsin, illâ da on yıl diye seni zorlamam ama yaparsan sen bilirsin. İnşallah beni sâlihlerden bulursun, bulacaksın. Ben de sana verdiğim sözden caymayacağım. Aramızdaki anlaşmaya ihanet etmeyeceğim. Ne sözleşmişsek aynen onu yerine getireceğim dedi. Bunun üzerine Mûsâ (a.s) dedi ki:

28. "Mûsâ: "Bu seninle benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım bir kötülüğe uğramayacağım. Söylediklerimize Allah vekildir" dedi."

Bu benimle senin aranda bir sözleşmedir. İkimiz arasında bir anlaşmadır. Bu ikisinden hangisini seçersem, hangisini tercih edersem artık bu konuda bana bir düşmanlık olmasın. Seçimimde bana bir haksızlık yapılmasın. Sözlerimize, taahhütlerimize vekil, şahit Allah'tır dedi. Ve işte böylece anlaşma gerçekleşti ve

Mûsâ (a.s) Medyen'e, Şuayb (a.s)'ın ülkesine yerleşmiş oldu. Şimdi artık O bir ücretle tutulmuş çobandı. Çocukluk yılları, gençlik ve olgunluğa geçiş döneminde O bir prensti. Sarayda büyük imkânlar içinde büyüdü, yetişti. Ama her ne kadar saray eşrafından görünse de O köle bir toplumun üyesiydi. Bunu biliyordu. Rabbimiz sarayda büyüyen Mûsâ'yı şimdi başka bir atmosfere çekti. Rabbimizin takdiri böylece gerçekleşmiş oldu.

Yâni belki kendiliğinden oralara gelmeyecek, gelemeyecekti. Lâkin Allah'ın kaderiyle Mısırda bir adam öldürdü ve kaçmak zorunda kaldı. Senaryoyu Allah böyle yazmıştı. Aslında kendisinin doğmaması için öldürülen binlerce çocuğun yerine O sadece onlardan, zalimlerden, katillerden bir kişiyi öldürmüştü. Ama ne olursa olsun Mûsâ Firavun oğulları tarafından çok büyük bir suçla suçlanacaktı. Niye? Çünkü O köle bir toplumun üyesiydi. Ötekiler yöneticiydiler. Onların öldürme hakları vardı. Alçaklar kendileri binlerce çocuğun kanına girerken kanunları uygulamıyorlar, yasaları işletmiyorlardı. Düzenin yaşaması için, sistemin ayakta kalması için o çocuklar öldürülmeliydiler. Firavunun bu konuda dokunulmazlığı vardı. Devletin âli menfaatleri bunu gerektiriyordu. Ama köle topumun üyelerinden birisi kendilerinden bir tek kişiyi öldürdüğü zaman yasalar hemen harekete geçmeliydi. İşte zulme dayalı bir sistemin, zalimce bir hayatın yasasıydı.

İsrâiloğulları, peygamber çocukları, müslümanlar Mısır'da köleydiler. Hiç bir hakları yoktu. Erkek çocukları öldürülüyor, kızları hayasızlaştırılıyor, kadınlarının rahimleri yoklanıyor ve güçlüleri de en zor ve en kötü işlerde köle olarak çalıştırılıyorlardı. Hayatta kalıp çalışanların hayatları da ölümden farksızdı. Hapsi Firavun oğullarının ma-teryalist eğitim sistemine tabi tutuluyorlar ve dinleri, imanları, namus ve iffetleri her şeyleri bitiriliyordu. Şahsiyetleri siliniyordu. Böyle bir eğitim sistemine tabi tutuldukları için de özgürlük nedir? Kölelik nedir? bilmiyorlardı. Düşünme yetenekleri ellerinden alındığı için de özgürlük sevdalısı olmaları da mümkün görünmüyordu. İçinde bulundukları pis-likten memnun, kaderci bir anlayış içinde yuvarlanıp gidiyorlardı. Bulabildikleri bir ekmek veya Firavun sisteminin kendilerine lütfettiği küçücük bir makamla avunup günlerini gün etmeye bakıyorlardı.

İşte eğitilmek üzere Medyen'e çekilen Mûsâ (a.s)'n ilerdeki gö-revi bu insanları özgürlüğe taşımak olacaktı. İşte burada Rabbimizin bu hikmetini görüyoruz. Eğer Rabbimiz Onu Medyen'e getirmeseydi, burada belli bir eğitimden geçirmeden sarayda Ona bu görevi vermiş olsaydı elbette Mûsâ (a.s) saray şartlarında ezilen, horlanan, oğulları öldürülen, kızları hayasızlaştırılan bu halkın durumunu, sıkıntısını anlayamayacaktı. Çünkü sarayda her çeşit imkânlar içinde

büyüyen, yokluk nedir? Açlık nedir? Kölelik nedir? Ezilmek nedir? Sömürülmek nedir? bilmeyen bir kimsenin onların halinden anlaması mümkün olmayacaktı.

Onun içindir ki hikmeti sonsuz olan Rabbimiz hikmeti gereği Onu saraydan alıp çöle çekti. Tıpkı azizin evinde büyüyen Yusuf (a.s)'ı oradan söküp zindana atarak garibanların, ezilenlerin, suçsuzların haline muttali kılarak eğittiği gibi. Rabbimiz Mûsâ (a.s)'ı çölde çobanlığa getirdi. 8 ya da 10 yıllık bir çobanlık hayatıyla Rabbimiz Onun sarayda kazandığı tüm alışkanlıklarını silecekti. Artık yatağı sa-raydaki gibi değil, yatağı toprak, yastığı da taş, yorganı da kepenek olacaktı.

Evet Mûsâ (a.s) işte çölde böyle bir hayatın içinde. Tüm işi en güzel bir şekilde koyunları gütmek, onları doyurmak ve en güzel bir şekilde sahibine teslim etmek. Böylece koyunların sürülerin arasında yoksul bırakılmış, ezilmiş, aç bırakılmış, hakları yenmiş, çobansız kal-mış, eğitimsiz kalmış, âdeta koyunlaştırılmış insanları gütme eğitimine alıştırılıyor. Bu şekilde gerçekleştirilen bir eğitimden sonra da icazetini alarak bu defa da insanların özgürleştirilmesi görevine atanacak ve en güzel bir biçimde bu görevini başarıya ulaştıracaktı. Ama ne garip ki şu anda dağdaki çobanın bunların hiçbirisinden bir haberi yoktur.

Elbette eğer bizler de şu anda onun yanında olsaydık bizim de bunların hiç birisinden haberimiz olmayacaktı. Veya eğer bizler de o dönemin Mısırında yaşayanlardan olsaydı, bir adam öldüren Mûsâ şe-hirden kaçtı diyecektik. Veya eğer o dönem Medyen'inde olmuş ol-saydık, kuyunun kenarında garip, garip etrafına bakınan Mûsâ'yı gör-müş olsaydık, işte uzak diyarlardan bir garip genç gelmiş diyecektik. Ama ne için burada? Niye gelmiş bizim ülkeye? Bunu asla bilemeyecektik. Tüm bunları ancak Rabbimizin bize anlattığı bu âyetlerden öğ-reniyoruz. Tabii bu kıssayla bilgilenirken de anlatılmayanları anlamamızın da imkânsız olduğunun farkındayız. Meselâ acaba Mûsâ (a.s) orada 8 yıl mı kaldı çoban olarak? Yoksa 10 yıl mı kaldı? bunu bile-miyoruz.

İşte o kızlardan birisiyle evlenmiş, tarih kitaplarının beyanıyla bu kızın adı Safura idi. Evlenmiş, çocukları olmuş. 8, ya da 10 yılın sonunda annesini özlemiş, doğup büyüdüğü ülkesini özlemiş ve dönüş istemiş. Elbette insanın doğup büyüdüğü yerler unutmayacağı mekânlardır. Ne kadar da suç işleyerek kaçarsa kaçsın, kaçtığı ülkesi ne kadar da zalim olursa olsun, orada ne kadar da zulüm düzeni olursa olsun 10 yıllık bir ayrılık elbette insana zor gelecektir. Evet Mûsâ (a.s) anasına, babasına, kardeşlerine, eşine dostuna, ezilmiş, horlanmış mü'min kardeşlerine doğru içinde bir hareket arzusu belirmişti.

29. "Mûsâ süreyi doldurunca, ailesiyle birlikte yola çıktı. Tur tarafında bir ateş gördü. Ailesine: "Durunuz, ben bir ateş gördüm; belki oradan size bir haber yahut tutuşmuş bir odun getiririm de ısınabilirsiniz" dedi."

Ve işte yolculuk başlıyor. 8 yılın, ya da 10 yılın aksine bu sefer Medyen'den Mısıra doğruydu sefer. Ve bu sefer Mûsâ (a.s) yalnız de-ğildi. Beraberinde hanımı ve çocukları da vardı. Ama yolculuk yine sı-kıntılıydı. Çünkü tehlikeli bir bölgeden geçecekti. Firavunun askerlerinin sınır karakollarından geçecekti. Onlara görünmeden, yakalanmadan geçmesi gerekiyordu oralardan.

Ve işte soğuğu şiddetli bir gecede Sina çölünde yolculuk devam ederken Tur'da, Tur'un yanı başında bir ateş, yollarını şaşırmışlar. Ehline diyor ki burada beni bekleyin. Ben bir ateş gördüm, o ateş bana sevimli geliyor, ünsiyet ettim ona. Bekleyin ben ona gideyim, umulur ki ondan size bir kor parçası getiririm de siz onunla ısınırsınız. Ya da oradan bize yol gösterecek bir kimsenin varlığının olduğunu bilmiş oluruz. Belki o bizim şaşırdığımız, kaybettiğimiz yolumuzu bize gösterir, düzeltir.

Evet Mûsâ (a.s) çölde yolunu şaşırdı. Ama O kıyamete kadar insanlığın yol göstericisi, hidâyet rehberi olacaktı. Yolunu şaşırmış insanlara mihmandar olacaktı. İnsanlığı Allah yoluna, Sırat-ı Müstakime hidâyet edecekti. Lâkin o anda bunu ne O biliyor, ne de hanımı ve çocukları biliyor, ne insanlar biliyordu. Bunu tek bilen Alîm ve Habîr olan Allah'tı.

30. "Oraya gelince, kutlu yerdeki vadinin sağ yanındaki ağaç cihetinden: "Ey Mûsâ! Şüphesiz Ben âlemlerin Rab-bi olan Allah'ım" diye seslenildi."

Oraya, o ateşin yanına vardığı zaman, o kutlu yerdeki vadinin sağ tarafında olan bir ağaçtan bir ses Ona seslendi. Bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz: Mûsâ (a.s) nereden gelip, nereye gidiyor? Med-yen'den gelip Mısır'a doğru gidiyor. Medyen Kızıldeniz'in doğusu olduğuna göre O Mısır'a doğru yâni batıya doğru gidiyorken kendisi yolunu şaşırıp biraz güneye doğru yönelmiş. Ve karşısında yanan bir ateş görüyor. Ateşi gördüğü dağ Tur dağıdır. Tur dağının arka planında ise Mekke var. Yâni tüm dünyanın ana şehri, ana kent ve dünyanın merkezi olan, kıble olan Kâbe'nin bulunduğu yer.

Yâni Mûsâ (a.s) Tur'un karşısında ve Tur'un arka tarafında da Kâbe var, Mekke var. Tam üçü de bir hizada duruyor. İşte sağ yanında dediğimiz bu kıbleye doğru dönmüş, Tur'a doğru bakmış, yâni hâkim görüş Mekke'ye yönelmiş ve Tur

dağının sağ tarafında bir ağaç. Tur dağının hemen yanı başında mukaddes Tuva vadisi var. Ve işte o vadide bereketli bir ağaçtan bir ses Mûsâ (a.s)'a diyor ki:

Ey Mûsâ, ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım. Mûsâ (a.s) ateşe yaklaşıp ondan bir parça alıp götürecek ama ateş öyle muhteşem ki yaklaşması mümkün değil. Ateş bir kendisine doğru yaklaşıyor, bir uzaklaşıyor. Ve bu ateş dünya ateşlerine hiç benzemiyor. Ahmed Bin Hanbel'in Kitab'uz Zühd isimli kitabında bu konuda gerçekten muhteşem bir anlatım görüyoruz. O ateşe bakıp dururken Rabbimizin bir insana lütuflarının en büyüğüne şahit oluyor. Rabbimizin kelâmına mazhar oluyor. Ve dolayısıyla bizler de şu anda bu konuşmaya şahit olma şerefine eriyoruz.

Allah buyuruyor ki, ey Mûsâ Ben Allah'ım. Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım. Allahu ekber, Allahu ekber. Bu ne büyük bir şeref? Ger-çekten şu ana kadar yeryüzünde Rabbimizin konuşmasına direk şahit olan Ondan başka kimse olmamıştır. Vahiy gelmiştir Allah elçilerine ama vahiy bundan farklıdır. Vahiyde direk Allah'ın konuşmasına şahit olmak yoktur. Yeryüzünde tüm elçileri içinde bu şeref sadece Musa aleyhisselâm'a nasip olmuştur. Rabbimiz böylece elçisini en büyük lü-tuflarından birine ulaştırmıştır. Şüphesiz Rabbimiz kime neyi nasip edeceğini en iyi bilendir.

31. "Değneğini at. "Mûsâ, değneğin yılan gibi hareketler yaptığını görünce, dönüp arkasına bakmadan kaçtı. "Ey Mûsâ! Dön gel; korkma; şüphesiz güvende olanlardansın" denildi."

Rabbimiz buyuruyor ki Mûsâ (a.s)'a ey Mûsâ, asanı at. Mûsâ (a.s) Onu yere bırakınca bir de ne görsün asa tıpkı çevik bir yılan gibi hareket ediyor. Kupkuru bir değnek küçük bir yılan gibi hareketlenmeye başladı. Çok görkemli bir manzarayla karşı karşıyaydı Mûsâ (a.s). Asa büyük bir ejderha gibiydi ama hareketlilikte sanki küçük bir yılan çevikliği sergiliyordu.

Evet, evet Mûsâ (a.s)'ın gözlerinin önünde elinde taşıdığı on yıllık asa şu anda bir yılana dönüşmüştü. Mûsâ (a.s) korktu ve arkasına bakmadan geriye doğru kaçtı. Bu harikulade manzara karşısında Mûsâ (a.s)'ın korkup kaçtı. Rabbimiz buyurdu ki ey Mûsâ, dön gel, sa-kın korkma, şüphesiz ki sen güvende olanlardansın. Korkmana gerek yok buyurdu.

Allah güvencesinde olmak… Allah güvencesinde olan bir kişi neden korkar da? Zaten mü'min Allah güvencesinde olan kişidir. Gözü kapalı Allah'tan gelenlere

teslim olan kişidir mü'min. O'nun kendisi adına aldığı kararların mutlak kendi hayrına olduğuna inanan kişidir mü'min.

32. "Elini koynuna koy, lekesiz, bembeyaz çıksın. Korkudan açılan kollarını kendine çek! Bu ikisi Firavun ve erkanına karşı Rabbinin iki delilidir. Doğrusu onlar yoldan çıkmış bir millettir" denildi."

Ey Mûsâ elini koynuna sok ki bir hastalık olmaksızın bembeyaz çıksın. Korkudan açılan kollarını kendine doğru çek. İşte sana gösterdiğimiz, sana lütfettiğimiz bu iki delil Firavun ve erkanına, Firavun ve toplumuna karşı Rabbiniz iki delili, iki mûcizesidir. Doğrusu onlar yoldan çıkmış, azgınlaşmış bir millettir denildi. Haydi bu âyetlerimizle, bu delillerimizle itaatten çıkmış, günâhkâr, Allah'a isyan eden bir kavme git ve onları bunlarla uyar.

33,34. "Mûsâ: "Rabbim! Doğrusu ben onlardan bir cana kıydım. Beni öldürmelerinden korkarım. Kardeşim Harun'un dili benimkinden daha düzgündür. Onu, beni destekleyen bir yardımcı olarak benimle gönder, çünkü beni yalanlamalarından korkarım" dedi."

Evet Rabbinden Firavun ve toplumunu uyarma emrini alan Mûsâ (a.s) şöyle diyordu: Rabbim, doğrusu ben onlardan cana kıyarak kaçtım. Benim üzerimde onlar lehine, benim aleyhime bir günâh, bir suç var. Yâni ben onların arasında, onlar nazarında adam öldürüp kaçmış birisiyim. Sarayda yetişmiş, onca nimet içinde büyümüş, sonra da onların adamlarından birini öldürmüş, Medyen'e kaçmış biriyim. Korkarım ki beni işlediğim o suçtan dolayı beni yakalayıp öldürebilirler. Onun içindir ki kardeşim Harun'un lisanı benimkinden daha düzgündür. Ya Rabbi Onu beni desteklemesi için bana yardımcı kıl. Onu da benimle birlikte görevlendir. Çünkü onların beni yalanlamalarından korkuyorum. Korkarım ki onlar beni yalan sayarlar. Yâni dinlerler beni ama aldırış etmezler. Dinlerler ama kaale almazlar. Onun için ya Rab-bi Harun'u da benimle gönder. Bu peygamberlik görevini Ona da ver. Onu da Peygamber yapıp benimle beraber gönder ya Rabbi.

Hz. Mûsâ (a.s)'ın ya Rabbi kardeşim Harun'un lisanı benimkimden daha düzgündür ifadesini daha önce tanımaya çalıştığımız Şuarâ sûresinden şöyle anlıyoruz: Allahu âlem Mûsâ (a.s) bununla şunu demeye çalışıyordu. Ya Rabbi, ben onlardan bir adam öldürdüm. Onun için bir suçluluk psikozu, bir suçluluk kompleksi içinde olduğum için adamların beni reddedecekleri endişesini taşıdığımdan dolayı bocalayıp dilim sürçebilir, dilim dolaşabilir. Ama kardeşim

Hârun'un böyle bir problemi olmadığı için o rahat konuşabilir. Onun için yanıma kardeşim Harun'u da ver ya Rabbi demek istiyordu Allahu âlem.

Yâni Mûsâ (a.s)'ın dilinde herhangi bir rahatsızlık filan yoktu da bunun için böyle diyordu. Onun bu isteğine karşılık Rabbimiz şöyle buyurdu:

35. "Allah: "Seni kardeşinle destekleyeceğiz; ikinize bir kudret vereceğiz ki, onlar size el uzatamayacaklardır. Âyetlerimizle ikiniz ve ikinize uyanlar üstün geleceklerdir" dedi."

Ey Mûsâ, seni kardeşinle destekleyeceğiz. İkinize birden öyle bir sulta, öyle bir sultan, öyle bir haklılık, öyle bir delil, öyle bir güç ve kuvvet vereceğiz ki onlar size asla el uzatamayacaklar. Kılınıza bile dokunamayacaklar onlar. Sizler Benim desteğimdesiniz, hiç korkmayın. Kesinlikle bilesiniz ki Bizim âyetlerimizle, bizim mûcizelerimiz ve yardımlarımızla sizler ve size uyanlar mutlak üstün geleceklerdir. Kazanan taraf, üstün gelen taraf sizler olacaksınız dedi. Ve Mûsâ (a.s) işte yolunu şaşırmış olduğu çölde yolunu şaşırmış olan tüm insanlara rehberlik yapmak üzere tekrar yoluna devam ediyordu.

36. "Mûsâ onlara, apaçık olarak, mûcizelerimizle gelince: "Bu sadece uydurma sihirdir. Önceki atalarımızdan böy-lesini işitmemiştik" dediler."

Evet Allah'ın elçisi Mûsâ (a.s) onlara Allah'ın apaçık âyetleriyle, apaçık mûcizeleriyle gelince. Şimdi artık Allah'ın peygamberi Mısırda ve sarayda. Yeryüzünün en görkemli sarayında, yeryüzünün en güçlü, en zalim, en despot devletinin karşısında Allah âyetleriyle, Allah desteğiyle dimdik ayakta. Yeryüzünün en dengesiz savaşının bir tarafı olarak işte Firavunun sarayında yerini almış duruyor.

Bir tarafta yeryüzünün en büyük gücüne sahip bir yeryüzü devleti, öbür tarafta Allah desteğinde, Allah âyetleri desteğinde iki mü'-min. Mûsâ ve kardeşi Harun. Bir tarafta yeryüzünün en süper ordularına sahip Firavun ve sistemi, diğer tarafta iki Allah elçisi. Mûsâ (a.s) ve kardeşi Harun kitabımızın pek çok yerinde anlatıldığı gibi güç kaynaklarının farkında olmanın cesareti ve kararlılığı içinde Firavun ve toplumuna göndericilerini ve gönderiliş gâyelerini anlattılar. Kendilerinin Allah elçisi olduklarını, Âlemlerin Rabbi tarafından gönderildiklerini ortaya koyarak onları Allah'a imânâ ve sadece Ona kulluğa çağırdılar. Detay başka sûrelerde anlatılır. Birinci olarak onları Allah'a imânâ, ikinci olarak ta köleleştirdikleri İsrâil oğullarını serbest bırakmaya çağırdılar.

Onların bu dâvetine muhatap olunca dediler ki, bu uydurulmuş bir sihirden, bir büyüden başka bir şey değildir. Daha önceki atalarımızda böylesi bir şey duymadık, işitmedik dediler. Allah mış, âlemlerin Rabbi imiş, elçiymiş, kullukmuş, özgürlükmüş, kölelikmiş, müslüman-lıkmış, kâfirlikmiş. Nerden çıkarıyorsunuz bunları? Biz bunları bilmi-yoruz, duymadık ve asla kabul etmeyiz, size de istediğiniz bu İsrâil oğullarını asla teslim edecek değiliz. Ne size ne de kavminize özgürlük verecek değiliz dediler.

Evet ne sizin getirdiğiniz bu dine teslim oluruz, ne de kölelerimizden vazgeçeriz dediler. Elbette adamlar kölelerini kaybetmek istemezler. Değilse işlerini kime gördürecekler? Kimin sırtına binecekler? Vergi diye kimin kanını emecekler? Bunun üzerine Mûsâ (a.s) bu-yurdu ki:
37. "Mûsâ: "Rabbim, katından bir doğruluk rehberini kimin getirdiğini, dünyanın sonunun kimin olacağını daha iyi bilir. Doğrusu zalimler başarıya erişemezler" dedi."

Benim Rabbim kimin kendisinden bir hidâyetle geldiğini en iyi bilendir. Kendi katından kimin hidâyetle geldiğini, kimin bir hidâyet ge-tirdiğini, kimin hidâyette olduğunu en iyi bilendir. Çünkü beni hidâyetle, dosdoğru bir dinle gönderen Odur. Beni size görevlendiren, bu gö-revi bana veren Odur. Beni bilen, bana şahit olan da Odur.

Ve dünyanın âkıbetinin kime ait olduğunu, bu dünyada kimin başarılı olacağını, dünyanın da âhiretin de başarısının kime ait olacağını en iyi bilen de Rabbimdir. Ve Benim Rabbimin yasası, kanunu Odur ki zalimler, olmaması gereken yerde olanlar, kendilerini Rabbi-me kullukta değil de isyan konumunda tutanlar asla felaha, başarıya eremezler. Rabbim kendisine iman ve kulluktan kaçanları asla hakka, doğru yola iletmez. Onları asla dünya ve ukbada başarıya ulaştırmaz. Rabbime kul olup Onun istediği bir hayatı yaşamak yerine büyücülük yapanlar ve büyücülere tabi olanlar asla kurtuluşa eremezler.

Ve ben de asla bir büyücü değilim. Ben bu görevi asla kendim uydurmuş değilim. Beni bu görevle görevlendiren Rabbimdir. Ben Onun görevini yüklenip size geldim. Kendi fikirlerim, kendi projelerim, kendi anlayışımla değil, Allah âyetleri, Allah programı, Allah yasalarıyla geldim. Beni kabullenirken Allah'ı kabullendiğinizi, reddederken de Rabbinizi reddettiğinizi unutmayın. Bu dünyanın da, bu dünyanın sonundaki âhiret mutluluk ve saadetinin de kime nasip olacağını en iyi bilen Rabbimdir. Bunun üzerine Firavun dedi ki:
38. "Firavun: "Ey ileri gelenler! Sizin benden başka bir tanrınız olduğunu bilmiyorum. Ey Hâmân! Benim için, toprak üzerine bir ateş yak, tuğla hazırlayıp

bana bir kule yap; çıkar, belki Mûsâ'nın tanrısını görürüm. Doğrusu onu yalancılardan sanıyorum” dedi.”

Ey mele’, ey ileri gelenler, ey aklı erenler ben sizin için benden başka bir ilah bilmiyorum, tanımıyorum. Ben sizin benden başka sözünü dinleyeceğiniz, yasalarını uygulayacağınız bir tanrınızın olduğunu sanmıyorum. İlah olarak, size hükmedici olarak, size egemen olarak sadece ben varım. Öyleyse İlah olarak sadece beni bilecek, sadece beni kul edecek, Mûsâ’nın sözünü ettiği İlahını asla kabul etmeyeceksiniz dedikten sonra hain işi bilimsellikle, felsefeyle, kendi mantığıyla halletmek için diyor ki: Ey Hâmân, çamurun üstüne bir ateş yak ta, çamuru pişirip ondan bir şeyler oluşturup benim için bir kule yap ki ben onunla Mûsâ’nın İlahına çıkıp bir bakayım. Bir göreyim gerçekten Mûsâ’nın İlahı var mı, yok mu? Mûsâ yalan mı söylüyor, yoksa doğru mu söylüyor? Ben zannediyorum ki o yalancılardandır. Bakacağım, göreceğim. Eğer göremezsem Mûsâ’nın yalancı olduğunu daha güzel ifade etmiş olurum. Kelimenin tam anlamıyla saçmalıyordu hain Ey Hâmân, bana yüksek bir kule yap ki belki ben sebeplere, o göklerin sebeplerine, göklerin yollarına ererim de Mûsâ’nın İlahının ne olduğunu anlamış olurum.

Yâni bir gözetleme kulesi yaptırarak, teknik bir teşebbüste bulunarak böylece güya Mûsâ’yı yalancı çıkarmaya çalışıyordu. Tıpkı günümüzde bilime sarılarak, bilimi putlaştırarak Allah’ı inkâr etmeye çalışanlar gibi.

Evet çıktım yüksek kuleye, ama bakın Mûsâ’nın Rabbini göremedim! Eğer benim dışımda böyle bir İlah olsaydı mutlaka Onu gör-memiz lâzımdı diyecek ve Mûsâ’yı yalan çıkaracaktı. Ya da tıpkı günümüz kâfirlerinin iddia ettikleri gibi bakın bu kadar bilim ilerlemişken, bu kadar teknik imkânlara sahipken gökyüzüne çıkamadık. Bu Mûsâ nereden çıkmış gökyüzüne de onların Rabbinden bize mesaj getirdiğini iddia ediyor? demeye çalışıyordu. Yanlış bir yoldaydı Firavun. Bile bile yanlışa gidiyordu. Kesinlikle kendisi de biliyordu ki Mûsâ haklıydı. Kesinlikle biliyordu ki Allah vardı.

Ve Mûsâ (a.s) karşısına dikildiği zaman Firavun her şeyinin bittiğini anlamıştı. Kesinlikle anlamıştı ki yıllar yılı Mûsâ dünyaya gelmesin diye binlerce çocuğun kanına girdiği, doğmasın diye ölümüne yasa çıkardığı çocuk oydu. İşte korkup durduğu Mûsâ karşısındaydı ve Allah’ın iradesiyle kendisiyle savaşıyordu. Ve artık Firavun bitişini, sonunu gözleriyle görüyordu. İşinin bittiğini anlamıştı ama bu savaşı geberinceye kadar devam ettirecekti. Halbuki böyle yapacağına teslim oluverseydi kendisi için çok daha hayırlı olacaktı. Ama o zaman belki

öldürdüğü çocukların kanı yerde kalacaktı. Irzına geçtiği kadınların günâhı çekilmeyecekti. Onun için mi?

39. "O ve askerleri, memlekette, haksız yere büyüklük tasladılar. Gerçekten Bize döndürülmeyeceklerini sandılar."

Firavun ve ordusu, askerleri, avenesi haksız yere büyüklendiler, kibirlendiler. Yeryüzünde haksız yere, hiçbir hakları ve yetkileri yokken büyüklendiler, müstekbirleştiler. Ve zannettiler ki bize döndürülmeyecekler. Zannettiler ki ölmeyecekler ve yaptıklarından hesaba çekilmeyecekler. Zannettiler ki yaşadıkları bu hayatın sonunda Bizim huzurumuza gelmeyecekler. Bizim kendilerini öldürebileceğimiz düşünmediler. Kıyameti, âhireti, hesabı kitabı düşünmediler.

40. "Biz de, onu ve askerlerini yakalayıp suya attık. Ey Muhammed! Zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak."

Biz de onu ve avenesini, ordularını yakalayıp, ağızlarının payını verip, suya atıverdik. Topunu suda boğuverdik. Evet Allah yakaladı mı tam yakalar. Allah yakaladı mı yakalanmaz bir şeyle de yakalar. Su aslında insanlar için bir hayattır. Su Mûsâ (a.s)'a hayat olmuştu, ama Firavuna hayatın bitişi oldu, ölüm oldu. Hani annesi Mûsâ (a.s)'ı doğurduğu zaman Firavun ve askerlerinin korkusundan küçük bir sandığın içinde suya bırakmıştı. Ve su Mûsâ (a.s)'ı saraya doğru, hayata doğru taşıyordu. Firavunun saltanatına son vermeye doğru taşıyordu Onu. Ama bakıyoruz ki aynı su Firavun ve ordularının helâkini hazır-lıyordu. Evet suların sahibi Allah'tır. Suların yasasını koyan Allah'tır. En büyük irade Allah'ın iradesidir. Dilediği gibi Mûsâ'yı dünyaya getiren, dilediği gibi Onu suda yürüten, dilediği yerde, dilediği şekilde Onu büyüten, dilediği gibi Firavun ve hempalarını o suda boğan Allah'tır.

Bir bakın zalimlerin âkıbetlerine. Bir görün zalimlerin sonunu ki nasıl yok olup gittiler? Nasıl geberip gittiler? Allah'a, büyük iradeye kafa tutan tüm zalimlerin âkıbetleri işte budur. Onlar geberip gittiler.

41. "Onları, ateşe çağıran önder kıldık; kıyamet günü yardım görmezler."

Biz onları ateşe çağıran, cehenneme dâvet eden imamlar, ön-derler kıldık. Onlar, o zalimler insanları ateşe çağırırlar. İnsanları Allah'a kulluktan koparıp kendilerine, kendi Rabliklerine, kendi ilahlıklarına, kendi egemenliklerine dâvet ederler. Rab biziz, ilah biziz, egemen biziz. Bizim yasalarımızı uygulamak, bizim

arzularımıza itaat etmek, bize kul olmak zorundasınız derler. İşte kıyamete kadar böyle yapan zalimler ateşin karşısında sürekli bir azap tadacaklar. Kıyamet gününde de asla bir yardım görmeyecekler.
42. "Bu dünyada lâneti artlarına taktık; onlar kıyamet gününde de iğrenç kimselerden olacaklardır."

Ve bu dünya hayatında da onların arakasında lânet üstüne lânet kıldık. Arkalarındakiler onlara hep lânet okudurlar. Hep bir lânet takip etti onları. Kıyamet günü ise onlar en iğrenç, en çirkin kimseler olacaklardır. Allah'ın azabıyla karşı karşıya gelecekler, Allah'ın azabını tadacaklardır onlar.

Evet Allah'ı reddeden, kendi Rablikleri, kendi tanrılıkları adına Allah'la ve elçisiyle savaşa tutuşan o alçaklar ebedîyen azap çekmek üzere cehenneme doğru yuvarlanıp giderlerken Mûsâ (a.s) ve beraberindeki müslümanlar da özgürlüğe doğru, sadece Allah'a kul olabilecekleri özgür bir ortama doğru yol alıyorlar. Bu sefer müslümanlar Mûsâ (a.s)'la birlikte bir zamanlar Mûsâ (a.s)'a vahyin geldiği tur dağının içinde bulunduğu Sina çölüne doğru yol alıyorlar. Çöl onlar için özgürlük yurdu, hidâyet yurdu olacak. Çöl onları bağrına basacak. Çöl onların özgürleşmesinde, Mısırdan getirdikleri köleliklerini atmalarına yardımcı olacak. Çöl Mûsâ (a.s)'a Tevrat'ın verilişine şahit olacak. Müslümanlar çölün ortasında bir kitaba ulaşmanın şerefini yaşayacaklar.

Ve böylece ilk insan ve ilk peygamberden bu yana sinesinde insanlığı barındıran dünya Tevrat'la birlikte bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılışını seyredecek. Ve işte Tevrat verildi bile:
43. "Andolsun ki, Mûsâ'ya, ilk nesilleri yok ettikten sonra, insanlar düşünsünler diye kitabı, açık belgeler, doğruluk rehberi ve rahmet olarak verdik."

Biz Mûsâ'ya kitap verdik. Mûsâ'ya yazgılar öğrettik. Toplumların yasasını, bireysel yasaları, toplumsal yasaları, ekonomik yasaları, siyasal yasaları anlattık. Arkadaşlar kitap, yasa demektir çünkü. Yine bir başka anlamıyla kitap, yazıt demektir, kitâbe demektir. İnsanların isteseler de değiştiremeyecekleri yazgı demektir. Allah izin vermedikçe insanlar onu asla değiştiremezler. Eğer insanlar Tevrat'ı ve İncil'i değiştirmişlerdir, o zaman buna ne demek lâzım? denirse bu yine de Allah'ın izin vermesi sonucunda olmuştur diyoruz. Eğer Allah bunlar sizin kıyamete keder değiştiremeyeceğiniz kitaplardır deseydi o zaman onlar asla bunları değiştiremeyeceklerdi.

Hz. Mûsâ'ya Allah kitap vermiştir. İlk nesilleri, ilk çağdaki insanları helâkinden sonra. Şöyle bir atıfta bulunmuştuk, kesin bir bilgi olmasa da öyle

inanıyoruz: Allah Hz. Mûsâ'ya iki Peygamberlik döne-mi yaşatmış. Ha Mûsâ (a.s)'ın iki peygamberlik dönemi vardır. Birincisi, Medyen'den karısı, çoluk çocuğu ile Mısır'a doğru giderken Tur da-ğında Ona vahyini ulaştırmış, Onu Peygamber kılmış. İşte bu Hz. Mûsâ'nın ilk Peygamberlik dönemi, ilk çağ peygamberliğidir. Sonra da Mısır'dan kavmiyle beraber çıkıp, Nil'i veya Kızıl denizi karşıya geçtikten sonra, yine Tur'da yeniden Allah Ona vahyini ulaştırmıştır, yâni ki-tabı vermiştir. İşte ilk dönemi sahifeler dönemi, bu ikinci dönemi de ki-tap dönemi olabilecektir.

Arkadaşlar, ***"Gurûn'ul ûlâ"*** Firavunun helâkine kadar ki dönemdir. Nûh, Hûd, Sâlih, Şuayb (a.s) kavimlerinin helâk olma dönemi birinci dönemdir. O dönemde Hz. Mûsâ yine Peygamberdi. Ama Onun, orta çağa intikal eden bir Peygamberliği var Hz. Mûsâ'nın. Yâni Mısırda ki Hz. Mûsâ'nın Peygamberliği birinci dönem, Sina'daki Hz. Mûsâ'nın Peygamberliği ikinci dönemdir. Yâni Hz. Mûsâ'nın iki dönemlik bir peygamberliği var. Mısır döneminde insanları Sina dönemindeki gibi pek kulluğa çağırdığına şahit olamıyoruz. Çünkü her ne kadar Firavun ve avenesine sadece Allah'a kul olun mesajını iletse de ısrar ettiği belki tek isteği vardı, o da İsrâil oğullarını Mısırdan çıkarmak. Bunun için gönderilmişti zaten oraya. Önceki âyetlerde bunu anlatmıştı Rabbimiz.

Bu kitabın Allah'ın gönderdiği kitap olma açısından bir özelliği vardı. Ya da Hz. Mûsâ'ya gönderilen bu kitabın Allah'ın diğer peygam-berlere gön derdiği kitaplarla bu yönüyle özdeşliği var. Yâni bu kitabın:

Olması. İnsanlar için basîretler olması. Allah'ın kullarına, insanlara gönderdiği diğer kitaplar da öyledir. Kim ki Allah'ın kitabıyla ilgi kurar, kim ki Allah'ın vahyiyle bakmaya, görmeye çalışır, basîretini ona tevcih ederse mutlaka o farklı bakar. Değişik görür. Yâni neye bakıyorsa, eve, eşyaya, insana, kadına veya sisteme, düzene, nizama, intizama, göğe ve yere bakışı *besâira lin nas* olan, vahiyle bakanınki mutlaka farklıdır, görüşü farklıdır. Bu hususu geçen sene En'âmı tanımaya çalışırken uzunca anlatmıştım. Allah vahyini tanımayan, hadiselere, eşyaya Allah vahyiyle bakamayan, Allah'tan gelen basiretlerden mahrum olan başka vahiylerle, şeytan vahyiyle topluma, insana, eşyaya, mala, mülke bakanın bakışı ayrı olacaktır.

Ve Hüdendir kitap. Hidâyet kaynağı, hidâyet rehberidir kitap. Allah'ın mesaj göndermesinin temel esprilerinden biri de kitabının bu hüden oluşudur. Yâni insanların yol gösteriye ihtiyaçları vardır, yol gösterene ihtiyaçları vardır, Allah'ın kitabı bunu sağlar, insanlara yol gösterir. Neyi, nasıl, nerede, hangi oranda yapacaklarını anlatır.

Bu onlar için merhamet kaynağıdır, rahmet sembolüdür. Yâni insanlar eğer rahmet kaynağı olan bu kitapla beraber değillerse hem dünyada azap olunan, ikab olunan insanlar olacaklar, hem de âhirette rahmet ve merhamete lâyık olamayacaklar, yâni rahmetin tecellisi mânâsına cenneti bulamayacaklar demektir. Çünkü biz Allah'ın sıfatlarını ancak tecellileriyle anlıyoruz. Meselâ Allah yaratıcıdır diyorsak, yaratıcılığını yaratılanları görerek biliyoruz. Allah konuşur diyorsak, kelâmını anlayarak biliyoruz. Allah'ın Rahmân oluşunu mevcudata rahmetinden anlıyoruz. Rahîm oluşunu da inşallah yarın cennete gidince, görünce orada anlayacağız Allah'ın izniyle diyoruz.

Zaten Kur'an'ın insana kazandırdığı da budur. Meselâ onun Furkân oluşu da bunu sağlar, nûr oluşu da bunu sağlar, Hüden olması da bunu sağlar. İnsana nasıl adım atacağını, insanlar arasında münâsebetlerini nasıl ayarlayacağını, nasıl düzelteceğini, erkeklerin ve kadınların nasıl davranmaları gerektiğini, ya da bozuk düzenin tes-bitinin, tedavisinin nasıl olması gerektiğini, gaybı bilerek yapmasını sağlayacaktır. Gaybı bilmez de insan, Allah'ın kitaplarında açtığı yasaları bilerek yapmasını sağlayacaktır. Çünkü Allah'ın gayb âleminden haberleri insana ulaştırması demektir bu kitap. İşte Kur'an basîrettir ifadesini böyle anlıyoruz. Bir başka âyette de yine Kur'an'ın gayb olduğunu anlatıyordu Rabbimiz:

"İşte bunlar gayb haberleridir ki onu sana vahy ediyoruz."
(Âl-i İmrân 44)

Ey peygamberim, işte bunlar, bu sana vahy ettiklerimiz gayb haberleridir. İşte bu sana anlattıklarımız bilinmeyenlerin, görülmeyenlerin, Rabbinden başka hiçbir kaynaktan öğrenme imkânı olmayan gaybın haberleridir. Kitabın ortaya koyduğu bilgiler hiç kimsenin bilemeyeceği gaybî bilgiler, gaybî haberlerdir. Rabbimiz bu gaybî bilgileri bize açmasaydı biz nerden bilebilecektik bunları? Haberin doğrusu, bilginin hak olanı, bilginin zirvesidir bunlar.

Evet Kur'an'ın gayb haberleri olduğu bildiriliyor. Öyleyse basîret dediğimiz mü'minin sahip olduğu o kitap bilgisi, o vahiy bilgisi, o görüş özelliği Allah'ın gayb âleminden Peygamber aracılığıyla kendisine ulaştırdıklarıdır. Eğer mü'minler olarak, Allah'ın muhatapları olarak, bu kitabın müntesipleri olarak bizler Kur'an'daki şu gayb haberlerini, bir başka ifadeyle şu basîret konularını kendimize mal ederek, onlara hâkim olarak, onlarla düşünecek hale gelebilirsek o zaman hadiseler hakkında daha güzel yorum yapmaya veya hadiselerin cereyanına me'haz teşkil eden kanunları bildiğimizden dolayı onlar karşısında kendi durumumuzu daha güzel ayarlamaya daha bir hak kazanacağız demektir. Bu mânâda gaybı bilmek olacaktır tabii bu iş.

İşte böyle bir Kur'an insanın tezekkürünü gerçekleştirecektir. Anlamasını, anımsamasını, hatırlamasını veya onu kafada canlı tutup hayatı o bilgilerle yürütmesini, düzenlemesini gerçekleştirecektir. Kafada canlı tutup öylece hayatı düzenlemek. Meselâ adam Bakara'yı, En'âmı, Âl-i İmrân'ı bilebilir, anlayabilir, okuyabilir, anlatabilir, kitabını yazabilir. Ama önemli olan onu tezekkür etmesi veya zikretmesidir. Yâni hadiseler karşısında hangi bilgilerini öne alacak? Hangilerini uygulamaya koyacak? Hangi bilgileriyle vücudunu yönetecek? Onu o anda hatırlayıvermesi, tezekkür veya zikir demek olacaktır. İşte Kur'-an'ın böyle hayat için baştan sona bir zikir olmasının mânâsı bana gö-re böyledir. Meselâ adam evlendi, boşandı, yandı, yaktı, yangına gitti, giydi, soyundu. O konumuyla ilgili zikir olan Kur' anı zikredip hemen uygulamaya koydu mu, Allah kendisine neyi nasıl yapacağını o anda hatırlatıverecek, ona göre kendisi de amel edecektir.

44. "Ey Muhammed! Mûsâ'ya hükmümüzü bildirdiğimiz zaman, sen batı yönünde, (Mûsâ'yı bekleyenler arasında) değildin, onu görenler arasında da yoktun."

Mevdûdî'nin burada bir açıklaması var. Diyor ki buradaki: ¬±z¬"²I«R²7! ¬`¬9@«D¬" den kasıt, Peygamberimiz efendimizin konumuna göre batı kısımdır demiş. Yâni Mekke'nin batısı mânâsına Tur dağı. Ama burada anlatılan pek öyle Mekke'nin batısı değil gibi. Biraz kuzeyi belki. En fazla kuzey batısı. Amma meseleyi Hz. Mûsâ merkezli düşününce, Tur dağının sağ canibinden mübârek bir ağaçtan bir ses gelmişti. Hemen hemen mekânlar üçlü sisteme oturtulursa daha bir denge olurdu ya, sanki o mantıktan hareketle veya o mantığı buradan çıkarmışlar belki. Hz. Mûsâ, Allahu Zül Celal'in tecelli buyurduğu konuşma makamı ve de Hz. Peygambere izafe edilecek mekân o da sol taraf olur. Yâni Tur'un sağı ve Tur'un solu.

Mûsâ oradayken, onunla konuşuyorken, Cenâb-ı Hakla beraberken, Allah'tan vahiy alırken sen de sol tarafta değildin! demektir bu. Böyle bir mânâ olacak. Ama önceki türlü, o anda sen Tur'da değildin demek de zaten aynı mânâyı içereceğinden ikisini de kabulle-niyoruz.

Sen sol canipte değildin.

Biz işi Mûsâ'ya havale ettiğimiz, takdir ettiğimiz zaman.

Yine orada Tur'a giden insanlar vardı. Ey Mûsâ, biz senin dediklerine, senin bize tebliğ ettiklerine inanmıyoruz demişlerdi de Bakarada anlatıldığına göre yetmiş şahit seçilmişti. Senin bu dediklerini biz de duyalım, biz de görelim de öyle

inanalım! demişlerdi. Mevdûdî Allah rahmet etsin onunla ilgi kurmuş. Fakat âyet-i kerîmenin zâhirî biraz şöyle gibi: Peygamberim, sen orada şahit değildin. Yâni ne orada bulunuyordun, ne şehadet etmiştin, ne muttali olmuştun demek mânâsına gelecek. Her halde zorlamadan böyle demek daha münâsip olacaktır, tabi Allahu âlem diyoruz. Sen o dönemde yaşamadın demek olacaktır mânâ.

Bunlar Hz. Meryem'in kime verileceği? Vekilinin kim olacağı konusunda Zekeriya (a.s)'la diğer insanların kâlem atmaları konusunda da zikredilmişti. Yâni Cenâb-ı Hak Hz. Peygamberin o dönemde yaşamadığını anlatmaktadır.

Bir de O Tur'un bir yerinde değildi ki sen orda olsaydın! gibi bir anlam da denilmektedir diyoruz. Rasulullah efendimizden üç bin yıl kadar önce gerçekleşen bir hadiseden Allah'ın Resûlü sanki onu gözleriyle görmüş gibi söz edince buna sakın itiraz etmeyin ey insanlar! demek mânâsına gelecektir.

Tabii Kur'an'ın genel mantığı zaten bunu gerektiriyor. Çünkü bakıyoruz Rasûlullah'tan üç bin yıl önceden değil, binlerce yıl öncesinden de söz ediyor Kur'an. O zaman hiç mi hiç iz yoktu, olmadığını zaten herkes bilirdi. Yine bakıyoruz Hz. Peygamberden binlerce yıl sonra gelecek hadiselerden de söz ediyor Kur'an. Peki bu ne anlatır peki bize? Bu tür bir yorum bize ne kazandırır? Yâni biz bu âyeti nerede ve nasıl kullanacağız? Arkadaşlar, insanlar ve toplumlar, olaylar ve bu olayların birbirleriyle münâsebetleri hakkında kuralları kendi kafamızdan değil, vahiyden bilirsek, vahiy kaynaklı bilirsek işte karşımızdakini ona dâvet edeceğiz demektir.

Meselâ senin o kadınla münâsebetin, senin o müdürle münâsebetin, senin o müşteriyle münâsebetin, o komşuyla ilişkin, şöyle ya da böyle olsun dediğimiz kural eğer vahiy kaynaklı olursa isabetli olacaktır. Ya sen ömründe hiç bakkallık yapmadın arkadaş! Sen ömründe hiç öğretmenlik yapmadın! Sen ömründe hiç baba olmadın! Sen ne bileceksin bu konuyu? diyenlere, evet ben yapmadım ama, ben zaten bunu kendimden demiyorum ki, ben bunu kendi kafamdan bilmiyo-rum, bütün konuları en bilen Allah'ım senin bu konuda şöyle davranmanı istiyor, ondan dolayı ben bunu sana söylüyorum dersek o zaman doğru olacaktır. İşte bu âyet-i kerîme bize bu konuda böyle bir yol gösteriyor.

Neyzen Tevfikin önüne bir roman sunmuşlar. Bak bakalım nasıl bir şey? demişler. Adam şöyle bir bakmış, hoşuna gitmemiş ve başlamış tenkid etmeye. Demişler ulan sen ömründe hiç roman yaz-dın mı ki tenkit ediyorsun? Evet ben hiç yumurta yumurtlamadım, a-ma yumurtanın bayat mı taze mi olduğunu bilirim. O sarhoşça öyle demiş, biz de müslümanca diyelim ki Allah'ın hayat hakkındaki

prensiplerini öğrenelim, Allah'ın kurallarından haberdar olalım, Allah'ın ya-salarını tanıyalım ve karşımızda ki insanın hayatına bu anlamda müdahale edelim. Senin bu yaptığın doğrudur, yanlıştır diyelim. Derse ki o sen anlamazsın arkadaş! İşte sen Kur'an'ı bilirsin tamam, sünneti bilirsin tamam. Bunun dışındakileri ne bileceksin? Bildiğin şeyler üzerinde konuş! Bilmediğin şeylere burnunu sokma! Ben de, biz de diye-ceğiz ki o zaman arkadaş, işte ben de Kur'an bildiğim için müdahale ediyorum, vahyi tanıdığım için konuşuyorum diyeceğiz O zaman bunu demeye hakkımız olacaktır inşallah.

45. "Ama Biz nice nesiller var etmiştik. Üzerlerinden yıllar geçti. Ey Muhammed! Sen, Medyen halkı arasında bulunup, onlara âyetlerimizi okumuyordun, fakat o haberleri sana gönderen Biziz."

Fakat daha sonraları, nice çağlar boyu niceleri yaşadılar, onlar bayağı bayağı da ömür sürdüler.

Sen Ehli Medyen'deyken de Mûsâ'yla beraber değildin. Ya da sen de ehli Medyen'le birlik yaşamadın.

Onlara sen âyetleri de okumadın.

Ama bütün bu gerçekleri biz sana ulaştırıyoruz. Hemen hemen bütün tefsirlerde sen onlardan âyetlerimizi okuyarak öğrenmedin şeklinde tercüme etmişler. Bunun için nasıl bir ilgi kurdular bilmiyorum. Galiba mânâ tercümesi yapılmış, yâni muhtevanın tercümesi yapılmış. Çünkü âyetin geliş sebebi oydu ya. Sen bu âyetleri ne Meyden-de öğrendin geldin, ne Mısırdan aldın geldin, ne şurada bulunuyordun, ne Mûsâ ile beraberdin, ne Turdaydın, ne Firavunun yanı başındaydın. Bunların hiç birinden haberin yoktan dolayı onlar sana bu âyetleri öğretmediler diye tercüme edilmiş.

Oysa âyetin lafzı herhalde şöyle olacaktır: Sen ne Medyen'de kalmıştın, ne de âyetleri onlara okumuştun. Medyen'de kalarak âyetleri onlara okunuş değilsin demek olacaktır âyetin mânâsı. Biz gönderiyoruz bunları Biz diyor Rabbimiz.

46. "Sen, Mûsâ'ya hitap ettiğimiz zaman Tur'un yanında da değildin. Senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir milleti uyarman için, Rabbinden bir rahmet olarak gönderildin; belki düşünürler."

Sen Tur'un yanında da değildin biz ona nida ederken, fakat bizden bir rahmet olarak gönderilen bu kitap ile sen, kendilerine nezir gelmemiş, uyarıcı gelmemiş

olan bu kavmi uyarasın diye biz seni gönderdik, belki böylece tezekkür ederler. Kuranı Kerîmin özü ve özeti niteliğindeki Yâsîn'i Şerifte de Kur'an'ın gönderiliş sebebi böyle beyan edilmektedir:

"Bu, babaları uyarılmadığından gafil kalmış bir milleti uyarman için güçlü ve merhametli olan Allah'ın indirdiği Kur'an'dır."
(Yâsîn 5,6)

Bu Kur'an Azîz ve Rahîm olan Allah'ın indirmesi olarak ten-zîlen, peyderpey indirilmiştir. Yerine ve zamanına göre, ihtiyaca göre indirmiştir Allah onu. Evet bu kitabın indirilişi Azîz ve Hâkim olan Allah'tandır. Bu Kur'an Allah'tandır. Bu kitabı indiren Allah'tır. Kitabın indirilişi konusunda peygamberin bile bir yetkisi yoktur. Allah'tan başka hiç kimsenin böyle Azîz ve Hâkim bir kitabı peygambere indirmeye güç yetirmesi mümkün değildir. Bu kitabı peygamberine indiren, bu kitapla peygamberini, onun şahsında da bizleri şereflendiren, bilgilendiren, bu kitapla kendi bilgisinden bize aktarımda bulunan Allah'tır.

Evet bu kitabın gönderiliş fonksiyonu olarak da şu söylenir: Bir kavmi uyarmak için gelmiştir ki bu kitap, o kavmi daha evvel uyaranlar olmadığı için, peygamber uyaracaktır bir. Bir de o kavim daha önce uyarıya kapalı kalmış da peygambere yeniden bir görev daha verilmiştir. İşte Kur'an'ın fonksiyonu budur. Gerek Yâsîn sûresiyle ilgili, gerekse bu sûreyle ilgili tefsirlerde, İsmail (a.s) dan sonra Mekke ve civarına peygamber gönderilmediği bilgilerini görüyoruz. Ve ondan dolayı deniliyor ki: ²v;Î:³@«"@«š «‡¬H²9Î! ³_«8 dan kasıt babalarına peygamber gelmeyen insanlar demektir. E! O zaman sanki bu Kur'an hassaten Mekkelilere gelmiş gibi olacaktır. Halbuki bakıyoruz Kur'an hiç de öyle gelmemiştir. Yâni Yâsîn sûresi geldiğinde kendilerini muhatap olarak gördüğümüz Kureyş'ten başka Medine'ye gidilince orada Yahudi ve Hıristiyanlar vardı ki bunlara daha evvel peygamber gelmişti biliyoruz.

Öyle olunca beni şöyle bir anlam zorladı: Kendisine uyarı gittiği halde, kendisi bu uyarıyla beraber olmayan, bu uyarıya kulak vermeyen, insanlar bu Kuranla tekrar bir daha uyarılacaklar. Ebu Cehile uyarı gitti, Ebu cehil uyarıldı aslında, tekrar uyarıldı, bir daha uyarıldı, bütün bu uyarılara rağmen yine de uyanmadı adam. Öyleyse bunu şöyle anlıyoruz: Babası uyarılmadığı halde oğlunu ihmal etmeyin ha! Babası madem ki uyarılmamış bu sefer oğlunu uyarın demektir bunun mânâsı. Uyarmaktan kastımız budur zaten.

Meselâ şu grubun bir lideri olsa, hepimiz burada yatsak. Grup liderini sabah namaza uyandırmaya çalışsak, uğraşsak, didinsek, tek-rar etsek, üzerine su döksek,

ama bir türlü onu uyandıramasak, ötekileri boş ver demeyeceğiz yâni. Yahu bunların reislerini uyandıramadık ki öbürlerini uyandıralım demeyeceğiz. Reisleri, ataları, babaları uyarıya müspet cevap vermeseler de, adam olmasalar da evlâtlarını uyarmaya devam edeceğiz. Babaları adam olmuyorlar diye oğullarını silmeye kalkmayacağız. Böyle bir anlam çıkıyor bize.

O zaman babaları uyarılmadığı halde çocukları gafil durumdaysalar, onları da uyarasınız diye biz bu kitabı indirdik diyor Allah. Babaları uyarılmadı, babaları anlamak, dinlemek istemedi diye çocuk-larını ihmal etmeyeceğiz. Hoca çocukları galiba bu sınıfa giriyor. Yâni adam Kur’an okumuştur, hafız olmuştur ama hâlâ kendi sevdasında yaşıyorsa, hâlâ imamlığının yanında yeni ek mesleklerden zevk al-manın peşindeyse, yâni Kur’an pazarlayıcılığından ziyâde başka şey-lerin pazarlayıcılığının peşine takılmışsa, yok ya bunun babası ne ki kendisi ne olacak? demeyeceğiz oğlunu da uyarmaya çalışacağız an-ladığım kadarıyla âyet bize bunu anlatıyor.

Yâni:v;Î:³@«"@«š «‡¬H²9Î! _«8 ile onların babaları kastediliyor, «–Y-V¬4@«3 ²vZ«4 ile anlatılanlar da onların çocukları oluyor. Yâni gafil olanlar çocuklardır. Arapça olarak bu mânânın uygunluğunu söylüyor tefsirler ama mânâya gelince de onlara peygamber gelmedi şeklinde tefsir etmeye çalışıyorlar. Yâni bu adamlar aslında Hz. İsmail’den bu yana peygamber sesi duymadıklarından değil, uyarıya kulak vermediklerinden Allah’ın dediklerini duymadılar. Çünkü Hz. Mûsâ'yı tanıyordular, Îsâ'yı biliyordular ama onları dinlemek istemiyordular. Ondan dolayı öteki mânâya biraz daha ağırlık verdim. Yâni adamın duyması bir şey ifade etmez, dinlemişse uyarılacaktır. Çünkü uyarılmak demek sadece ona mesajın gitmesi demek değildir. Ben Kur’an’la uyarılmışsam Onun muhtevasını hayatıma aktarıyorum demektir. Sadece Onu duydum demek değildir. Çünkü öteki türlü uyarıya karşı duydukları halde nötr kalmış insanlar da olacaktır yâni.

47. “Yaptıklarından dolayı, başlarına bir musîbet geldiğinde: “Rabbimiz! Bize bir peygamber gönderseydin de, âyetlerine uysak ve mü'minlerden olsaydık olmaz mıydı? “ derler (diye peygamber göndermişizdir).”

Evet başlarına bir musîbet gelince, başlarına bir şeyler isabet edince, neden? Elleriyle yaptıklarından ötürü, elleriyle yedikleri naneler yüzünden. Değilse Allah onlara durup dururken, azap edeceğinden, gazap edeceğinden değil. Kendileri istiyorlar bunu, kendileri hak ediyorlar. Arkasından da şöyle derler o zaman:

Ey Rabbimiz ne olurdu bize de bir Resul gönderseydin de biz de senin âyetlerin peşi sıra gitseydik. Keşke bize de bir elçi, bir önder gönderseydin de sana, senin âyetlerine ittiba etseydik de o zaman biz de mü'minlerden olsaydık dersiniz için size peygamber gönderiyoruz olacaktır mânâ. Anladık değil mi? Yâni, madem ki peygamberimize kadarki dönemde hiç peygamber gönderilmedi. Öyleyse o döneme kadar yaşayan insanlar böyle derlerse ne olacak? Öteki mânâya göre düşünecek olursak böyle bir boşluk oluyor o zaman. Onlar bu itirazlarında haklı mı çıkacaklar? Halbuki onlara da mesaj iletilmiştir. Yâni onlar da kul olabilecek kadar, puta tapmayacak kadar hak dinden ha-berdar olabileceklerdir, haberdar edilmişlerdir.

Çünkü bakın İslâm'dan önceki toplumlar bize tanıtılırken o kadar mübâlağalı tanıtılıyor ki, meselâ bir kadın tarifi, bir kadın tabiri var ki, yâni hayvan değil, mal değil, mülk değil, eşya değil, hiçbir şey değil. Şerefi yok, izzeti yok, namusu yok, değeri yok hiç bir şey yok gibi. Ama beri tarafta Peygamberimizin evlenmesi anlatılırken öyle bir kadın anlatılıyor ki, sanki dünyada onun gibisi bir daha yok. Cahiliye dönemi Hatice'si gibi yâni. O kadar namuslu, iffetli, dürüst, gayretli, dirâyetli ve de başı da kapalı bir kadın. Değil mi? Hatice annemiz me-lek geldiği zaman endişelenen, neye uğradığını bilemeyen kocası Ra-sulullah efendimize diyor ki, sen üzülme, O geldiği zaman ben başımı açayım da diyor Onun bir şeytan mı yoksa bir melek mi olduğunu anlarız diyor. Yâni böyle kocasının yanında bile başı kapalı bir kadın. İşte böyle bir kadın anlatılıyor.

O zaman galiba cahiliye dönemi anlatılırken peygamberden tümüyle soyutlayarak anlatmak yerine Allah ve peygamberden de haberdar olan bu toplum, aynı zamanda putlara da tapınıyordular da ondan kötüydüler demek zorunda kalacağız. Yâni Allah'ı biliyorlar, Peygamberi tanıyorlar, Peygamberi yolu biliyorlar, Allah'a teslim olmaktan haberdarlar, ama putları da ihmal etmiyorlar. Hem Allah'a hem de putlara kulluk ediyorlar.

İşte böyle inanan, böyle imanla şirki, imanla küfrü birlikte yaşayan bu insanlara bu yaptıklarından dolayı, elleriyle yedikleri nanelerden dolayı, yâni yaptıkları işlerden dolayı başlarına bir şeyler geldiği zaman derler ki Rabbena şöyle şöyle. Yâni bu insanlar başlarına bir musîbet gelmeye görsün derler ki bize de peygamber gönderilseydi. Aslında onlara peygamber gönderilmediğinden, onların böyle bir mâzeretleri olabileceğinden değil mesele. Yâni onların tavırlarını anlatıyor âyet. O musîbetten dolayı feveran ediyorlar, ah keşke bize de bir yol tarif eden olsaydı filan diyorlar. Yâni keşke, nolaydı da peygambere ittiba edeydik diyorlar, mesele bu. Keşke peygamber olsa da ona uysaydık değil mânâ. Peygamber vardı ama keşke biz ona uyuverseydik diyorlar. Belki de yarın başınız dara gelince

teslim olacaksınız! Ahu vah edeceksiniz, gelin bugünden teslim olun diyor sanki bu bölüm.

48. "Ama onlara katımızdan gerçek gelince: "Mûsâ'ya verildiği gibi, buna da mûcize verilmesi gerekmez mi? " derler. Daha önce Mûsâ'ya verileni de inkâr etmemişler miydi? "Yardımlaşan iki sihirbaz" demişlerdi; "Hepsini inkâr edenleriz" demişlerdi."

Bizden bir Hak onlara gelince derler ki, nolaydı da şu Mûsâ'ya gelen bize de gelseydi.

Yâni sanki siz daha önce Mûsâ'ya gelenlere inandınız mı? Veya siz onları küfretmediniz mi? Siz Tevrat'ı örtbas etmediniz mi? Yâni Allah'ın kitabını tedavülden kaldırmadınız mı? Allah'ın kitabını tahrif edip işini bitirmediniz mi? Hani nerede Tevrat?

İki sihirbaz birbirlerine sırt vermiş veya iki sihirbaz ki birbirlerini destekliyor dediler. Mûsâ ve Harun (a.s)'lar birbirlerini destekleyen, birbirlerine yardım eden iki sihirbazdan başkası değildir dediler. Böylece onu küfrettiğimiz gibi bunu da küfrediyoruz dediler ve yine kenara çekildiler. Muhammed (a.s)'a gelen bu son kitap Mûsâ (a.s) a gelen kitabın aynısı olduğu halde, her ikisi de aynı kaynaktan geldiği halde, her ikisinin de hak birer kitap olduğunu anladıktan sonra inkârlarını tazelediler. Tıpkı önceki kitaplarını inkâr ettikleri gibi son kitabı da inkâr ettiler. Çünkü Allah bir şey indirmez. Allah vahiy göndermez. Allah kullarının hayatına karışmaz, Allah kitap indirecek, peygamber gönderecek değildir diye itiraz ettiler. Allah hayata karışmaz dediler. Allah bizim işlerimize karışmaz dediler. Allah bizim hukukumuzu bilmez dediler. Allah kılık kıyafetten anlamaz dediler. Allah ekonomik düzenlemeleri, Allah siyasal yapılanmaları bilmez dediler. Bu işleri düzenleyecek bizim başka tanrılarımız var, bizim yeryüzü tanrılarımız var dediler. Allah bizim hayatımıza karışmaz biz dilediğimiz gibi yaşarız dediler. Evet ehl-i kitap böyle deyiverdi.

Kitapla ve peygamberle karşı karşıya gelen Mekkeli müşriklerin ilk işi bu konuyu Medineli akıl hocaları olan Yahudilere sormak oldu. Gittiler Medine'ye ve Allah konusunda, din konusunda, kitap ko-nusunda, peygamber konusunda kendilerinden ilerde gördükleri Yahudi âlimlerine sordular. Çünkü tarihin en eski çağlarından beri Allah'ın kendilerine pek çok peygamber gönderdiği, pek çok kitaplar gönderdiği Yahudilerin bu konudaki bilgilerine, tecrübelerine güveniyorlardı. Gidip sordular. Böyle, böyle kendisine Allah'tan vahiy geldiğini iddia eden bir kimse var, nedir bunun durumu diye. O hainler de dediler ki hayır Allah kesinlikle ne peygamber seçer, ne de kitap gönderir deyiverdiler. Allah'ın bu

son elçisi kendilerinden çıkmadı diye, bu son kitap kendilerine gelmedi diye kıskançlıklarından, kinlerinden bu Yahudiler böyle deyiverdiler. Allah yeryüzünde hiç kimseye vayih gön-dermez deyiverdiler.

Böylece bu Yahudiler kendilerini de, kendi yollarını da, kendi dinlerini de, kendi kitaplarını da reddediverdiler. Tüm inanç manzumelerini ve tarihlerini de reddediverdiler. Kendi bindikleri dallarını da kesip atıverdiler. Daha önce Mûsâ (a.s)'a indirilen Tevrat'ı da, Îsâ (a.s)'a indirilen İncil'i de reddediverdiler. Bakın En'âm sûresinde de Rabbimiz onlara şunu soruverdi:

"De ki Mûsâ'ya o kitabı kim gönderdi?"
(En'âm 91)

Evet Peygamberim sor onlara bakalım. Onlar madem ki Allah bir şey indirmedi diyorlar, sor bakalım onlara Mûsâ (a.s)'a Tevrat'ı kim indirmiş? Madem Allah bir şey indirmez, Allah kitap göndermez, Allah peygamber göndermez, Allah hayata karışmaz diyorlar. Peki o zaman Mûsâ'ya gönderilen, kendi kitapları olduğunu iddia ettikleri Tevrat'ı kim indirmiş? Tevrat'ı kimin indirdiğini söyleyecek bu adamlar? Dün peygamberine bunu sormasını istemişti Rabbimiz, bugün biz de soracağız bunu onlara. Söyleyin bakalım ey kâfirler! Söyleyin bakalım ey Allah hayata karışmaz diyerek küfrün daniskasını gerçekleştiren kâfirler, bizim kitabımız var diye gururlanıp onunla uzaktan ve yakından en küçük bir ilginiz kalmadığı halde, kendi kendinizi avutmaya devam ettiğiniz o kitabı o Tevrat'ı kim indirmiş? deniyordu.

Bakın burada da keşke Mûsâ'ya gelen kitap gibi bize de bir kitap indirilseydi de biz onun âyetlerine tabi olsaydık diyenlere Allah da diyor ki, sizin bu sözünüz ciddiyetten, samimiyetten kaynaklanmı-yor, siz inanmak için söylemiyorsunuz. Çünkü eğer inanmak için olsaydı Mûsâ'ya inene de inanırdınız. Benzer bir âyet Yahudiler için de aynı şeyleri söylüyordu: Peki siz eğer inandığınızı iddia ediyorsanız, Allah'ın dininde olduğunuzu iddia ediyorsanız neden Tevrat'ı değiştirdiniz, neden Allah'ın peygamberlerini öldürdünüz?

"Deki eğer siz gerçekten inanmışsanız imanınız ne kötü şeyler emrediyor size?"
(Bakara 93)

Şâyet sizler mü'minlerseniz, şâyet siz size indirilene iman ediyorsanız, o zaman Allah'ın elçilerini niye öldürdünüz ya? Eğer imanlarınızda samimiyseniz niye öldürdünüz Allah'ın elçilerini? Peygamber öldürmek iman mıdır, küfür müdür?

Yâni bu kadar kötü şeyler emreder mi iman? Siz mü'min olduğunuzu iddia ediyordunuz? İşittik isyan ettik? diyorsunuz, arkasından peygamberleri öldürüp kitabınızı tahrif ediyorsunuz. Peygamber aranızda olduğu halde buzağıya tapınmaya kalkıyorsunuz. Yâni sizin imanlarınız size bunları mı emrediyor? Yâni sizin nasıl bir imanınız var ki bu imanlarınız sizi Allah'la çatıştırıyor? Nasıl bir imanınız var ki Resulleri gündemden uzaklaştırtıyor size de, hep başkalarını gündeme almanızı emrediyor? Resullerin örnek hayatları yerine başka başka insanların hayatlarını örnek almaya zorluyor sizi. Böyle iman olmaz. Sizin bu imanınız nasıl bir iman ki size bunları emrediyor? Böyle bir iman başka değil, olsa olsa şeytana iman olur deniyordu orada da. Yâni hem mü'minsiniz, hem peygamber öldürüyorsunuz. Hem mü'-minsiniz hem de kitabı tahrif ediyorsunuz. Bu ne biçim iman? Sizin imanınız ne kötü şeyler emrediyor size böyle? Deniyordu. Burada da siz bu konuda ciddi değilsiniz denilmektedir.

Eğer peygamberi tanısaydım, ben de ona iman ederdim, ben de onun gibi bir hayat yaşardım. Eğer İslâm'ın tahsilini ben de yapmış olsaydım, ben de İlahiyatta okumuş olsaydım, ben de hoca olsaydım, ben de hacı olsaydım ben de yapardım, ben de ederdim, ben de yaşardım diyenlere veya eğer biz de böyle diyorsak deniyor ki, yâni bugün mevcut İslâm'ı yaşamakta cesaretin, gayretin ne ki? O zaman ne yapacaksın? denilecektir. Öyleyse bize düşen mevcut bilgilerimizi pratize etmek, mevcut bildiklerimizi amele dönüştürmek, ondan sonra da yeni yeni bilgiler kazanmak için gayretimizi artırmak.

49. "De ki eğer doğru sözlü iseniz, Allah katından, bu ikisinden daha doğru bir Kitab getirin de ona uyayım. "

Benzer bir soru da Enbiyâ sûresinde varit olmuştu:

"Peygamberim! Eğer bilmiyorsanız kitaplılara sorun."
(Enbiyâ 7)

Eğer bilmiyorlarsa sorsunlar ehl-i kitaba? Sorsunlar Yahudi ve Hıristiyanlara? Sorsunlar akıl hocalarına? Sorun bakalım sizi kışkırtan, size peygambere karşı mücâdele yöntemleri ulaştırmaya çalışan şu kitap ehline sorsanıza. Aslında bu tür âyetler aslında sakın ha! Ya-nılmayın! Yapmayın!

demektir. Türkçeleştirelim: Deki ey peygamber, sen onlara şöyle bir durum arz et. Yâni eğer kafaları çalışıyorsa artık sıfırı tüketmeleri lâzım. Eğer şu benim size sunduğum kitap Allah-tandır demiyorsanız. Hani keşke Mûsâ'ya gelen gibi bize de gelseydi diyorlardı ya. Eğer şu getirdiğim son kitabın Allah'tan olduğunu kabul etmiyorsanız, haydin bu Allah'tandır diye siz bir kitap getirin! Bu hattâ Tevrat, İncil dışında bir kitap olacağı gibi, bizzat Tevrat ve İncil de ola-bilir. Haydin siz bir kitap getirin ki benimkinden daha hoş yol gösterici olsun. Daha iyi yol göstersin, beni buna muhtaç bırakmasın, beni Kur'an denilen bu âyetlerden müstağnî kılsın ve sonunda ben de:

Ona ittiba edeyim. Onun peşinde gideyim. Eğer siz iddianızda ciddiyseniz, iddianızı amele dönüştürebilecekseniz. Sadık olmak demek, inancı, iddiayı eyleme dönüştürmek denektir. Çünkü bir konuda iman etmek onunla amel etmekten ayrıdır. Ama sadık olmak, sıddîk olmak, imanı amele dönüştürmek demektir. Cebimizdeki paranın Allah'a ait olduğunu kabul etmek imandır, ama bunu Allah'ın dediği yere sarf etmek sadakadır, tasdiktir yâni. Onun için burada da böyle bir mânâ seziyoruz. Yâni eğer siz dediğinizde ciddi olarak onu eyleme dökebilecekseniz haydi ispat getirin bakalım demektir. Yâni böyle bir şeyi yapabilecek değilsiniz demektir bunun mânâsı. Onun içindir ki:

Âyetinin anlamı da gidin bilenlere sorun demek değildir. Âyetin ma kabline, ma ba'dine bakın böyle bir mânâ olmadığını anlayacaksınız. Yâni Kur'an boyutunda ey peygamber veya ey peygamber yanındakiler, eğer sizler bunun, bu kitabın Allah'tan olduğu konusunda şüp-hede iseniz, o zaman bu kitap konusunda zikir erbabına, fikir erbabına, Tevrat ve İncil erbabına gidin bir sorun bakalım! deniyor. Yâni bir şüpheniz varsa, değilse sormalarını filan istemiyor Allah. Sormak yasaktır bu mânâda ehli zikre. Ehl-i kitaba sormak yasaktır. Çünkü bizim onlara sorabileceğimiz, onlardan öğrenebileceğimiz hiçbir şeyimiz yoktur.

Yâni sanki bu Kur'an'ın sağlamasını Tevrat ve İncil'le yapmak olur, bu kitabın sağlamasını sapıklarla yapmak olur ki bu bâtıldır. Hz. peygamber de asla onlara uymayacaktı. İncil ya da başka bir kitap da gelse asla bundan daha efdâli, bundan daha üstünü olmayacaktı. Ama bugün maalesef Kur'an'dan daha üstün yol göstericiliğine inanılan, teoride veya pratikte nice kitaplar ortada ki insanlar onlara ittiba etmekteler. Kur'an'da biliyorsunuz Kur'an'ın bir benzerinin getirilmesi konusunda iddialar var. Eğer gücünüz yetiyorsa haydin bunun bir mislini, yahut bir sûresini meydana getirin! gibi. Bu âyetler karşısında bü-tün insanlık susmuş.

Ama Müseyleme gibi daha bir geri zekalı aptalların denemeler yaptıkları olmuş. Kur'an'ın lafzına benzer, nazire yapmaya çalışanlar olmuş ama bunu

becerememişler, gülünç durumlara düşmüşler diye yılar yılı bize anlatıldı. Oysa Kur'an hem lafız olarak Kur'an'dır, hem de muhteva olarak Kur'an'dır. Kur'an'ın lafzına benzer lafız yapmak ne kadar aptallık, ne kadar körlük ise Kur'an'ın muhtevasına benzer muhteva yapmak da aynısı olacaktır. Kur'an'ın eğitim düzeni hakkında, Kur'an'ın aile düzenlemesi hakkında, Kur'an'ın siyasal yapılanma hakkında, Kur'an'ın bireysel ve toplumsal hayat hakkında, miras hakkında, kılık kıyafet hakkında neler ortaya koymuşsa, onların benzerini yapmaya çalışmak da aynı neticeyi ortaya koyacakken maalesef müs-lümanlar Kur'an'dan daha efdâl zannettiklerinden mi, yoksa Kur'an'-dan gafil olduklarından mı veya şeytan onlara amellerini süslü gösterdiğinden mi o yeni üretilen süreli sistemlere, ideolojilere uyarlar da Kur'an'ın o konuda dediğini hâşâ bilmezler.

Çok pratik bir örnek vereyim: Kur'an diyor ki ben miras sistemi ortaya koyuyorum, başkaları diyorlar ki ey Allah sen yaparsan biz de yaparız, işte bizimki de bir düzen! Ve bu bayağı bayağı da müslüman-ların arasında uygulama alanı buluyor yâni. Diğerlerini biliyoruz. Yâni ben hukukunuzun şöyle olmasını, ben ticaretinizin böyle olmasını, ben kılık kıyafetinizin böyle olmasını, istiyorum diyor Allah. Başkaları da diyor ki biz de bunların şöyle olmasını istiyoruz diyorlar ve onlarınki de elbette revaç buluyor veya uygulama alanı buluyor Allah korusun..

50. "Eğer, ey Muhammed! Sana cevap veremezlerse, onların sadece heveslerine uyduklarını bil. Allah'tan bir yol gösterici olmadan hevesine uyandan daha sapık kim vardır? Allah zalim milleti şüphesiz ki doğru yola eriştirmez."

Eğer senin bu soruna icabet edemezler, cevap veremezlerse bil ki, amel etmek üzere bil ki, din olarak bil ki. Arkadaşlar Arapça'da bilginin iki karşılığı vardır. Zan ve ilim. Zan hakikatle mutabakatı olmayan bilgidir. Yâni hayatta uygulama alanı olmayan bilgidir. Meselâ ey anneler, anne sütüyle çocuklarınızı zehirlemeyin! diyorlar. Çünkü anne sütü kesinlikle çocuklar için zararlıdır diyorlar. Bu bilgi zandır. Neden böyle diyorlar? Ürettikleri çocuk mamalarını tüketebilmek, para elde edebilmek için birilerinin uydurduğu zanlardır bunlar. Bunun gibi hayatta insanların kandırıldığı pek çok zanna dayanan bilgiler vardır. Bir de hayata mutabık bilgiler vardır ki, onlara da din diyoruz. İşte böylece din olarak amel etmek üzere bil ki:

Gibi âyetler, bunu ilim olarak bilin. Yâni hayatınıza bunları mutabık kılmak üzere bilin. Amel etmek üzere, uygulamak üzere bilin ki demektir. Onlar bu iddialarında, senden Tevrat gibi, İncil gibi kitap isteme iddialarında, sen bunu kimden öğrendin? deme iddialarında veya kendileri Kur'an'a nazîre yazma iddialarında hep kendi havalarına uyuyorlar. Kendi hevâlarına ittiba ediyorlar. Kendi havaları peşi sıra gidiyorlar, havalanıyorlar. Kendi dünyalarında böyle bir hava kazanıyorlardı. Yâni kendi aralarında büyüklük taslıyorlar, birisi içlerinden

daha büyük kabul ediliyor ve o da kendi kendine havalanıp, onun gururu ötekilere cin oluşturuyor. Sen de bizden oldun, sen de büyüdün, sen de doçent oldun, sen de doktor olmalısın, sen de amirsin, sen de müdürsün, sen de bakansın, sen de dekan oldun gibi kendi kendilerine havalar kazanıyorlar.

Peki Allah'tan bir hidâyet, Allah'tan bir yol gösteri olmaksızın kendi hevâsına ittiba edenden daha sapık kim olacak? Var mı bundan daha sapık birisi? Kendi hevâsını, havasını, heveslerini putlaştırıp tanrı edinen ve hevâsı istikâmetinde bir hayat yaşayan kimseden daha zalim olabilir mi? Allah'ı unutmuş, Allah'tan gelen basiretlerle ilgi kurmamış, Allah'ın kitabından ve peygamberin sünnetinden habersiz olduğu için, Allah'ın kendisi adına belirlediği kulluk programına teslim olmak yerine kendi bilgisine, kendi hevâ ve heveslerine teslim olmuş, ya da başkalarının hevâlarına teslim olmuş, başkaları için yaşamayı, tâğutlar için yaşamayı, moda için, çevre için, âdetler için yaşamayı, başkalarına kulluk etmeyi alışkanlık edinmiş kişiden daha zalim kim olabilir?

Bunlar artık sapmaya lâyık insanlardır. Allah'ı bırakmış, Allah'tan gelen basîretleri bırakmış, ben bana yeterim, ben benim hayatımı düzenlemesini bilirim, evimi ben de düzenleyebilirim, nereden kazanıp nerede harcamam gerektiğini ben de bilirim, çocuklarımı nasıl eğiteceğimi, ne yiyeceğimi, nasıl giyineceğimi ben de bilirim. Benim aklım var, benim fikrim var, benim Allah'a da, onun kitabına da onun hayat programına da ihtiyacım yoktur demiş ve kendi hayatına kendisi program yapmaya kalkışmıştır.

Bu tür insanlar arzularını, heveslerini putlaştırmış insanlardır. Canları ne isterse onu yapmaktan çekinmezler. Zevkleri nefisleri neyi hoş görürse onu yaparlar. Hiç bir kayd altına girmek istemezler. Ne Allah ne peygamber, ne kitap, ne din, ne haram, ne helâl tanımazlar. aslında bir tek Allah'a kulluktan, bir tek Allah'ın yasalarına tabi olmaktan kaçarlar, ama pek çok ilahlara kulluk ederler. Bir tek Allah'a kulluktan kaçacağız derken pek çok ilaha tapınırlar. Bir tek Allah'tan kaçacağız derken pek çok ilahın kucağına düşerler. Nefislerinin, arzularının, tutkularının, şeytanların, tâğutların kucağına düşerler.

Şimdi, böyle bir kayıt bize şunu anlatıyordu: Allah'ın Resûlü öyle diyordu ya:

"Sizden hiç biriniz hevâsı, gönlü, arzusu benim tebliğ ettiğim şeylere tabi olmadıkça mü'min olmuş olamazsınız."

Kendi hevânız, havanız, hevesiniz, arzunuz, emeliniz, hedefiniz benim getirdiğime uymadıkça siz mü'min olmaz, iman etmiş sayılmazsınız diyordu peygamberimiz efendimiz. Buna göre diyoruz ki insanların yeme zevkleri, ikram zevkleri, giyme zevkleri, içme zevkleri, evlilikteki zevkleri, hayata bakıştaki zevkleri vahye uymadıkça mü'-min olamayacaktılar. Öyleyse biz de ondan zevk alır hale geleceğiz, başka çaremiz yoktur. Sahâbede bunu çok açık görüyoruz.

Meselâ kadının biri, yakınlarından birisi vefat ediyor, herhalde çocuğu vefat ediyor. Süsleniyor, püsleniyor, güzel kokuları da sürünüyor, Hz. Aişe anamızın da bulunduğu bir kadınlar topluluğunun ya-nına geliyor. Hayrola! diyorlar yahu senin ne ihtiyacın var buna? Daha iki üç gün oldu, işte filanın öldü senin! Böyle süslenmeye nerden ihtiyaç hissettin? Vallahi benim buna hiç bir ihtiyacım yoktur, ama benim peygamberim kocasından başkası için kadınlar üç günden fazla yas tutmasın buyurdular. Hevesimi Rasûlullah'ın buyruğuna uydurduğumu, yas tutmadığımı, yâni yası bitirdiğimi beyan etmek için böyle yaptım diyordu. Sırf onun için, başka bir dertleri yoktu sahâbenin. Yâni öyle ittiba ediyorlardı ki peygambere, bütün zevklerini ona uydurmaya çalışıyorlardı. Biz de zevklerimizi, arzularımızı, heveslerimizi, evlerimi-zi, döşemelerimizi Ona uydurursak o zaman Allah'tan gelen dine uymuş olacağız demektir. Değilse kendi zevklerimize, kendi hevâmıza, havamıza uyarsak Allah korusun bu sapıklık olur. Ve Allah:

Bu tür zalimlere, böyle yaşayanlara da Allah elbette hidâyet etmeyecektir. Yâni buradaki zalimin anlamı ne? Allah'ın hidâyetine teslim olmayan hevâsına uyan kişi demektir ki işte Allah bunlara yol göstermeyecektir. Elbette Allah'ın kitabına, Resûlünün sünnetine ihtiyaç duymayarak kendi kendisini tanrılaştıran kimseye Allah yol göstermeyecektir. Çünkü zaten kitabını ve peygamberini göndermekle kullarına yolunu, hidâyetini göstermiştir Allah. Kitapla ve peygamberle ilgilenmeyen insanlar elbette bu hidâyeti bulamayacaklar demektir.

Öyle değil mi? Arkadaşlar, şurasını hiçbir zaman unutmayalım ki kitabın ve peygamberin olmadığı yerde mutlaka hevâ ve hevesler geçerlidir. Kitap ve peygamber uygulamalarının bilinmediği hususlarda insanların hevâ ve hevesleri gündemdedir. Yâni insanlar eğer amel edecek kadar, hayatlarını düzenleyecek kadar kitap ve peygamberle tanışmamışlarsa, kitap ve sünnetten haberdar değillerse başka çaresi yok hayatlarını mutlaka başka şeylerle doldurmak zorunda kalacaklardır.

Öyleyse bizler de eğer hevâ ve heveslerimize uyarak sapmak, sapıtmak, zalimlerden olmak istemiyorsak, kitabı ve peygamberi yakından tanımak, vahiyle tanışmak zorundayız. Yaptığımız her işte, verdiğimiz her kararda, attığımız her

adımda vahye dayanmak, vahye sarılmak zorundayız. Kitabı ve Rasûlullah'ın sünnetini tanıyıp ona sarılmak zorundayız. işte o zaman bizler Rasulullah efendimizin bu hadislerinde anlattığı müslümanlardan olma imkânı elde etmiş olacağız inşallah. Allah yardımcımız olsun.

51. "Andolsun ki, Biz vahyi onlara art arda yetiştirdik; belki düşünürler."

Beri taraftan, bir de şu var ki. Veya kesinlikle şunu da bilin ki, biz onlara sözü ulaştırdık da ulaştırdık. Vessalnâ olunca çok çok, arka arkaya, defalarca biz onlara sözü ulaştırdık olacaktır mânâ. Buradaki "Lehüm" ile kastedilen; ya küffâr-ı Kureyş'tir, ya Hıristiyanların mü'-minleri veya Yahudilerin mü'minleridir. Tefsirlerde böyle anlaşılmış. Amma biz şunu biliyoruz ki Kur'an sadece geliş döneminin, sadece o dönemin kitabı değildir. O dönem öyle olmuş da ama O kıyamete kadar ki dönemler için gelmiştir. İşte kitabımızın bu bölümü de buna çok güzel örnektir hepimizin bildiği gibi. Sen istediğini hidâyet demezsin ama Allah dilediğini hidâyet eder. Bu peygamberimiz için hemen hemen herkesin kabul ettiği Ebu Talibin vefatı dolayısıyla söylenmiş bir âyettir. Ama o dönem bitti, peygamber vefat etti, Ebu Talip ortadan kalktı, bitti demeyeceğiz bunu. Bu âyet kıyamete kadar o durumda, o ortamda, o konumda bulunan tüm insanlara yol gösterecek olan bir âyet olduğuna göre, o mânâda âyeti hayata teşmil ediyoruz.

Bunu, bu kavli ulaştıran açısından değerlendirirsek, o zaman bizler de dışımızdaki insanlara bu sözü defalarca ulaştırmadan yana olmak zorundayız. Yâni bir kere söyledik bitti demeyelim. Bu kitabın âyetlerini iki kere söyledik, iki kere duyurduk bitti demeyelim. Okumaya, duyurmaya devam edelim. Tekrar edelim, bir daha söyleyelim, bir daha söyleyelim. Çünkü Allah madem bize böyle yapmışsa, bizden de böyle yapılmasını istemiştir, biz de devam edelim. Eğer bize söz ulaştırılıyorsa, birileri tekrar tekrar bize duyuruyorsa o zaman da aklımızı başımıza alalım. Bak bu kadar âyetle Allah bize bir şeyler söyledi, bu kadar âyetten sonra biz de uyanmalıyız artık.

Bakıyoruz Kur'an'ın Zümer sûresinde de söylüyordu Allah onu bize:

"Allah, âyetleri birbirine benzeyen ve yer, yer tekrar eden kitabı sözlerin en güzeli olarak indirmiştir."
(Zümer 23)

Allah sözün en güzelini indirmiştir. Allah sözün en güzelini peyderpey indirmiştir. Hadis yeni olan, yepyeni olan, insanda, dinleyende herhangi bir alışkanlık, ya da bıkkınlık meydana getirmeyen, daima yeni, daima taze olan

sözdür. İşte Allah böyle sözlerin en güzelini indirmiştir. Bir kitap olarak, birbirine benzer, birbirini okşar, birbirini bütünler, birbirini destekler âyetlerle, sûrelerle ve mesânî, ikili bir anlatımla, ya da tekrarlı bir anlatım olarak indirmiştir. Rabbimiz zatıyla, melekleriyle, cennetiyle, cehennemiyle ortaya koyduğu her konuyu insan zihnine yerleştirip kazımak için tekrar tekrar anlatmıştır. İnsan Rabbimizin anlatımlarını her duyduğu yerde yeni bir tesirle sarsılmaktadır.

Evet, demek ki sözlerin en güzeli Allah'ın indirdiği bu kitabın âyetleridir. Bu kitapta âhenk var, bu kitabın âyetlerinde bir uyum ve insicam var. İkili bir anlatım var. Cennet var, ama cehennem de var bu kitapta. Dünya var, ama âhiret de var bu kitapta. İman var, ama ekonomi de var. Ahlâk var, ama siyaset de var. Namaz var, ama aile de var, toplum da var. Ruh var, ama beden de var. İnsanlara lâzım olan her şeyi anlatmıştır bu kitapta Rabbimiz. Fâtiha'dan Nas'a kadar tüm âyetleri, tüm sûreleri bir uyum ve insicam içindedir bu kitap.

Cenâb-ı Hak böyle sanki bir tek konuyu defalarca anlatır. Ör-nekleyerek anlatır, doğrudan anlatır, semaya baktırarak anlatır, arzı göstererek anlatır, Mûsâ ile anlatır, Îsâ ile anlatır, yakarım sizi diyerek anlatır, bolluğa boğarım diyerek anlatır, anlatır. Ama anlatılan sadece bir tek konudur o da kulluk. Başkasına kul olmayın bir tek bana kul olun der. Onun için biz de aklımızı başımıza alalım da bu kadar ısrarla tekrar tekrar ulaştırılan söze kulak verelim inşallah. O zaman:

Belki tezekkür ederler, belki anarlar, belki hatırlarlar, hatıralarını taze tutarlar, canlı tutarlar da gereği gibi amel ederler diye. İşte zikir buydu, tezekkür de budur. Yâni kişinin hatırda tutma eylemini sürekli yapması tezekkür olacaktır. Bunu bir kere yapması belki bir zikirdir, ama onun sürekli hatırda tutulması işte zikra olacak, tezekkür olacaktır diyoruz. Sonra İmam Secavend Hz. leri burada dur! demiş. Rükua gidebilirsin, yeter mânâ tamamlandı. Kur'an'da böyle dur denilen çok yerde mânâ hiç de tamamlanmaz. Ama bazı yerlerde çok güzel oturuyor yâni. Meselâ kimi yerlerde bir mim durağı var ki burada muhakkak dur! Eğer orada durmayıp devam edersen ondan sonrasıyla mânâyı karıştırırsan olmaz! deniyor doğru. Ama bazen burada olduğu gibi, bazen ayn duraklarına bakıyoruz, yâni sanki nefes aldırmak için durduruyor gibi. Yâni pek bir mânâ tamamlanmış olmuyor gibi geliyor. Bundan sonra gelen:

52. "Kendilerinden daha önceden Kitab verdiklerimiz buna da inanırlar."

Âyeti beraber mi olacak? Yoksa bundan ayrı mı düşünülecek? Sanki bu ayından dolayı ayrı düşünülecek gibi oluyor.

Birileri, kim o birileri? İşte kendilerine söz nakledilenler, kendilerine söz ulaştırılanlar. Kendilerine Kur'an duyurulanlar, Allah'ın âyetlerinden, Allah'ın emirlerinden haberdar edilenler var ya.

Onlara biz kitap verdik. Kitaptan haberdar kılık biz onları.

Bundan daha önce de biz onlara kitap vermiştik ki:

İslâm âlemi için Hıristiyanlar ve Yahudiler bu kitabın muhtevası yönünden canlı örnektir, bunu biliyoruz. Ama sanki anadan, babadan, kavimden, gardaştan, tercümanın meâlinden veya meydan gazetesinin bilmem hangi dinsel içerikli kitabından dolayı kitaptan, Kur'-an'dan haberdar olmuş ve öncelikli ben mü'minim demiş insanlar var ya, sanki burada anlatılan özellikler bu tür insanları ilgilendiriyor. İmam, hoca bilinenlerden tutun da, İmam Hatipte okuyanlara, müezzinlere, müftülere, vaizlere, kadar...

Yâni kendilerine kitap verilenler, İncil ve Tevrat verilenler an-lamınaysa da, bu mânâya gibiyse de aynı zamanda kendilerine Kur'-an verilenler mânâsına da gelecektir, şu açıdan: Bir kere adamın ben iman ettim deyivermesi yetmeyecektir. Ben de Kur'an ehliyim, ben de ehl-i kitabım, benim de bir kitabım var, ben de kitapsız değilim deyivermesi onun müslümanlığı için yetmeyecektir. Hani Bakara sûresinin 62. âyeti bunu çok hoş anlatıyordu:

"İman edenler."

İman iddiasında bulunanlar. İnandığını iddia edenler, ben de mü'minim diyenler, inandım diyenler.

"Mûsâ dinini kabul eden Yahudiler."

Ve Yahudilik iddiasında bulunanlar. Biz Yahudi'yiz diyenler. Yol budur diyerek Yahudilik iddiasında bulunanlar. Peygamberleri Hz. Mûsâ'dan yıllar sonra kendilerini bu isme izafe edenler. Müslüman isminden vazgeçip kendilerine Yahudi ismini lâyık görenler. Bu ismi onlara Allah vermediği için, kendileri verdiği için bunları söyledim yâni.

"Bir de Nasraniler."

Ve Hıristiyanlar. Hz. Îsâ'nın yolunda olduklarını, peygamberin ve Allah dininin yardımcıları olduklarını iddia eden Hıristiyanlar.

"Bir de Sabiîn olanlar."

Ve bu saydığım dinlerin hiçbirisine inanmayan, hiçbir semavi dine mensup olmayan, aya, güneşe, yıldızlara ve değişik varlıklara tapınanlar, putperestler, din tanımazlar, ateistler.

"Şimdi bunlardan her kim Allah'a ve âhiret gününe iman eder ve sâlih amel işlerse bunların ecirleri Rableri yanındadır. Onlara korku da yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır."

Evet işte bu sayılan dört grup insandan kim ki iman eder ve inancını da amele dönüştürürse, yâni sâlih amel işlerse, işte o zaman o cennete girecektir. Yâni adam böyle kendi kendine ben müslüma-nım dedi, müslümanlıkla ilgi kurdu, tamam bitti değil. Gerçek mânâda Allah'ın istediği gibi iman eder ve bu imanını da sâlih amellerle ortaya korsa o zaman kurtulacaktır. Çünkü bu adamlara kitabımızın pek çok yerinde, biri de Nisa sûresinde şöyle de denmektedir:

"Ey iman edenler iman edin!"
(Nisâ: 136)

Evet, ey iman edenler iman edin. Dikkat ederseniz başta ey iman edenler dendi, sonra da iman edin deniyor. Anladığımız o ki ey iman iddiasında bulunanlar, ey kendilerinin mü'min olduklarını zannedenler, haydi Allah'ın istediği gibi iman edin.

Evet arkadaşlar dikkat ederseniz burada dört grup insana sesleniliyor. Bunlar şunlardır:

1: Müslüman olduklarını iddia ettikleri halde Allah'ın istediği gibi inanmayanlar. Müslüman olduklarını iddia ettikleri halde tıpkı Yahudiler gibi sapıp sapıtanlar. Müslüman olduklarını, Allah'ın dinine, Allah'ın kitabına iman ettiklerini iddia ettikleri halde tıpkı Yahudiler gibi kitaplarıyla, peygamberleriyle ilgilerini kesip dünyacı ve maddeci kesilenler. Yahudi'ce sapanlar. Veya müslüman olduklarını iddia ettikleri halde Hıristiyanlar gibi ruhçu kesilerek sapıp gidenler.

Evet müslüman olduklarını söyleyip durdukları halde Yahudi'ce dünyaya, maddeye tapınanlar veya Hıristiyanca dünyayı reddedip, dünyaya küsüp, dünyadan

el etek çekip ruhbanca bir hayata meyledenler. Yâni kitaplarıyla ilgisiz yaşayan müslümanlar.

2: Allah'ın dininden çıkan, müslümanlıktan uzaklaşan, kitaplarını bozan, kitaplarının bozukluğunun farkında olmayan Hıristiyanlar.

3: Yine Allah'ın dininden kopan, müslümanlığı beğenmeyip kendilerine Yahudi ismini lâyık gören kitaplarını tahrif eden, peygamberlerinin defterini düren Yahudiler.

4: Bir de hiçbir dine inanmayan ateistler, Sabiîler. İşte bunlardan her kim ki Allah'ın istediği gibi iman eder ve bu imanlarını hayatlarında görüntülemek üzere sâlih amellere koşarsa o kurtulacaktır diyor Rabbimiz.

Arkadaşlar, bu kadar sözü neye ettim? Şunun için: İşte ben müslümanım deyip de, ben Allah'ın bana gönderdiği kitabını tanıyo-rum ve onunla amel ediyorum, onunla yatıp kalkıyorum diyenler, ama bunu sadece iddia planında bırakan müslümanlar da böyle Yahudi'ce veya Hıristiyanca bir imanla iman etmelerinden dolayı sanki bu insanlar da bu mânâda ehl-i kitaptırlar. Yâni soralım adama kitaplı mısın? Evet diyor. Kitapsız desen kızıyor, ama ne var kitabında gardaş? deseniz, hattâ Hıristiyan'ınki kadar kitabını tanımıyorsa ne demek lâzım bu adama? İşte bu insanlardan söz edilecek şimdi. Bunlar:

Daha önce, bu kitapla tanışmadan önce, yâni Allah'ın gerçek arzularını duymadan, bilmeden önce de:

Ona inanıyorlardı. Mü'mindiler. Onun mü'miniydiler. Ben tekfirci gruptan değilim o yüzden bu insanları kâfir kabul etmiyorum. Yâni gariban müslüman, ve de müslümanlığının İslâm'la ilgisi de yok. Pek çoğu öyledir aslında, nice uyduruk şeyler var dininde. Ama adam saf ve samimi kendisine din diye yutturulana inanmış kanmış ne yapsın? Ama mâzeretsiz değil, suçsuzda değil, ama adamı kâfir etmenin de mânâsı yok. Ne zaman kâfir diyelim ona ? Gerçek dini ulaştıralım, di-nini Allah ve Resûlünden alması gerektiğini öğretelim ona, ondan sonra da buna rağmen yok, benim öyle şeyle ilgim alâkam yok, ben anlamam filan diyorsa o zaman adam kâfir olacaksa olsun. Demek ki onlar inandığını iddia ediyordular,

53. "Kur'an onlara okunduğu zaman: "Ona inandık, doğrusu o Rabbimizden gelen gerçektir; biz şüphesiz daha önceden müslüman olmuş kimseleriz" derler."

Evet:

Kendilerine Kur’an okununca, kitap duyurulunca, kitap izlettirilince erler ki:

Derler ki, biz inanıyoruz ona. O Rabbimizden gelen bir haktır, hakikattir.

Biz buna daha önceden de teslimdik. Ya adam önceden Tevrat’a inanıyorken, İncil’e inanıyorken Muhammed (a.s)’ın geleceğine de inanıyordu, Kur’an’ın son kitap olarak indirileceğine de inanıyordu. Yâni müslümandı bu adam o zaman. Muhammed’e müslüman değil, Allah’ın Hz. Adem’den bu yana gönderdiği din olan İslâm’a inanıyordu. Yâni o insanlar Hz. Mûsâ’nın getirdiği dine inanıyorlardı, biz zaten Allah’ın hayata karışmasına inanıyoruz diyordular. Allah kitap ve peygamber göndermek sûretiyle bizim hayatımıza karışır, bizim hayatımızı düzenler diyorlar, buna iman ediyorlardı.

Allah’ın kitap göndermesine iman etmek demek, Allah’ın insan hayatına karışmasına iman etmek demektir. Allah insan hayatına karışır. Biz bize Allah’ın önceden kitap göndermesine teslim olmuştuk, zaten biz müslümandık diyorlar, ve yeniden gönderilen bu kitaba da inanırız diyorlar. Ya böyle, veya biz kendi hayatımızda yaşadığımız müslümanlığın Allah’ın diniyle çatışması halinde biz Allah’ın dediklerinin doğruluğuna zaten baştan müslümandık demektir bu.

Meselâ şu anda bizim yaşadığımız bir hayatımız var. Kazanma harcamayla ilgili, giyim kuşamla ilgili, siyasal bakış açısıyla ilgili, ihtiyaç anlayışıyla ilgili, kadın erkekle ilgili bir inancımız, bir yaşayışımız, bir hayatımız var. İşte müslümanlık budur diye bu hayatı yaşarken, müslümanlık diye yaşıyoruz aslında, dinsizlik ya da gavurluk diye yaşamıyoruz. Ama o hayatı esas müslümanlaştırıcı özelliğimiz şudur:

Yâni bizim esas müslümanlaşma özelliğimiz şudur: Bu arada kitabı da öğrenmeye devam ediyoruz. Kitabı öğrenirken diyoruz ki biz baştan, eğer yarın öğreneceğimiz bir âyet, bir hadis bizim bugün yaptıklarımıza aykırıysa, biz o âyetin, o hadisin doğruluğunu bugünden kabul ediyoruz diye baştan inanıyoruz. Yâni eğer Kur’an’ı, sünneti öğrenmeye de devam ediyorsak önceden din budur zannıyla yaptıklarımızı Allah affedecektir diyoruz, ümit ediyoruz. Ama din budur diye, Allah’ın istediği kulluk budur diye bildiğimizle hayatımızı yaşarken, eğer bir taraftan da kitabı ve sünneti öğrenme yolunda değilsek yaptığımız o zaman yanlışlarımızdan ötürü mazur sayılmayacağımızı da bilmek zorundayız.

Meselâ şimdi şu anda Kasas okuyoruz. Bundan sonra inşallah Neml okuyacağız. Neml sûresinde meselâ bizim hayatımızın çarşamba günü düzenlenmesi şöyle anlatılıyor. Biz de henüz Neml bilmediğimiz için onu kendimize göre anadan, atadan öğrendiğimiz gibi düzenlemeye devam etmişiz. Meselâ namazlarımızı bazen öyle düzelttik değil mi? Okuyup öğrendikçe düzelttik. Orucumuzu bazen öyle düzeltiyoruz. Önceden öyle öğrenmiştik, meğer yanlışmış diyoruz, bir hadis okuyup doğrusunu öğrendikçe. İşte o yanlışımızdan önce biz müslümanca bir hayat sürerken, okuyup, öğrenip yanlışımız açığa çıktığında şimdiden imanımız nedir bizim? Ya Rabbi senin dediklerine aykırıysa biz baştan kabul ediyoruz diyoruz. İşte bu âyet böyle bir teslimiyeti söz konusu ediyor.

Rabbimize diyoruz ki, ya Rabbi, bu hak ve hakikat senden ge-lendir. Kur'an senin gönderdiğin hakikatin ifadesidir. Biz buna bundan önce de inanıyorduk Ya Rabbi. Yâni Kur'an'ın o bölümüyle de tanışmadan önce külli bir iman ile de iman ediyorduk. Âyetin böyle bir mânâsı var.

Ama ikinci bir mânâyla burada kastedilenler Yahudi ve Hıristiyanlardır. Hıristiyanlar ve Yahudilerin mü'min olanları ne diyor? Biz zaten Allah'ın dinindeydik. Biz zaten önceden de Allah'ın dinine, Allah'ın kitap ve peygamber göndererek bizim hayatımıza karıştığına inanıyorduk. Biz zaten bunun mü'miniydik. Allah o dinleri ilga edip, or-tadan kaldırıp yeni bir din ortaya koyunca biz yine teslimiyetimize devam ediyoruz dediler. Tevrat'a inanan bizler, İncil'e inanan bizler şimdi Allah'tan hak olarak gelen son kitaba, Kur'an'a da iman ediyoruz di-yorlar.

54. "İşte onlara, sabırlarından dolayı, ecirleri iki defa verilir; onlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan da sarf ederler."

Bunlar, yâni önceden Allah'ın dininde olup da şimdi de bu yeni dinde olmayı becerenler, başaranlar var ya, onlara ecirleri merrateyn verilecektir, iki kere verilecektir. Sabırlarına karşılıktır bu tabii. Neye sabrettiler bunlar? Dünkü dinlerini bu hak dindir diye yaşamaya sabrettiler, bugün de yeni din için sabrettiler. Dün inandılar ki yeni bir peygamber gelecek, onu beklemeye sabrettiler. Dün yeni bir dine gayretleri vardı, bu yeni dine ulaşıncaya kadar sabrettiler, işte bundan dolayı Allah onlar iki ecir verecektir.

Bizim için söyleyelim. Biz de eğer şimdi ki hayatımızı yaşarken bu hayattan razı ve memnun olmaz da, bunu yeterli görmez de, acaba Cenâb-ı Hak gerçekten bize daha neler söylüyor ki? Ben şu anda dinin yüzde beşini ancak öğrenmişim,

acaba geri kalan bölümlerde Mevlâ daha bana ne dedi ki? diye ona gayret ederken, onu öğrenmeye çalışırken, o dini bulunca da, yâni Allah'ın kendisinden başka istediklerini öğrenince de, hemen o yeni bulduğu hakikate teslim olursa, hem gayretinin ürününü, hem aramasının neticesini, hem de yeni bulduğu dine sabırla sarılmasının neticesi olarak Allah ona iki kere mükafat verecektir.

Şimdiki Hıristiyan olarak yaşayanları, yâni yeni gelen dine iman etmeyenleri de cennete gönderme çabası içinde olanlar var. Benim öyle bir derdim yok. Burada anlatılanlar İslâm'ı seçen, müslüman olan Yahudiler ve Hıristiyanlardır, yanlış anlamayalım.

Yâni henüz bu kitabı eline almadan önce, kitapta Allah'ın kendisinden istediklerini tek tek, âyet âyet öğrenmeye başlamadan önce iman etti. Sonra da bu kitabı okudukça, tek tek âyetleri tanıdıkça, ya da bu kitabın âyetleri tek tek kendisine duyurulunca da, ben zaten buna önceden de inanıyordum diyorsa o kişi müslümandır. Bu toplum işte böyle gariban müslümanlarla doludur. Ne yapsın garibanlar? Kendilerine Allah'ın dini duyurulmadı. Maalesef bugüne kadar kendilerine sadece resmi ideolojinin dini duyuruldu. Okullarda bu okutuldu. Veya dini tanımayan insanların duyurdukları dini tanıyor adamlar.

Evet, tamam adamlar mâzeretsiz değiller, suçsuz da değiller. Ama bu durumda onları hemen kâfir yapmaya kalkmanın da anlamı yok yâni. Biz hemen onları tekfir etmeden gerçek dini anlatalım. Allah'ın dinini tanıtalım. Ondan sonra, gerçek dini tanıdıktan sonra da yine eski anlayışını, eski dinini sürdürmeye kalkışıyorsa o zaman kâfir diyelim ona.

Benim öyle bir derdim yok dedim. Çünkü eğer Allah bana böyle bir nüfus sayımcılığı vazifesi verseydi, ben nüfus sayımı yaparken erkek mi? Kadın mı? Yaşı kaç? haneleri yanında dini nedir? diye de bir haneleri olsaydı ben onlara ne yazacağımı çok iyi bilirdim. Ama şimdi benim öyle bir derdim yok. Bunlar benim müşterim. Şimdi benim böyle bir görevim var bunu biliyorum ötekisini bilmiyorum. Amma şurası bir gerçektir ki Türkiye'de yeni bir müslüman tip oluştu.

Meselâ başı kapalı, ama baldırı açık. Meselâ hukuka karışmayan ama namaza karışan bir Allah inancı. Ya da hacca karışan ama kılık kıyafete karışmayan, oruca karışan ama sosyal ve siyasal yapılanmalara karışmayan bir Allah inancı geliştirildi. Öyleyse şöyle diyelim: Din değimiz ve inandığımız şey eğer Allah'ın diniyse o dinde söz sahibi Allah'tır. Ona sonradan birilerinin başka şeyler ilave etmesi veya çıkarması o dini bozmayacaktır, o gerçek dine mutabakatı kadar bu dinler ya tamamen şirktir, ya küfürdür, ya da günâhkâr bir dindir. Yâni bu dinlerin gerçek

dinle münâsebetini ölçtüğümüzde, eğer kişiyi dinden çıkaracak kadar bozuklukları varsa tamam onu dinsizlik sayıyoruz, ama kişiyi günâhkâr seviyede tutabilecek kadar bozukluklar varsa o zaman onlar günâhkâr müslümanlardır diyoruz.

Evet onlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine verdiğimiz rı-zıktan da sarf ederler, infak ederler. Onlara bu davranışları güzellik kazandırır, kötülüklerini siler def eder. Onlar kendilerine verilen rızık-lardan da infak ederler. İnsana verilen rızık, insanla beraber kılınan ve ona ayrılan nasiptir. Mal cinsinden olur, bilgi cinsinden olur, çoluk çocuk cinsinden olur veya ortam cinsinden, çevre, imkân, fırsat cinsinden olur. Ne cinsten olursa olsun kişiye verilen şeyin kendilerine verilmeyenlere, ona muhtaç olanlara harcanmasına infak diyoruz. Hemen hemen bütün tefsirlerde gördüm. Meselâ Bakaranın başında:

"Kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar onlar."

Deniyordu. Meselâ işte bunu ***"Ve mimma allemnahüm yüallimun"*** olarak tefsir etmişlerdir. Yâni onlar Bizim kendilerine öğrettiklerimizden öğretirler. Bizim kendilerine öğrettiklerimizden onlar da başkalarına öğretirler diye tefsir etmişler.

Öyleyse bu mânâda infak, kişiye tahsis edilenin Allah'ın istediği biçimde başkalarına ulaştırılması demektir. Ama daha özel mânâsıyla infak, Rasulullah efendimizin: ***"İttekunnara velev bi şıkkı temratin"*** ölçüsüyle bir hurma verilmişse kişiye, onun yarısını vermek, ya da Ebu Bekir efendimizle örneklendiği kadarıyla hurmanın tümünü, malının tümünü vermek şeklinde olacaktır. Biz de bu iki sınır arasında yapabileceğimiz kadarıyla Rabbimizin bize verdiklerini Allah'ın kullarına infak etmeye çalışalım inşallah.

Zekât infaktan ayrıdır. Çünkü Kur'an Bakara sûresinin 177. âyetinde Ebrar'ı anlatırken, onların imancı, sonra namazcı, sonra infakçı, sonra zekâtçı olduklarını anlatıyor. Tabii sonunda da sabırcı, takvacı ve de tasdikçi olduklarını söylüyor. Öyleyse infakla zekât aynı anda zikredilince elbette bu ikisi farklı mânâlara gelecektir. Kaldı ki Kur'an zekâta infak demiyor da farklı bir mânâ ile sadaka diyor sadece.

Öyleyse biz de zekâttan başka mutlaka infak da bulunacağız. Maaşımızın bir kere onda birini kesinlikle Allah için ayıracağız. Arada bir böyle beklemediğiniz zamanlarda avantadan değimiz paralar geliyorsa onun da bir beşte birini ayıralım, çünkü zaten yoktu bu hesapta. Köyden geliyorsa, kentten bir yerlerden intikal etmişse onun da geliş biçimine göre onda bir yirmide birini Allah için ayıralım ve bizim Allah rızası için birileriyle mal münâsebetimiz olsun. Yâni dünyamızda,

çevremizde fakirler de bulunsun. O garibanların dünyasını da anlamış, kendi durumumuzu gözden geçirme imkânını elde etmiş oluruz.

Meselâ şöyle yapmayın: Ya Hasan hoca efendidir, dürüsttür, gayretlidir. Onun çevresinde vardır fakir fukara. Biz toplayalım ayda bir, üç beş milyon lira da, o da tanıdığı, bildiği o fakirlere versin demeyin. Çünkü o, tanıdıkları olan o gariplere o parayı verirken onları üzmemeye çalışacak, onların evine gidecek, kendi ezilecek, onların sofralarına oturunca içi burkulacak, evlerini, sergilerini görünce mahvolacak, onların perişan vaziyetlerini gördükçe kalbi parçalanacak. O bir çok acıları tadarken siz elhamdülillah paramızı verdik, infak ettik kurtulduk mu diyeceksiniz? O garibanlarına hayatlarına muttali olmadan kendi villalarınıza gömülüp lüks içinde bir hayatın adamı mı olacaksınız? Yâni bizzat Allah sizi malla görevli tutarken, siz başkasına aşırmayın bu görevi. Herkes kendisi Allah beni bu malla imtihana lâyık görmüş, madem bana mal verip beni malla imtihan etmeyi murad etmiş, öyleyse ben de Allah için bu imtihanın hakkından geleceğim diyecek ve uğraşacaktır.

Meselâ bir eviniz vardı, Allah için infak ettiniz. Eh şimdi Allah hemen arkasından apartman mı verecekti? Hayır belki de bir çadır verecektir bilmiyoruz. Belki bizler için çadır da olmasa daha iyidir. Biz infak edelim Allah karşılığında ne verecekse verecektir. Ben öyle bir müslüman biliyorum. Önce kiradaydı, bir evim olursa inşallah onu in-fak edeceğim diyordu. İlk evi kooperatif de bitti, arkadaşları oturdu. O kendisi evi sattı, Marka çevirdi ve Allah için onu fakir fukaraya harcadı, biliyorum. Yâni mümkün bu iş. Peki Allah ona bir ev daha mı verdi? Hayır, iki ev daha verdi. Hattâ öyle verdi ki kendisi hiç emek de sarf etmedi, babasına yaptırttı Allah ve oturuyor şimdi orada. Kaldı ki kişi buna iman etti mi tamamdır yâni, Allah demişse ki vereceğim, ve-recektir.

Allah bize çok veriyor. Öyleyse biz de bize göre verdiğinden az verdiklerine verelim. Ama bu zekât değildir. Zekât olmadığı için bize göre çok verilenlere de verebileceğiz. Meselâ adam milyarlarca paranın içinde yüzerken evine ve çocuklarına bir tefsir kitabı alacak kadar malı yoksa, ona da vereceğiz. Veya işte bir başkasına, bir başkasına verebilecek bir fonumuz olsun devamlı inşallah.

Meselâ topraktan hiç masraf etmeden mahsul elde ediyorsan onda bir, ama bir kısım masraflar ederek elde ediyorsan yirmide bir, sığır cinsinden otuzda bir koyun cinsinden, para cinsinden kırkta bir. Bir de ticaret malından kırkta bir verecektik ya. Şimdi bizim maaşlara ne diyeceğiz? Bunlar ticaret değil, deve değil, sığır değil, tarla değil, tapan değil. Ne ya?

Bizim maaşlar hattâ ameleninkine göre avantadan geliyor gibi de. Okulda müstahdemlere bir bakın inan ki çok perişanlar. Bizim çalıştığımızdan çok fazla çalıştıkları halde aldıkları belli. Veya kadeve-den alınanlar, vergi iadesinden alınanlar hepten avantadan gibi geliyor. Elhamdülillah ki çevremiz de gariban bir takım var, talebe takımı. Yardımcı olalım onlara. Nasıl olalım ama? Şahsiyetini ezmemek için sofrasına oturalım. Gidelim evlerine, çoğu bekar kalıyor, çoğu üç beşi bir yerde kalıyorlar. Bizzat evine gideceğiz, bakacağız ki yemekleri perişan, ayran getirecekler yenmez, çay getirecekler içilmez, sergilerinde oturulmaz. Göreceksiniz bunları gözlerinizle ve bir punduna denk getirip vereceksiniz inşallah. Zaten rahatınız kaçınca rahat verirsiniz o zaman.

Çünkü Bosna filan denildi, adam rahat ceketini çıkarıp verebildi. Niye? Çünkü o hava oluştu. Şimdi biz de o tür bir havanın içine girelim. Bir arkadaş Hollanda'dan geldi, biraz para getirmiş dedi ki ya hocam, senin çevrende bildiğin tanıdığın insanlar vardır şunu bir dağıtıver. Yok ya! dedim âlemin akıllısı sen misin? Sen kazanmadın mı bu parayı? Sana vermedi mi Allah bunu? Yoksa bir yanlışlık mı yapmış Allah? Bana vermesi gerekirken yanlışlıkla sana mı vermiş? Niye sorumluluğunu üzerine almıyorsun bu paranın? Madem almayacaktın öyleyse kazanmaktan vazgeç! dedim. Bırak para kazanmayı öyleyse. Değilse bunun sorumluluğunu da kendin yerine getir. Bu dağıtma işini de kendin yap dedim. Ama dedi benim hiç tanıdığım fakir yok ki. Dedim ki Allah'tan kork yahu. Zaten derdin bu ya. Senin çevrende hiç fa-kir fukara yok. Hep böyle kodamanlar var, Mazda aldı, Ford sattı kişiler var. Olmaz bu. Fakir fukaranın halinden haberdar olalım. Bir düşünün haftalık görüştüğünüz insanları.

Biri bir suç işlemiş, dedim ki on fakire yemek yedireceksin. Adam dedi ki ben nerden bulacağım on fakiri? Olmaz bu. Hep zenginlerle düşüp kalkmamalıyız. Her an çevremizde yemek yedireceğimiz insanlar bulunmalıdır. Bunu hiç bir zaman ihmal etmemeliyiz.

55. "Onlar, boş söz işittikleri vakit ondan yüz çevirirler. "Bizim işlediğimiz bize, sizin işlediğiniz sizedir. Size selâm olsun cahillerle ilgilenmeyiz" derler."

Onlar lağviyyatı duyduklarında, lağviyyat onların kulaklarına gittiğinde o boş sözlerden lüzumsuz sözlerden i'raz edip yüz çevirirler. İnfak etmenin bir şartı da buymuş. Boş şeylerden yüz çevirecekmişiz. Benim bildiğim bu iş için iki yol var:

Birincisi bulunduğunuz yerde çaylar benden diyeceksiniz. İnfakın bir yolu da budur. Kim olursa olsun çaylar benden diyeceksiniz, ondan sonra da siz konuşacaksınız. Adam, gidiyorsunuz dükkanına, çay filan diyor, ondan sonra da

çaylar ondan olduğu için hep o konuşuyor siz de dinlemek zorunda kalıyorsunuz. Ama çaylar benden derseniz, yemekler benden derseniz o zaman konuşmayı da siz elde etmiş olursunuz.

Ya da gardaş eğer ikram edeceksen haydi bir âyet, bir hadis ikram et de dinleyelim deyin. İkram edeceksen haydi isterim, kabul deyin. Öyle deyince de hocam, ben çay ikram edeyim de sen de anlat diyor adam. Bırak ben para kazanayım da sen de anlat diyor adam. Niye ya? Sen anlat ben dinleyeyim. Evet karşıdakine bunu yapacağız, çaylar benden diyeceğiz, ikram benden diyeceğiz, böylelikle biz konuşacağız. Ve böylece zırvaları dinlemekten kurtulmuş olacağız Allah'ın izniyle.

Arkadaşlar hani Nisâ sûresi öyle diyordu:

"O, size Kitapta "Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve alaya alındığını işittiğinizde, başka bir söze geçmedikçe, onlarla bir arada oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz" diye indirdi. Doğrusu Allah münâfıkları ve kâfirlerin hepsini cehennemde toplayacaktır."

(Nisâ 140)

Evet gittiğiniz, bulunduğunuz bir mecliste, bir ortamda baktınız gördünüz ki Allah'ın âyetleri inkâr ediliyor, Allah'ın dini alaya alınıyor. Zinhar o kâfirlerle, o alaycılarla beraber olmayın, onlarla birlikte oturmayın diyordu Rabbimiz. Ve işin ciddiyetini ortaya koymak için de âyetin sonunda Rabbimiz eğer buna rağmen onlarla oturup kalkmaya devam ederseniz sizler de aynen onlar gibi olursunuz. Allah böyle yapan münâfıkları kâfirlerle birlikte cehennemine dolduracaktır buyuruyordu. Bunun bir benzeri de En'âm sûresinde geçmişti.

Birileri oturmuş bir yerlerde Allah'ın sistemini, Allah'ın kitabını, Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlar. Allah'ın âyetlerini yalanlıyorlar, Allah'ın âyetleriyle istihza ediyorlar, Allah'ın âyetleriyle dalga geçiyorlar, Allah'ın âyetlerini eğlencelerine, lehviyyatlarına, lağviyyatlarına malzeme ediyorlar. Ya da Allah'ın âyetlerini tevil ediyorlar, Allah'ın âyetlerine Allah'ın yüklemediği anlamları yüklemek sûretiyle âyetleri alay konusu yapmaya çalışıyorlar. Allah'ın demediklerini dedi, dediklerini de demedi biçiminde âyetleri öteye beriye sündürmeye ve kendi nanelerine kılıflar bulmaya çalışıyorlar.

Veya bir başka şekilde oturmuşlar boş şeylere, yâni lüzumsuz zırvalara dalmışlar. Meselâ Mercedes almaktan Ford satmaya kadar attan, avrattan, fiyattan, murattan, marktan, dolardan, Amerika'dan, Etiyopya'dan, Çin'den, Maçin'den,

Mançurya'dan bahse dalmışlar. İşten, aştan, karıdan, kızdan, devlet kurmadan, devlet yıkmadan bahse dalmışlar.

İşte böyle gerek âyetlerle dalga geçilen, gerekse dünyayı da, âhireti de ilgilendirmeyen, amelin konusu olmayan zırvalara dalındığını gördüğünüz zaman sakın orada oturmayın diyor Rabbimiz. Müslüman böyle bir ortam da ya sözü ele alarak, otorite kurarak Allah'ın egemenliğini gerçekleştirmelidir, yahut da eğer buna gücü yetmiyorsa o zaman da derhal o meclisi terk etmelidir. Evet o mü'minler böyle boş şeylerden, zırvalardan yüz çevirip uzaklaşırlar ve de:

Siz size, biz bize. Sizin dininiz size bizim dinimiz de bize derler. Sizin yaptıklarınız sizin başınızda parçalansın bizim ki de bize yeter diye tavır koyarlar onlar.

Sizin amelleriniz sizin olsun, bizimkiler de bizimdir. Bizim tavrımız bu, bizim amelimiz bu. Biz kendi hayatımızı yaşarız. Yâni şöyle değildir mânâ:

Ben namazımla, orucumla, abdestimle baş başayım. Sen de içkinle, kumarınla baş başa ol! Öyle değil bu, ben öyle anlamadım. Ya ne? Ben bana ait olan amelleri yaparım. Bizim amellerimiz neydi? İs-lâm'dı. İşte ben tüm hayatımda bunları gösteririm, ortaya koyarım. Tüm hayatımda İslâm'ı sergiler, İslâm'ı görüntülerim. İslâm'ca bir ticaret, İslâm'ca bir giyim, İslâm'ca bir ziyafet, İslâm'ca bir ziyaret, İslâm-ca bir ikram, İslâm'ca bir kazanma-harcama, İslâm'ca bir hukuk, İslâm'ca bir eğitim sergilerim. Yâni ben bunların İslâm'casını ortaya ko-yarım. Siz de kendi küfrünüzce ne yaparsanız onu yapın, onu ortaya koyun demektir.

Yâni bu İslâm'ı ortaya koymanın emridir. İslâm'ı ortaya koymamızı istiyor Rabbimiz bizden. Evet sizin amelleriniz, sizin bozuk düzen tavırlarınız sizin olsun, müslümanca tavırlarımız da bizim olsun derler, onlardan ayrılırlar. Ayrılırken de şöyle derler:

Selâm sizin üzerinize olsun derler. Selâm size derler. Sizin müslüman olmanız gerekir. haydi müslüman olun, başka çareniz yok! değilse bana Allah'a ısmarladık derler. Hani Furkân sûresinde de:

"Rahmân kulları yeryüzünde mütevazı yürürler. Bilgisizler kendilerine takıldıkları zaman onlara güzel ve yumuşak sözler söylerler."

(Furkân 63)

Buyuruluyordu ya. Yâni cahillerle karşı karşıya gelince de selâm der geçerlerdi ya. İşte burada da aynısı söyleniyor, aynısı emrediliyor. Ve yine derler ki:

Biz cahiliyenin insanlarını istemeyiz, onlara benzeme hevesimiz, onlardan yana olma arzumuz yoktur bizim. Bizim ki bize diyorlar. Biz asla sizin gibi inanmaz, sizin gibi düşünmez, sizin gibi yaşamayız. Biz sizden faklıyız, bizim amelimiz farklıdır, bizim hayatımız farklıdır, selâmun aleyküm derler.

Çünkü onlar lağıv erbabıdır, kâfirlik değil sadece. Lağıv erbabıdır onlar. Onlar, o mü'minler o lağviyyat yapanlara uğradıklarında onların daldıkları lağviyyata, lehviyyata dalmazlar ve de sabır ortaya koyarlar. Ben buna karşıyım derler. Meselâ okey oynuyorlarsa geçip onları seyretmezler de, bir tavır ortaya koyarlar ve de derler ki selâ-mun aleyküm. Ondan sonra da cahilleri biz istemeyiz. Cahillere bizim ihtiyacımız yoktur. Bizim onlara bir hevesimiz, arzumuz yoktur diye oradan i'raz eder ayrılırlar. Ayrılırlar ama yine de ayrılırken onlara bir mesaj sunarlar. Yâni selâm derler. Ne demek bu? Sizin müslüman ol-manız gerekir. Size müslümanlık tavsiye ediyoruz. Sizin için müslü-manlık diliyoruz diyerek İslâm'ı ortaya koyarlar. Ama bu sözü böyle işi uzatmadan söyleyip ayrılmak şeklinde anlıyoruz.

Hayır öyle anlaşılmaz bu. Bu onlara selâm vermek değildir o mânâda.

Peygamberim, onlardan yüz çevir, onlara kendi enfüsle-rinden öğüt ver."
(Nisâ:63)

Evet böylelerinden yüz çevirip uzaklaş. Onlara değer verme. Onlarla birlikte olma. Onlarla iş yapma. Onlardan uzaklaş. Ama yine de onları kendi halleriyle baş başa bırakma. Küfürleri, şirkleri, alaylarıyla baş başa bırakma onları da onlara nasihat et. Ama bu nasihatin, bu uyarın onların kendi enfüslerinden, kendi dünyalarından, kendilerinin anlayacağı dilden olsun. Yâni onlara gavlen beliyğa yap. Arkadaşlar gavlen beliyğa adamın kendi dünyasından, kendi hayatından söz söylemektir. Meselâ adam fâizin içine batmış, biz gidip ona kendi dünyasından konuşmuyorsak, kendi problemini, kendi bozukluğunu gündeme getirmiyor da selâmın faziletlerinden söz ediyorsak bu be-liyğa bir söz olmayacaktır. İşte burada da onlardan ayrılırken onlara selâmı, selâmeti, kurtuluşu, İslâm'ı tavsiye etmemiz isteniyor bizden.

Evet boş sözlerden ve boş işlerden kesinlikle uzak duracağız. Bu bizim toplumun en büyük belâlarından birisidir. Bizim toplum dünyalarını da âhiretlerini de ilgilendirmeyen boş şeylerin peşine çok takılıyor. Bakın peygamber efendimiz bir hadislerinde bu hususta şöyle buyurmaktadır:

"Ebu Hureyre (r.a.) rivâyet etmiştir. Rasûlullah (s.a.v) buyurdu ki: Allah'a ve âhiret gününe inanan kişi ya hayır söylesin yahut da sussun."
(Buhâri, K. Edep /79)

Ebu Hureyre efendimizin rivâyet ettiği bu hadislerinde Allah'ın Resûlü: ***"Allah'a ve âhiret gününe inanan kimse."*** buyurarak söze başladığına göre demek ki Allah'a ve âhirete imanın tezahürleri bunlarmış anlıyoruz. Demek ki konuşacağı şey hayır ise söyleyip değilse susan kişi, Allah'a ve âhiret gününe iman eden kişiymiş. Ya da bu konunun dinde önemini vurgulamak için Allah'ın Resûlü Allah'a ve âhirete imanla birlikte gündeme getirmektedir.

Eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız mutlaka hayır söyleyiniz diyor Allah'ın Resûlü. Dikkat ederseniz Rasûlullah efendimiz hadislerinin birinci bölümünde önce konuşmayı emrediyor. Önce bizim hakkı, hayrı konuşmamız gerektiğini söylüyor. Susmayı ise sonra emrediyor. Hayır yoksa, hayır bitmişse o zaman susun buyuruyor. Demek ki hayır olduğu sürece, hak olduğu sürece konuşmak susmaktan daha hayırlıdır. Hani ***"Söz gümüşse sükut altındır"*** filan diyorlar ya bu, söz hak olmadığı, hayır olmadığı zaman geçerlidir. Değilse söz hak olduğu müddetçe konuşmak altındır susmak tenekedir.

Evet bu söz Hz. Lokmanın oğluna tavsiyesidir. Hz. Lokman'ın oğluna vasiyet ettiği bu sözün anlamı benim bildiğim şudur: Allah'a itaat olan konularda konuşmak gümüş ise Allah'ın hoşuna gitmeyecek, Allah'a isyan olan konularda da susmak altındır. Altın gibi değerlidir yani. İşte bu sözün anlamı budur. Çünkü İslâm'da mazarratı defetmek menfaati celpten önceliklidir. Hattâ Rasûlullah efendimizin başka hadislerinden öğreniyoruz ki konuşulması gereken yerde susmak dilsiz şeytanlıktır. Yine biliyoruz ki Allah'ın Resûlü hiç konuşmamayı yasaklamaktadır. İtikaf anında da susmayı yasaklamaktadır. Yine biliyoruz ki yemek esnasında susmak yasaktır. Öyleyse bizler nerelerde susup nerelerde konuşacağımızı bilmek zorundayız.

Evet Allah'ın Resûlü buyurur ki Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsanız konuştuğunuz zaman mutlaka hayır konuşun değilse sussun. Peki o halde hayır nedir? Evvelâ hayır bilinmelidir ki konuşulsun. Lüzumlu bilinmelidir ki konuşulsun. Ve de hayırsız, lüzumsuz şeyler de bilinmelidir ki onlar da

konuşulmasın. Hayırlının da hayırsızın da bilinmesi şarttır. Hayırlı olan, lüzumlu olan, hak olan bilinirse iş kolaylaşır. Zira lüzumsuzlar, hayırsızlar pek çoktur. Saymakla bitmez.

Bize hayrı, hakkı, doğruyu lüzumluyu öğreten Allah'ın kitabı ve Resûlullah'ın sünnetidir. Önceki hadislerde de demeye çalışmıştım hayırlının ve hayırsızın tespitinde kıstas vahiydir. Allah ve Resûlünün hayırlı dedikleri hayırlıdır hayırsız dedikleri de hayırsızdır. Bu mevzuda kriter birey ve toplum olamaz, akıl da olamaz. Birey, toplum ve akıl bugün iyi dediğine yarın kötü der, bugün hayır dediğine yarın şer der. Çünkü Allah'tan başka hiç kimsenin yarını hesaba katması ve kâinat planında düşünmesi asla mümkün değildir. 0 halde Allah ve Resûlü neye hayır dediyse neye lüzumlu dediyse o hayırlıdır, o lüzumludur. Bu konuda Allah kontrolünde bir örnek olarak bize sunulan Rasûlullah efendimizin hayatı şaşmaz bir ölçüdür bizim için. 0nun hayatında bulunmayan, onda mâsadakini bulmayan ama bugün bize göre hayırlı ve lüzumlu bir şeyin varlığını kabul etmek Rasûlullah'ın hayatını eksik kabul etmektir. Veya bir şey Rasûlullah'ın hayatında bulunsun da bugün bizler için o şey lüzumsuz olsun bu da düşünülemez. Zira bu onun lüzumsuz bir iş yaptığını iddiadır ki bu da caiz değildir.

0 halde Hayır, kitap ve sünnetle ortaya konan şeydir. Hayır Allah ve Resûlünün ortaya koyduğu haktır. O halde bizler kitap ve sünneti tanıyacağız ki hayrı bilebilelim hakkı bilebilelim. Kitap ve sünnet tanınmadan hayrın, hakkın bilinmesi kesinlikle mümkün değildir. O halde kitap ve sünneti tanımayan bir kimsenin hayrı konuşması ve hayırsız konusunda da susması mümkün değildir. O halde kitap ve sünnet tanınmadan Allah'a Allah'ın istediği biçimde iman da âhirete Allah'ın istediği biçimde iman da mümkün olmayacaktır. Kitap ve sün-net bilinmediği zaman kişi hayır söylüyorum zannıyla şer konuşmaktan ve hayırsız zannıyla nice hayır konusunda susmaktan kendisini kurtarmayacaktır.

Evet hayır konuşacak ve hayırsız konusunda da susacağız. Şimdi bu hadis çerçevesinde kendimizi bir hesaba çekelim. Geçen haftayı unuttunuz. Dünü de zor hatırlıyorsunuz onu da bırakalım. Acaba bugün sabahtan akşama kadar neler konuştunuz şöyle bir düşünün. Bugün sabahtan şu ana kadar neler konuştunuz ve kaç cümle sarf ettiniz? Ve konuştuğunuz bu cümlelerin ne kadarı hayır, ne kadarı değil? Allah'a inanan kişi bilmelidir bunu. Çünkü bu iş basit değil Allah'a ve âhirete imanla orantılı olduğuna göre bunu mutlaka bilmek zorundayız. Bunun sonunda bizim Allah'a ve âhirete inanıp inanmadığımız ortaya çıkacaksa bunu mutlak bilmek zorundayız. Meselâ müşterimizle konuşurken konuşmamız kitap ve sünnete uygun olmalıdır, hayır olmalıdır. Çocuklarımıza konuşmamız hayır olmalıdır, hanımlarımıza konuşmanız kitap ve sünnet icre hayır olmalıdır.

Arkadaşlarımızla otururken konuşmamız hayır olmalıdır. Allah ve Resûlünün konuşun dediklerini konuşmak zorundayız. Eğer Allah'a ve âhiret gününe inandığımızı iddia ediyorsak mutlaka öyle konuşmak zorundayız değilse siz bilirsiniz Allah'a ve âhiret gününe inanmıyorsanız dilediğiniz gibi konuşabilirsiniz.

Evet hayır konuşacağız, Allah ve Resûlünün konuşun dediklerini konuşacağız. Allah'ın âyetleri ve Resûlünün hadislerinin ortay koyduğu hayrı konuşacağız. E peki konuştuk konuştuk bildiğimiz hayır bitti. O zaman ne yapacağız? İşte o zaman da yani hayrın bittiği noktada da susulur. Kitap ve sünnetin ortaya koyduğu hayrın bittiği noktada susmak zorundayız. Yani bildiğimiz âyetleri konuştuk, bildiğimiz hadisleri gündeme getirdik, âyet ve hadislerin dert edinin dediği konuları konuştuk bitirdik bundan sonra da susmak zorundayız. Peki bildiğimiz âyet ve hadis bitti diye hep mi susacağız? Ondan sonra hiç mi konuşmayacağız? Hayır yarın bir hayır daha öğreneceğiz ve bu sefer de onu konuşacağız. O da bitince yine susacağız. Ertesi gün bir hayır daha, bir hayır daha, bir âyet daha, bir hadis daha öğrenecek ve bunu konuşacağız. Hayatımızın sonuna kadar bu öğrenme ve konuşma devam edip gidecektir. Konuşmamızla öğrenmemiz doğru orantılı olarak sürüp gidecektir.

Tıpkı birden on'a kadar saymasını bilen bir çocuğun on'a kadar sayıp bildiği sayılar bitince sustuğu gibi. Bildiği sayılar bitince çocuk susmak zorundadır. Peki bildiği sayılar bitince hep susacak mı ondan sonra bu çocuk? Hayır öbürsü gün yirmiye kadar sayıları öğrendiyse yirmiye kadar sayar ve susar. Yirmiden sonrasını saymaya kalkıştığı zaman çocuk zırvalayacak demektir. Onun içindir ki zırvalayacağı noktada hemen susmak zorundadır. Evet biz de tıpkı bu çocuk gibi bildiğimiz hayır bitince susmak zorundayız. Değilse biz de zırvalayacak hayır yerine hayırsız şeyler konuşmaya başlayacağız demektir.

Evet müslüman konuştuğu zaman mutlaka hayır konuşur, müslümanın şer olan, hayırsız olan sözleri konuşması mümkün olmadığı gibi, boş şeylerle, lüzumsuz sözlerle de onun ilgisi olmaz, olamaz. Çünkü biliyoruz ki lüzumsuz konuşmaları yüzünden mü'minler kıyamet gününde üzülüp hasret duyacaklardır. Keşke bunları konuşmasaydım, keşke bunları yapmasaydım, keşke hayırlı şeylerle meşgul olsaydım diye hasret ve üzüntü duyacaklardır. Hattâ Ebu Dâvud-da Ebu Hureyre efendimizden rivâyet edilen bir hadis-i şerifte onların cennete gitseler bile bu yaptıklarından ötürü üzüntü içinde olacakları anlatılmaktadır. Kıyamet günü insanlara dünyada geçirdikleri bazı sa-atleri gösterilir de Allah'ı anmadan geçirdikleri o zamanlar yüzünden insanlar kendilerini affedemeyecek biçimde üzüntü duyarlar. Boş yere çok konuşmak insanın kalbinin kararmasına ve

katılaşmasına sebeptir. Tirmizî'de İbni Ömer efendimizden rivâyet edilen bir hadis-i şerifte de:

"Allah'ın zikrinin dışında çok söz konuşmayın, çünkü zikrullahsız çok söz kalbi katılaştırır. İnsanların Allah'a en uzak olanları da kalpleri katı olanlarıdır" buyurulur.

Hz. Ömer efendimiz de: ***"Çok konuşan çok hata eder, çok hata eden çok çok günâh işler günâhı çok olan ise ce-henneme gider"*** buyurur. Din konusunda söz söyleme hakkına sahip olan âlimlerimiz derler ki: Ancak şu dört konuda söz caizdir:

1- Zikrullah,
2- Kur'an tilaveti,
3- Kur'an ve Sünnete dair ilim öğrenmeye çalışmak,
4- Dünya işlerinde kendisini ilgilendiren konuları konuşmak.

Evet işte bu dört konunun dışındaki tüm konuşmalar hayırsızdır ve bu konularda susmak gerekmektedir.

Sahâbeden birisi Allah'ın Resûlüne gelir ve: Ey Allah'ın Resûlü bana öyle güzel bir amel göster ki ben onu yaparak cennete gideyim der. Allah'ın Resûlü ona buyurur ki:

"Açları doyur, susuzları sula, iyiliği emredip kötülükten men et. Eğer bunlara gücün yetmezse dilini sadece hayır için uzat"

56. "Ey Muhammed! Sen, sevdiğini doğru yola eriştiremezsin, ama Allah, dilediğini doğru yola eriştirir. Doğru yola girecekleri en iyi O bilir."

Ve işte bu uğraşında, bu insanlara İslâm'ı duyurma, selâmı tebliğ etme mücâdelende anla ki ey Peygamberim sen sevdiklerini, istediklerini hidâyete ulaştıracak değilsin. Gayretin hidâyete erdirici biçiminde olmasın. Yâni sen kendini hidâyet verici, hidâyete ulaştırıcı olarak görme. Hidâyet sana ait değildir. İnsanları hidâyet etme yetkisi sadece Allah'a aittir. Allah peygambere Hâdî dir diyor. O zaman anlı-yoruz ki Onun bu işte Hâdî olması Allah'ın gösterdiği yolu insanlara göstermesi biçimindedir. Göstermek biçiminde, anlatmak, duyurmak biçimindedir ama müslümanlaştırmak biçiminde değildir, insanlara imanı tattırmak biçiminde değildir.

Öyleyse diyor ki bu âyetiyle Rabbimiz: Ey peygamberim, senin bu uğraşmada ki temel hedefin bu olmasın ha. Aman dikkat et, sevdim diye, uğraştım, didindim diye, akrabam diye, arkadaşım, eşim, dostum diye onu müslüman edeceğim zannına kapılma, bu konuda sakın uğraşma. Evet senin böyle bir sorumluluğun ve de yetkin yoktur.

Lâkin kim dilerse Allah onu hidâyete erdirir. Dilediklerini hidâyete erdiren Allah'tır. ***"Men yeşau"***nun faili hem Allah'tır, hem de dileyendir diyorlar. Yâni hidâyeti dileyen kimsedir. Eğer bu fiilin faili Allah olursa, o zaman diyeceğiz ki Allah kimi dilerse işte onu hidâyet eder diyeceğiz, öteki türlü de kim hidâyeti isterse, hidâyeti tercih ederse Allah da onun bu tercihini onaylayıp onu hidâyet eder demek olacaktır mânâ.

Hâdî kelimesi, hüden kelimesi Kur'an'da 15 ayrı anlamda kullanılır. Meselâ Tevrat hüdendir, Kur'an hüdendir, Kâbe hüdendir, Peygamberimiz hüdendir, Allah hüdendir, başka hüdenler de vardır Kur'-an'da. Buna göre hüden olarak Peygamberimizin veya Kâbe'nin bizzat kendisi birinin elinden tutup dini kabul ettirici olma derecesine vardıramaz meseleyi.

Yâni Peygamberimiz bizzat Allah'ın kalbe sokacağı imanı insanların kalbine sokmakla değil, bu imanı insanlara tanıtmakla mükelleftir. Onun hidâyet ediciliği budur işte. Kur'an da öyledir. Kur'an da ancak kendisine müracaat eden, kendisiyle hidâyet bulmaya yönelen kimselere hidâyet eder. Yâni onların hidâyetine sebep olur. Değilse kimse Kur'an'a yanaşmadı mı Kur'an kimseye hidâyet edemez. Kur'-an'a yaklaşan kişi onunla yol bulmak isterse ancak o hidâyet edebilir. Çünkü hüden lin nas dır Kur'an, ama hüden lil müttakîn dir aynı zamanda. Ne demek o? Herkese yol gösterecek kapasite de değildir. Yâni herkes bununla yol bulmak istemez, herkes buna yol sormaya gelmezse, o zaman da sadece takvalılara, bununla yol bulmak isteyenlere yol gösterecek, sadece onlara hidâyet edecektir. Ötekilere hiçbir şey yapamayacaktır.

Bu âyetin peygamberimizle Ebu Talibin ilişkisini anlattığını biliyoruz. Peki bize ne diyor bu âyet? Elbette bu sadece o dönemle ilgili değildir bu âyet. Biz ne anlayacağız bu âyetten? Arkadaşlar, biz de dışımızdaki insanların durumlarını baştan hesaplayıp bunların adam olmaları konusunda ısrarlı olamayacağız. Maalesef Allah affetsin bazen o yanlışlarımız oluyor bizim. Seçiyoruz insanları. Gözümüze kestiriyoruz ve diyoruz ki bu akıllı çocuktur, bu hafızdır, bu dirâyetli, bu anlayışlı, bu gayretli çocuktur diye seçiyoruz ve kendimizce onlara fazla emek çekiyoruz. Belki ötekileri bırakıp tüm gayretimizi, tüm him-metimizi bunlara teksif

ediyoruz. Halbuki bazen onlar vesilesiyle tanışan, arada bir uğrayan nice çocuklar çok daha önde ve gayretli oluveriyorlar.

Öyleyse bunun hesabını biz yapmayalım. Bu işi Allah'a bırakalım, beni Adem diyelim müşterimize. Herkese duyurmaya, herkese anlatmaya, herkese emek çekmeye çalışalım. Ama insanlar arasında, çocuklar arasında illâ da bir ayırım yapacaksak, kadın erkek diyelim. Eğer üçe ayıracaksak, anne, baba ve çocuk diyelim. Yok eğer dörde ayıracaksak o zaman, daha önce Rabbimizin ayırdığı gibi Amenu yapanlar, yâni ben mü'minim diyenler, Yahudiler, Hıristiyanlar ve Sabiin diyelim, dinsizler diyelim, tamam bu özellikleri taşıdı mı bir adam din duyurmada onları aynı seviyede kabul edelim. Önce zenginlere sonra fakirlere, önce zekilere sonra az zekilere, önce erkeklere sonra kadınlara, önce talebelere sonra halka demeyelim. Peygamberimiz Mekke'nin büyüğü zannedilen insanlara önce zamanını ayırınca Abdullah İbni Ümmü Mektum'la uyarılmıştı.

Lâkin Bizans'a dâvetiye göndereceğinde elbette oranın reisine dâvetiye gönderecekti. Elbette önce devletin başındaki adama gönderecekti. Bu ikisini biz de ayırmayalım. Bir de çevremizdeki insanlara baştan önyargılı olmayalım, peşin fikirli olmayalım. Çünkü Peygamberin o yanlışını Allah düzeltmişti. Ne demişti Rabbimiz? Cahiliyenin de-ğer yargılarını sanki doğru kabul edip sarılmıştı da önce bunlara anlatmak lâzım demişti peygamberimiz, ama olmamıştı öyle. Sakın bir daha böyle yapma demişti Rabbimiz. Öyleyse biz de filanlar önce gel-meli, filanlara daha sonra anlatılmalı filan demeyelim. Nitekim hayatımızda da böyle örnekler görüle gelmiştir.

Bir de bizim bir derdimiz var. İnsanları Kur'an'la tanıştırmak. Onları Kur'an'la baş başa bırakmaktan başka derdimiz yok. Yâni Elhamdülillah ki öyle bir grup kurma, lider olma, reis olma derdimiz de olmamıştır. Şâyet olsaydı ne çıkacaktı? Benimle ilk tanışanlardan mecburen yaver seçecektim kendime. Yardımcı seçecektim, istişare heyeti seçecektim. Sonra arkadan daha kapasiteliler, daha becerikliler, daha samimiler gelecekti, ama onlardan önce turnikeye girenler, onlardan önce benimle tanışanlar hep üstün olacaklar, beriki sonradan gelenler onların yanında hep ezilecekti.

Öyle değil mi? Mevcut bütün gruplar, mevcut bütün cemaatler hemen hemen böyle değil mi? Elhamdülillah ki bizim böyle bir derdimiz olmamış. Çünkü, sevdiğimizin üste çıkmasına gücümüz yetmiyor bazen. Hattâ yakınımız, tanıdığımız, öncelikli talebelerimiz oluyor bazen, uğraşıyor, didiniyor, çabalıyor filan, sonra bir fırtıyor geçip gidiyor tamam. Benim ona bir borcum yok çünkü. Kur'an'la tanıştı mı? Sünnetle tanıştı mı? Üç ay, beş ay, altı ay, bir sene Kur'an'la

tanıştığına biraz inandım mı ondan sonra selâm, aleyküm selâm diyorum. Ben başka ne yapacağım? Kur'an'ı ben baştan sona nerde herkese öğreteceğim?

Evet bundan sonraki âyetinde Rabbimiz peygambere, peygamber yoluna, hidâyet yoluna tabi olmak istemeyenlerin endişelerini anlatacak.

57. "Seninle beraber doğru yolda gidersek, yurdumuzdan ediliriz" dediler. Onları katımızdan bir rızık olarak her şeyin ürününün toplandığı güvenli ve kutlu bir yere yerleştirmedik mi? Ama çoğu bilmezler."

Evet insanlardan kimileri de diyorlar ki, ey peygamber, eğer bizler şimdi sana ve getirdiğin bu dine tabi olursak, bu hidâyet yoluna girersek o zaman bizim yerimiz yurdumuz sallanacak. Yerimizden yur-dumuzdan olacağız. Her şeyimizi kaybedeceğiz biz.

Arkadaşlar anladınız değil mi ifadeyi? Sebep neymiş? Niye peygambere tabi olmuyorlarmış adamlar? Niye müslüman olmuyorlar mış? Çünkü onlar şundan dolayı inanmazlar mış: Bakın derler ki, diyorlar ki ey peygamber, eğer ki biz, hidâyete seninle birlik uyarsak, senin şu getirdiğine seninle birlikte uyarsak, sana inanırsak, tercihimizi senden ve dininden yana kullanır, müslüman olursak:

Biz arzımızdan sürülürüz. Çalkalanır yerimizden yurdumuzdan oluruz. Mütehaddaf, böyle sallanma, sarsılma, çalkalanma anlamına gelir. Evet diyorlar ki ey peygamber eğer şimdi biz seninle beraber hidâyete ittiba edersek, müslüman olursak, arzımızdan, yerimiz yurdumuzdan oluruz. Çalkalanır işimiz biter. Sallanır yerlerimizi, makamlarımızı, konumlarımızı kaybederiz. Bakanlığımızdan, dekanlığımızdan, müdürlüğümüzden, genel müdürlüğümüzden, doktorluğumuzdan, doçentliğimizden oluruz. Şu makamlarımızı, şu konumlarımızı kaybederiz. Eğer bizler seninle birlikte hidâyete tabi olursak, senin gibi müslümanca bir hayat yaşamaya yönelirsek, senin istediğin gibi giyinirsek biz okullarımızı, diplomalarımızı, sosyal statülerimizi kaybederiz. Eğer senin istediğin gibi bir ticaret yapacak olursak, şu şu yollara tevessül etmeyecek olursak tüm servetimizi kaybederiz.

Bu Kapitalist sistem içinde bu senin dediklerini yapmamız mümkün değildir. Senin dediğin gibi yaparsak kesinlikle bizi işten atarlar, bizi okuldan atarlar, bizi bu ülkeden sürerler. Senin dediğin gibi olursak kesinlikle bizim koltuklarımız, makamlarımız sallanır. O zaman asla bizler bu parlamentoda duramayız. Yo! Yo! Olmaz! Bu şartlar altında kesinlikle senin istediğin gibi olamayız. Senin istediğin gibi yapamayız. Senin getirdiğin hidâyete tabi olamayız diyorlar.

Bakın Rabbimiz onların bu dediklerine cevap veriyor:

Ey benim dinime, benim hidâyetime, benim peygamberime tabi olup müslümanca bir hayat yaşayınca ülkelerini, vatanlarını, makamlarını, koltuklarını, sosyal statülerini kaybetmekten korkan kullarım! Ne oluyor size? Ne oluyor bu adamlara? Niye düşünmüyor bu adamlar? Biz onların yaşadıkları bölgeyi harem bir bölge, emin bir bölge kılmadık mı? Sanki bunu kendileri mi yaptı? Bu beldeyi kendileri mi emin kıldı? Emniyetlerini kendileri mi sağladı? Onları bu beldede biz yerleştirmedik mi? Size bir îlaf sağlayan biz değil miyiz? Yâni sizler dağınık, perişan biz vaziyetteyken toparlayıp bu beldeye yerleştiren Biz değil miyiz? Sizi çevrenizdeki kabilelere ülfet ettiren, onlara sizin sevginizi veren Biz değil miyiz? Sizi o beldede saygın hale getiren Biz değil miyiziz? Sizi yok etmek için üzerinize gelen Ebrehe'nin ordusunu yerle bir eden Biz değil miyiz? Sizi bu beldede açlıktan doyuran, korkulardan emin kılan Biz değil miyiz? Sizin tüm dünyaya karşı dokunulmazlığınızı sağlayan Biz değil miyiz? Ankebût'un ifadesiyle:

"Çevrelerinde insanlar kapılıp götürülürken Bizim Mekke'yi güven içinde ve kutsal bir yer kıldığımızı görmediler mi? Bâtıla inanıp Allah'ın nimetini inkâr mı ediyorlar?"

(Ankebût 67)

Dokunulmazlıklarınızı artırıyordum Ben. Kimse sizin kervanlarınıza dokunamıyordu. Halbuki çevrenizde soygun, vurgun, talan kol geziyordu. Kervanlar soyuluyor, adamlar öldürülüyor ama kimse size dokunmaya cesaret edemiyordu. Bütün bunları siz kendiniz mi sağladınız ki şimdi benim hidâyetime tabi olup peygamberimin yoluna girince kaybedeceğinizden korkuyorsunuz? Yâni kendi çabalarıyla mı bulmuşlar bütün bunları ki Allah'ın istediği hayata yöneldikleri zaman kaybedeceklerinden korkuyorlar? Meselâ şu anda oturdukları koltukları kendileri mi bulmuşlar ki müslümanca bir tavır sergileyince kaybetmekten korkuyorlar? Yâni kendi çabalarıyla mı vali olmuşlar? Ken-di becerileriyle mi bakan olmuşlar? Dekan olmuşlar? Reis olmuşlar? Zengin olmuşlar? Doktor olmuşlar? doçent, profesör olmuşlar bu adamlar? Öyle mi zannediyorlar bunlar? Hiç de öyle değil. Biz vermiştik onlara bunları.

Eğer şu anda evlerimizde, köylerimizde, kentlerimizde emniyet içinde bir hayat yaşıyorsak kesinlikle bilelim ki bunu bizim için sağlayan Allah'tır. Evlerimize girilmiyorsa, üzerlerimize bombalar yağmı-yorsa bunu kendimizden zannetmeyelim. Görmüyorlar mı onlar? Ken-dileri emin bir bölgede yaşıyorlar da çevresindekiler didişip duruyorlar, çevresindekiler vuruşup duruyorlar diyordu Rabbimiz. Aynı şeyi burada bizim için de hatırlayalım. Yâni insanlar sahip oldukları şeyleri kendileri mi buldular zannediyorlar? sizler şimdi sıhhat ve afiyettesiniz, ama bakıverin bir hasta hanelere. Neleri var, ne hastalar var orada değil mi? Sen özgürce yaşıyorsun güya. Bak dünya insanlarına ne durumdalar? Veya sen geçim, dirlik içindesin, bir baksana çevrendeki geçimsiz olanlara. Sen mal mülk içinde yaşıyorsun, bakmaz mısın malsız mülksüz olanlara. Bakın âyetin sonunda da şöyle diyordu Rab-bimiz:

Bâtıla inanıp ta Allah'ın nimetini mi küfrediyorlar? Baksalar ya onlar biz onları harem bir bölgede iskan ettirmemiş miydik onları. İmkân vermemiş miydik onlara? Ama:

58. "Nimet ve refaha karşı nankörlük eden nice kasabaları yok etmişizdir. İşte yerleri! Kendilerinden sonra pek az kimseler oturabilmiştir. Onlara Biz varis olmuşuzdur."

Evet işte böyle Allah'ın kendilerine lütfettiği nimetlere karşı nankörlük eden, nimetleri Allah'tan değil de kendilerinden bilen, bu nimetlerin sahibine kulluğa yönelmeyen nice kasabalar halkını helâk ettik diyor Rabbimiz. Ukalalar Allah'ın kendilerine lütfettiği nimetlere şükredecekleri yerde nankörlük ediyorlar, Rablerine isyan ediyorlar. Rablerinin hidâyetine tabi olmuyorlar. Rablerinin elçisinin yoluna gir-miyorlar. Nimet vericinin hayat programından habersiz küfür içinde, şirk içinde bir hayat yaşıyorlar. Eğer bizler müslümanlaşırsak her şeyimizi kaybederiz diyorlar. Tâğutlardan korkuyorlar da Allah'tan kork-muyorlar. Allah da onları helâk ettik, darmadağın ettik, ezdik, bitirdik işlerini diyor. İşte yerleri yurtları. İşte koltukları, makamları. İşte malları, mülkleri, statüleri. Kendilerinden sonra pek az kimse oturabilmiştir. Biz varis olmuşuz onlara. Bir varmış, bir yok muş olarak yok olup gitmişler.

Evet müslümanlığı yaşarsak her şeyimizi kaybederiz, makamlarımız sallanır, konumlarımız sarsılır diye düşünen insanlar kendi kendilerine şu soruyu sormak zorundadırlar: Acaba şu anda hangi makam sahibi, hangi koltuk sahibi, hangi imkân sahibi, hangi ülke in-sanı, hangi şehir insanı böyle bir azapla, böyle bir gazapla karşı karşıya gelmeme konusunda emindir? Kim böyle bir emniyet

duyabilir? Kim güvence hissedebilir? Evini, barkını, ticaretini, gücünü, kuvvetini, makamını, koltuğunu, statüsünü, şehrini, vatanını, her şeyini kaybetmeme konusunda kim emin olabilir? Hiç kimse bu konuda bir emniyet içinde olamaz. Allah'a karşı nankörlük içine giren her insan, her toplum Allah dilediği zaman bir yıkımla karşı karşıya gelecektir. Bu Allah'ın yeryüzünde değişmeyen bir yasasıdır. Allah diyor ki:

59. "Rabbin kasabaların halkına, onlara âyetlerimizi okuyacak bir peygamber göndermedikçe onları yok etmiş değildir. Zaten Biz yalnız, halkı zalim olan kasabaları yok etmişizdir."

Cenâb-ı Hakkın ehli zalim olan ülkelere azap eden, ceza veren olduğunu gördük, anladık. Ama bakın bu âyetle de şunu anlıyoruz ki Rabbimiz bunu zulmen yapmıyor. Ehli zalim olan ülkelere uyarıcılar gönderdikten sonra, onlar zulümlerinden vazgeçmemişlerse onları helâk ettiğini söylüyor. Tabii bize de öyle bir uyarı gelmiş burada. Nasıl? Bakın ey kullarım! Zulmünüzden vazgeçin! Kendinize, çocuklarınıza, hısım akrabanıza, beyninize, aklınıza, paranıza, elinize, ayağınıza, kazancınıza, zaman ve mekânınıza, ilminize, fırsatınıza, eğer zulmetmekten vazgeçmezseniz, tüm bu uyarılara rağmen devam ederseniz zulmünüze, biz de sizi helâk ederiz denmiştir. Zaten ancak zalimler helâk olurlar, değilse herkes ölecektir.

60. "Size verilen herhangi bir şey, dünya hayatının bir geçimliği ve süsüdür. Allah katında olan daha iyi ve devamlıdır. Akl etmez misiniz?"

Size verilenler, ne cins olursa olsun. Bunlar dünya hayatın ge-reçlerinden, gereksinimlerinden, ihtiyaç birimlerinden öte, bir de dünya hayatın süsünden öte bir şey değildir. Size neler verilmişti? İşte on-lar. Buna göre Cenâb-ı Hakkın bize bir şeyler vererek bu dünyada bizi imtihan ettiğini aklımıza getiriyoruz. Ama arkasından âyetin şu bölümünü hep hatırımızda canlı tutacağız:

Diyeceğiz. Bunu biraz sonra söyleyeceğim. Ondan önce şunu söyleyelim: Bakın Rasulullah efendimiz bir hadislerinde onu bize şöyle anlatıyordu:

"Sizden her birinizin yaratılışı anasının karnında iken teşekkül eder. Şöyle ki: Kırk gün nutfe olarak kalır. Sonra ikinci bir kırk günde kan pıhtısı halini alır. Üçüncü kırk günde et parçası haline gelir. Bu üç değişimin sonunda vazifeli melek gönderilir ve bu et parçasına ruhu üfler. Daha sonra dört kelimeyi; rızkını, ecelini, amelini ve şaki yahut said olacağını yazması emredilir."

(Buhârî ve Müslim)

Evet demek ki melek tarafından ona ruh üfürüldükten sonra dört kelimeyi, onun rızkını, ecelini, amelini ve şaki yahut said olacağını yazması emredilir. İnsanın rızkı da yazılıyor. Rızık kişinin ana rahmindeyken ana rahmi de dahil olmak üzere dünyaya adımını attığı andan itibaren ölümüne kadar ki süre içinde Allah tarafından kendisine tahsis edilen şeylerin tümüne rızık denir. Ve bu tahsisat ölümle kesilir. Her hangi bir insan için Rabbimiz tarafından kendisine ne kadar rızık takdir edilmiştir? O kişinin ölümünden önce bunun bilinmesi mümkün değildir. Ancak kişi öldüğü an kendisine bu dünyada tahsis edilen rızkın o kadar olduğu anlaşılır.

İşte hadisin ifadesiyle ana karnı da dahil olmak üzere bir kula Cenâb-ı Hakkın tahsis ettiği, ayırdığı şeylerin tümüne birden rızık deniyor. Ömründen, bedeninden, elinden ayağından, gözünden, kulağından, ilimden, kelimeden, nefesten, güneşten, havadan, sudan, ok-sijenden, zamandan, evlâttan, hanımdan kendisine tahsis edilen şeylerin tümü birer rızıktır. Başka bir ifadeyle rızık mevcudatın bir bölümünün diğer bölümüne tahsisidir de diyebiliriz.

Yâni şu ana kadar neler öğrenmişsek, neler duymuşsak, ne okumuşsak, ne kadar konuşmuşsak, ne kadar yemiş içmişsek? Ne kadar ısınmışsak işte bunların tamamı bize tahsis edilen rızkımızdır.

Evet Rabbimiz bize ***“Bi ketbi rızkı hi”*** diye tahsisatta bulunmuş. Yâni dünyada bunun başına şunlar gelecek veya ben bunu şunlarla imtihan edeceğim demiştir Rabbimiz. Varlıkla, darlıkla, yoklukla, parayla, evle, arsayla, çenesiz bir kadınla veya lüzumsuz bir kocayla, neyse işte. Yâni insanın başına neler gelecekse veya diplomayla, doktorayla, okulla, öğretmenle, arkadaşla, aksiyle, halimle, selimle, kilimle, halıyla neyse bir şeyle, bir fırsatla, bir ortamla Allah bizi imtihan edecek. Bütün bunlar Allah’ın verdikleridir işte.

Yâni bu ***"Bi ketbi rızgıhi"*** ile yazılan şey, kişiye bu gönderilecek sorular demektir. Sonra bu soruların kişilerin hangi zamanlama ile birleştirileceği anlatılır. O da ***"Ve ecelihi"*** dir. Yâni ana rahminde yazılan, takdir edilen bu sorulan soruların sorulma zamanı, yâni hangi soru kişiye ne zaman gelecek? Şu sabah şu gelecek, bu öğlen bu gelecek, şu yaşta bu gelecek, şu çağda şu gelecek, şu gece bu, veya bu gündüz şu gelecek diye o sorularla insanın buluşma zamanı yazılır ki işte bu da eceldir. Ondan sonra da amel takdir edilir, yâni o kişi o sorulara karşı o zaman nasıl davranacak? Nasıl hareket edecek? Aksiyon veya reaksiyonu ne olacak bu tespit edilir ki işte bu da onun saiyd ya da şaki oluşudur. Allah zaten bilir bunu. Yâni Allah için öncesi ve sonrası yoktur. Evet işte bu bilgiyle deniyor ki bu insan

buna göre ya saiyd veya şaki olacaktır denilir. Bir bu hadisi hatırlayın bu âyeti anlamak için, bir de Âl-i İmrân sûresinde hani:

“Kadınlara, oğullara, kantar, kantar altın ve gümüşe, nişanlı atlar ve develere, ekinlere karşı aşırı sevgi beslemek insanlara güzel gösterilmiştir. Bunlar dünya hayatının nimetleridir, oysa gidilecek yerin güzeli Allah katındadır.”

(Âl-i İmrân 14)

Evet bu âyette de insanlara kadınlar erkekler, çoluk, çocuk, oğlan, kız, atlar, avratlar, fiatlar, muratlar, Marklar, Dolarlar, altınlar, gümüşler, kantar, kantar paralar, mallar, mülkler, hars, ekinler, dikimler bütün bunlar insana süslü gösterilmiştir, insanın bunlara karşı bir meyli vardır, deniyordu. Ama âyetin sonunda da:

İşte bütün bunlar dünya hayatın metaıdır deniyordu. Daha sonra da ama Allah yanında âkıbetin güzeli vardır deniliyordu. Yâni bunlar dünya hayatının geçici, solucu, bitici metaıdırlar, geçimliğidirler. Bunların hepsi bir gün gelecek ve bitecektir. Halbuki Allah yanında olanlar Allah katında olanlar ise bitmeyecek, tükenmeyecek, ölmeyecek, solmayacak ebedî güzelliklerdir. Allah'ın yanında çok güzel bir hayat var. İnsanlara dünyada süslü gösterilen, güzel gösterilen bu fâni metalardan, bu süslerden, bu kadınlardan, bu oğullardan, bu atlardan, arabalardan çok daha güzel şeyler hazırlanmıştır. En güzel âkıbet Allah katındadır deniyordu. Arkadaşlar konumuzla ilgili esas ilgi kuracağımız âyet bundan sonrasıdır. Bakın bundan sonrasında da Rabbimiz şöyle buyuruyordu:

“Ey Muhammed, de ki: “Bundan daha iyisini size haber vereyim mi? Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, Rablerinin katında, altlarında ırmaklar akan ve orada temelli kalacakları cennetler, tertemiz eşler ve Allah'ın rı-zası vardır. Allah kullarını hakkıyla görücüdür.”

(Âl-i İmrân 15)

Size sizin için süslenmiş, ziynetlenmiş olan bu geçici, bu sonlu dünya hayatından daha güzelini, daha üstününü, daha kalıcı ve değerlisini haber vereyim mi? Kadınıyla-kızıyla, atıyla-arabasıyla, altınıyla-gümüşüyle, elmasıyla-armuduyla, bağıyla-bahçesiyle bu dünyadan daha hayırlısını size haber vereyim mi? Olmadı mı? Hoşunuza gitmedi Bütün bu sayılanlardan daha hayırlısının olamayacağını mı düşündünüz? Bunları güzel gibi mi gördünüz? Aman bunlarsız olmaz filan mı dediniz? Aman bu dünyada kadınsız olma, erkeksiz olmaz, çocuksuz, çoluksuz olmaz, parasız, pulsuz, atsız, arabasız, evsiz, barksız, elmasız, portakalsız olmaz mı dediniz? Öyleyse bir zahmet Tevbe sûresinin 23 ve 24. âyetlerine de bir müracaat

ederseniz iyi olur. Orada da bunlar mı sevgili sizin için? Yoksa Allah mı sevgili? diye soruluyor ve bu işin mukayesesini yaptırıyordu Kur'an. İşte burada da diyor ki Rabbimiz bunlardan daha hayırlısını size haber vereyim mi? Ama herkese hayırlı değil:

Muttakiler için. Allah yanında daha takvalı olma savaşında olanlar için, Allah'ın dininin bilincinde olanlar, Allah'a kulluklarının, Allah'a karşı sorumluluklarının şuurunda olanlar, Allah'ın koruması altına girenler, velâyetlerini Allah'a verenler, Allah'ın kitabıyla birlikte olanlar, kitapla yol bulanlar, hayatlarını, bakışlarını, düşüncelerini, değer yargılarını, tanımlarını Allah'ın kitabına göre düzenleyenler için, hayatlarını Allah için yaşayanlar, hayatlarında Allah'ın sınırlarını aşmama konusunda duyarlı olanlar için, cehennemden korunanlar için bundan daha hayırlı olanı söyleyeyim mi size. Peki neymiş o?

Rableri katında altlarından ırmaklar akan cennetler vardır onlar için. Zeminlerinden ırmaklar akan cennetler, yahut kendi taht-ı tasarruflarında ırmakların akıtıldığı cennetler vardır onlar için. Kendi emirlerine verilmiş bal ırmakları, su ırmakları, süt ırmakları ve şarap ırmakları akıp gitmektedir o cennetlerde.

Şimdi tekrar âyete dönüyorum:

Bölümüne tekrar dönüyoruz, sanki o bölüm şöyle diyor gibi geldi bana: size bir şeyler veriliyor. Sakın ha sakın bu verilenleri siz heves kabul etmeyin, hedef kabul etmeyin, amaç kabul etmeyin, her şey o zannetmeyin! Bunlar dünya hayatının metaıdır. Dünya denaet ten türetilmiş bir kelimedir. Denaet de alçaklık demektir. Dünya kelimesi hem de onun müennesi olunca kancıkça ve alçakça bir hayatın gereksinimidir bunlar demektir. Bağlanmaya değmez demektir. Bir de onun ziynetleri, süsleridir. Dünyanın süsünün Şeytan tarafından süslenmiş süsler olduğunu da hatırlarsak o zaman bunlara kanmamızın hiçbir anlamının olmadığını çok rahat anlayıvereceğiz demektir.

Çünkü bakıyoruz bir varmış, bir yok muş. Yunus sûresinde hatırlatıldığı kadarıyla o dünya süsünün geçici ve aldatıcı olduğunu şöyle beyan eder Allah bize:

“Bilin ki, dünya hayatı oyun, oyalanma, süslenme, aranızda övünme ve daha çok mal ve çocuk sahibi olmaktan ibarettir. Bu, yağmurun bitirdiği, ekicilerin de hoşuna giden bir bitkiye benzer; sonra kurur, sapsarı olduğu görülür, sonra çerçöp olur. Âhirette çetin azap da vardır. Al-lah'ın hoşnutluğu ve bağışlaması da vardır; dünya hayatı ise sadece aldatıcı bir geçinmedir.”
(Hadîd 20)

Bu dünya hayat, bu denî, bu alçak hayat oyun ve eğlencedir, ziynettir, süstür, birbirinize karşı övünme vesilesi, malda ve evlâtta çoğalma vesilesidir. paranız, malınız ve evlâtlarınızın çoğalması konusunda aranızda bir övünme zeminidir. Bunun örneği aynen şunun gibidir: Bir yağmur gibi ki, bir yağmur düşünün ki, onun bitkisi çiftçiyi sevindirir, hoşuna gider çiftçinin. Ama sonunda o bitkiler boyun büker. Sonra bir bakmışsın ki sararıp solmuştur. Sonra da çerçöp olmuş, odun olmuştur artık. İşte dünya hayat bu. Hepimiz için budur işte dünya budur. En sevdiğiniz yemek, doyduktan sonra anlamsızdır. En sevdiğiniz şarkı, gece ikide dinlenmez artık. En sevdiğiniz arkadaş, hastayken beş para etmez. En sevdiğiniz çiçek, gün gelecek solacaktır. En çok sevdiğiniz insanlar, gün gelecek terk edeceksiniz onları. İşte dünya budur. Öyleyse kesinlikle bilesiniz ki:

Allah katında olan çok daha hayırlı ve kalıcıdırlar, akletmiyor musunuz? Akıllarınızı kullanmıyor musunuz?

Evet unutmayın ki bâki kalacak olanlar, Rabbinizin katında sevap yönünden daha iyi, sonuç olarak daha hayırlı olacak olanlar sâlih amellerdir. Yâni şu kâfirlerin varlığıyla övünüp müslümanlara karşı üstünlük tasladıkları mallar, mülkler değil sâlih ameller bâkidir. Unutmayın ki mallar, mülkler, oğullar, kızlar, makamlar, mansıplar dünya hayatının süsü ve ziynetidir. Dünya hayatının bir eğlenceliğinden başka bir şey değildir bunlar. Ama bâki olanlar, kalıcı olanlar, ölümsüz olanlar, öbür tarafa intikal edecek olanlar ise sâlih ve güzel amellerdir. Sürekli olanlar, devamlı olanlar, kalıcı olanlar sâlih amellerdir. Yaşadığımız bu hayatın sonunda bizimle beraber olacak, kabirde bizimle beraber olacak, bizi asla terk etmeyecek ve bizi cennete götürecek olanlar sâlih amellerdir.

Öyleyse ey müslümanlar, sakın ha sakın kâfirlerin size karşı hava attıkları şu geçici dünya mal mülklerini heves kabul etmeyin, hedef kabul etmeyin, amaç kabul etmeyin, her şey zannetmeyin. Bağlanmaya değmez bunlar. Bakıyoruz bir varmış, bir yok muş. Bir bakarsınız var, bir de bakarsınız ki yok olup gitmiştir.

Öyleyse iyi anlayın. Hangi zevkiniz yarın da böyle devam ediyorsa o âhirettir, hangi zevkiniz de yarına intikal etmiyorsa işte o da dünyadır. Çocukken oynadığınız oyunları bir düşünün. Karşı takıma attığınız goldeki sevinci bir düşünün. Veya damat olurken giydiğiniz elbisedeki güzelliği düşünün. Okula kaydolduğunuz günkü sevincinizi veya okulu bitirdiğiniz günkü sevincinizi bir düşünün. O sevinçlerinizden, heyecanlarınızdan bugüne intikal eden bir şey var mı? Hatırlamıyorsunuz bile değil mi? Bugün hiç de anlamı yok değil mi onların? Yâni o günküler, o günkü anlamını hep kaybetmişlerse bunların hepsi dünya hayattır, hep geçici şeylerdir. Ama Allah'ın yanında hep hayırlı ve bâki olanlar vardır.

Meselâ ilk defa kıldığınız bir namazdan duyduğunuz zevki bir düşünün. Bugün de aynen devam ediyor değil mi? İşte bu sâlih ameldir. Veya tuttuğunuz ilk oruçtan duyduğunuz heyecan bugün de devam ediyor değil mi? İşte bâki olan sâlih amel budur.

Ama Allah'ın yanında hep hayırlı ve bâki olanlar vardır. Cennet tariflerinde kâfirler hep böyle kafa tutarlarmış. Ne? Karı kız mı dediniz? Cennette bunlar mı varmış? Biz bu dünyada istediğimizi buluruz. Bağ bahçe mi? İstemediğimiz kadar var bu dünyada. Altlarından ırmaklar akan mı? Üstlerinden de ırmaklar akan mı dediniz? Valla istesek bu dünyada biz de akıtabiliriz. Akıtıyoruz da işte evlerimizin altlarından, üstlerinden. Köşkler mi? Kasırlar mı? Hattâ camdan köşkler içine saraylar bile yaptırabiliriz diyorlarmış. Ama: ***"Ve ebka"*** denilince veya ***"Halidine fiyha ebeda"*** denilince, yâni ama cennettekiler ebedîdir, ölümsüzdür, sonsuzdur denilince adamların işleri bitiyor. Çünkü dünyadakiler böyle değildir. Dünyadakiler harp oluyor, darp oluyor, ihtiyarlık oluyor, ölüm oluyor, bayram, seyran oluyor ve adamın elinden alınıveriyor. Ama âhiretteki o ebedî dara, ebedî yurda gi-dince her şey sürekli olacaktır, sonsuz olacaktır. Öyleyse ey kullarım, hesabınızı iyi yapın dedikten sonra diyor ki Allah:

Aklınız ermez mi sizin? Size verdiğim aklı bunu anlamada hiç kullanmayacak mısınız? Aklınızı hâlâ arabanın modelini değiştirmede, evin şeklini değiştirmede, halının, kilimin modelini anlamada mı kullanacaksınız onu? Hep para kazanmanın peşinde mi kullanacaksınız? Bu âyetleri anlamada hiç kullanmayacak mısınız?

Veya düşünün adamın elinde kibrit vardır da, sobayı yakmak için yakıt arıyordur, adam bir şeyler arıyordur da, yahu be kardeşim elindeki kibrit değil mi ne kıvranıyorsun? demek neyse, nasıl her şeyi baştan kesen bir sözse, bu ondan daha kesin bir sözdür yâni. Aklınızı kullanmayacak mısınız? Aklınız yok mu sizin? Yâni iş bu kadar açıkken, durum bu kadar ayan beyanken, siz hâlâ aklınızı bunu anlamaya kullanmayacak mısınız? diyor Rabbimiz.

Bundan sonraki âyetinde de Rabbimiz artık aklını kullansın dediği insana, insanlara şu gerçek haberini duyuracak:

61. "Vaad ettiğimiz güzel bir nimete kavuşan kimse; dünya hayatında kendisine bir geçimlik verdiğimiz, sonra kıyamet günü azap için getirilen kimse gibi midir?"

Şu kişi ki Biz ona hoş vaad lerde bulunmuşuz. Biz ona güzel güzel gelecek vaad lerinde bulunmuşuz da:

O ona kavuşucu da. Ona kavuşacağının farkında da adam. Yâni buna inanıyor da adam. Yâni cennet hak edecekti o adam. Bizim kendisine vaad ettiğimiz cennete ulaşabilme imkânı da vardı onun.

O insan şu dünya hayatının geçici metaına kavuşan adamdan, dünyanın geçici metaından faydalanan adamdan farklı olmalı değil miydi? Elbette ikisi aynı olacak değildi ya. Elbette olmazdı.

Üstelik bu ikinci tip adam kıyamet günü muzdarinden olacaktır. Yâni istemese de hazır tutulanlardan, mecburen hesaba getirilenlerden olacaktır. Çünkü Yâsîn sûresinde şöyle diyordu Allah bu tür adamlara: Ya Rabbi ben hayatımdan razıyım. Ben buradan razıyım. Ben burada iyi kötü, azap, ikab, ceza meza filan dedin ama, kabir azabı da olsa ben şimdilik buna alıştım. Ben buradan çıkmak filan istemiyorum. Cennetini de cehennemini de istemiyorum, demesinin anlamı yok:

"Tek bir çığlık kopar, hepsi, hemen huzurumuza getirilmiş olur.
(Yâsîn 53)

Evet bir tek sayha, bir ses, bir kalk borusu, bir haykırma, bir anons, tek bir sarsıntı. Dirilin! Kalkın haydin bakalım! denir denmez bir de bakmışsın ki hepiniz dirilmiş ve Allah'ın huzurundasınız deniliyordu. Orada herkes ihzar edilecek,

mecburen hepsi hazır tutulacaklar buyuruluyordu. Yâni nasıl ki bu dünyada ben şahitlik emek istemiyo-rum diyen adamı polis zoruyla tutup götürüyorlar, işte öyle mecburen oraya hesap kitap için herkesi götüreceklerdir. Hattâ belki de yarın hazır tutulmaktan kaçmak için kimi insanlar yakılarak külünün denize atılmasını, veya binlerce metre toprağın derinliklerine gömülmeyi, ya da mezarlarının üstüne tonlarca ağırlıkta taşların, betonların, mermerlerin konmasını emretmektedirler, vasiyet etmektedirler arkasında ka-lanlara ki yeniden diriliş gününde hesap kitap için çıkmasınlar da varsın yer altında kalıp böyle unutulup gitsinler. Öyle istiyorlar ama, İn-şikâk'ta:

Arz içindekileri atacak, karnında ne varsa hepsini boşaltacak. Sinesine gömülen herkesi ve her şeyi kusacak. Her şeyi dışarıya atıp tahliye olacak. Tıpkı hamile bir kadının karnındakini dışarıya atması gibi yeryüzü de hamlini boşaltıp sinesindekilerin tümünü dışarıya atacak. Durum böyle olunca bunların hiçbirisinin bir anlamı yoktur.

62. "Allah, o gün onlara seslenir: "Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededirler?" der."

Onlara şöyle nida olunduğu gün. Hani öyle kabul ediyor, öyle farz ediyordunuz, size göre benim ortaklarım da vardı. Yâni ben kendi başıma, tek başıma Ben sözü dinlenecek bir varlık değildim sanki. Hep başkalarıyla birlik sözümü dinlemeden yanaydınız. Bazen, bazen başkalarını da bazı konularda dinlemeden yanaydınız. Birilerini bana ortak tutuyordunuz. Hani ne oldu? Nerde onlar? Eğer gerçekten onlar da sözü dinlenecek kimseler idiyseler, yâni onların da benim yanımda varlıkları hak idiyse, şimdi de onlar benim yanımda olmalıydılar. Onlar sizin üzerinizde kendi sorgulamalarını yapmalı, ben de kendi sorgulamamı yapmalıyım. Hani nerde onları görebiliyor musunuz? Hani bu konuda hak sahibi olduklarını iddia ettikleriniz? Hani üzerimizde onların da hakları, yetkileri var dedikleriniz? Nerede onlar? Hani dünyada iken hayatınızın kimi birimlerini bana sormuyordunuz da o birilerine soruyordunuz? Hani o sorduğunuz, o danıştığınız, o gönlünü hoş etmeye çalıştığınız varlıklar nerede? Hani o benim dışımda tanrı bildikleriniz? İlah bildikleriniz? Hani hatırını kazanmaya çalıştıklarınız? Hani yasalarını uyguladıklarınız? Hani hayatınıza karışma yetkisi verdiğiniz siyasal tanrılarınız, hukuk tanrılarınız, eğitim tanrılarınız, şifa tanrılarınız, oyun eğlence tanrılarınız? denilecek.

Müslümanlar bugün Allah'ın her şeyi bildiğine inandıkları, ya da her konuda Allah'a müracaat etmeleri gerektiğine inandıkları halde maalesef Allah'tan başkalarına danışıp hayat sürüyorlar. Sûrenin önceki âyetlerinde de söylediğim gibi

bunun bana göre iki sebebi var. Yâni müslümanların hayat programlarında müracaat etmeleri gereken tek merci Allah olması gerekirken, teorik olarak buna inandıklarını iddia ederlerken, maalesef bu yolu çizmede Allah'tan başkalarına da müracaat ettiklerini görüyoruz. Bunun benim anlayabildiğim kadarıyla iki sebebi var, inşallah onu şöyle özetleyeyim:

1:Birincisi, hep Allah'a, hep Allah'a sorunca Allah'ın önereceği program kendisinin beklentisinin dışında olacağını bildiği için adam Allah'a müracaattan korkuyor ve kaçıyor. Yâni ben her hangi bir problemleri için bana sormaya gelmeyen akrabalarımı hep böyle görüyorum ben. Çünkü gelip sorunca benim ne diyeceğim belli. Bir tanesi var meselâ üç dört çocuktan sonra hanımını Kur'an kursu hocası yaptı. Zorladı etti kurs hocası yaptı. Yahu dedim, bir de benimle istişare etseydin dedim. Ben dedi senin bu konuda ne diyeceğini biliyorum zaten. Adam ne diyeceğimi bildiği için benimle istişareden kaçıyor. Halbuki Allah meleklerin ne diyeceklerini bildiği halde meleklerle istişare etti. Ben halîfe yaratacağım ne dersiniz? dedi. Sonra da siz bilmediniz ben bilirim diye gene de bildiğini yaptı, ama bize istişare konusunda yol gösteriyordu. Demek ki müslümanlar bekledikleri cevabı vermez endişesiyle Allah'a sormuyorlar bir.

2: İkincisi, bunu da mı Allah'a soracağız? diye bir dertleri var müslümanların. Yâni tamam namazın kaç rekat olduğunu soralım Al-lah'a, Orucun ne zaman başlayacağını soralım, abdestin farzını soralım tamam Allah'a ama, yâni kızıma gelinlik ne alacağım? Oğlumun mobilyasını nerden alacağım? Halımın rengi nasıl olsun? Televizyonumun markası nasıl olsun? Bunu da mı soracağım Allah'a? diyerek sanki Allah'ın onu sergilediğini, pazarladığını hâşâ bilmiyorlar ve onları Allah'a sormaktan yana değiller.

Tekrar dönüyoruz âyete, yâni hep bana soracakken, evlenmenizi, boşanmanızı, ticaretinizi, kazanmanızı, harcamanızı, giyim kuşamınızı, ziyaretinizi, ziyafetinizi, ikramınızı, yazınızı, çizinizi, hukukunuzu, eğitiminizi, dirliğinizi, düzeninizi, seçiminizi, geçiminizi hep bana sormanız gerekirken, benden başkalarına da soruyordunuz. Be-nim yanımda başka ortaklar tanıyordunuz. Benim yetkimi onlara da veriyordunuz. Bana şirk koşuyordunuz.

Meselâ ben Hâlık olarak, yaratıcı olarak veya Rahmân olarak sizin dünyanızda vardım da, Rahîm olarak beni tanıyordunuz da, Rab olarak tanımıyordunuz. Kanun koyucu olarak tanımıyordunuz. Başka kanun koyucular da vardı hayatınızda. Şafi olarak beni tanıyordunuz da, Rezzak tanımıyordunuz, başka Rezzaklar vardı hayatınızda. Veya Hâdî olarak beni tanımıyordunuz, başka hadiler bulmuştunuz kendinize. Mâlik olarak tanıyordunuz beni de başka mâlikler, başka

söz sahipleri de vardı hayatınızda. Yâni kimi konularda benim özelliklerimi başkalarında da görüyordunuz. Benim yetkilerimi, benim sıfatlarımı başkalarına da veriyordunuz. Hani onlar nerede? denilecek.
63. "Hükmün aleyhlerine gerçekleştiği kimseler: "Rab-bimiz! İşte bunlar bizim azdırdığımız kimselerdir. Kendimiz azdığımız gibi onları da azdırdık. Onlardan uzaklaşıp sana geldik, zaten aslında bize tapmıyorlardı" derler."

Söz kendilerine hak olan ki azap sözüdür tabii bu söz. Allah'ın azap sözü kendilerine hak olan, yasa olan, realite olan, Allah'ın azabını hak eden o insanlar diyecekler ki, ey bizi Rabbimiz! ***"Rabbena"*** diyorlar. Ey bizim Rabbimiz! diyorlar. Geçmiş olsun. Onu bugün demelilerdi. Onu dünyada demelilerdi. Rabbena! Ey bizim Rabbimiz! Ey bizim hayatımıza program çizicimiz! Ey bizim hayatımızı düzenleyen! bizim yapmamız gerekenleri bize tarif eden Rabbimiz! Ey sen dediğin için bizim onları yaptığımız Allah'ımız!

Rabbena bu demektir. ***"Allahümme"*** Allah'ım! Benim Allah'ım! Sen ne olursan ol benim sana ihtiyacım var demektir. Ama ya Rabbi! deyince de, ey sen ne dersen, ne emredersen ben onu dinimdir diye, hayatımdır diye, hayat programımdır diye, ya da uygulamam diye, ya da yönetimim diye, yönetmenliğim diye onu hayatıma aktardığım İlahım diye yalvarıyor ya bu dünyada insanlar, işte orada da Rabbena! diyorlar onlar. Dünyada deseydiniz ya bunu.

Çünkü En'âm sûresinde peygamberim, ansızın ateşle karşı karşıya geldikleri zaman onların halini bir görsen diyor Allah. Sonra da diyecekler ki Ah nolaydı keşke dünyaya bir daha döndürülseydik de Rabbimiz Allah deyip sâlih ameller işleseydik diyecekleri anlatılır. Orada Rabbin Allah olduğunu biliyorlar da alçaklar dünyada Rabbin başkaları olduğunu kabul ediyorlar.

Hani Abdullah ibni Selâm gelmiş Rasûlullah'a soruyordu: Ya Rasulallah, elbette Allah'ın dediği doğrudur, elbette iman ediyorum, ama anlamak için soruyorum. Biz din adamlarını Rab filan kabul etmi-yorduk gibiydi, acaba burada bize, anlatılan ne? deyince Rasulullah efendimiz buyuruyordu ki: Size din adamlarınız, siyaset adamlarınız bir şeyleri emrediyorlardı da siz onların bu emirlerini dinliyor ve onlara itaat ediyor muydunuz? Evet. Peki onlar sizin hayatınızda bir takım yasaklar belirliyorlardı da siz onların bu yasaklarına riâyet ediyor muydunuz? Evet. İşte bu onları Rab bilmedir ve onlara ibadetin ta kendisidir buyuruyordu.

Evet babalar bazen, müdürler bazen, bazen amirler, bazen başkanlar, bazen liderler, reisler, eğer hayatımıza bu denli karışıyor ve biz de razıysak bu işten,

onları sanki Rabbimiz kabul ediyoruz olacaktır Allah korusun. Günâh ayrı, onu hemen söyleyelim. Gaflet ayrı, acziyet ayrı, bazen cehalet ayrıdır ama sürekli olursa bu iş, yâni o konuda birilerinin önerisiyle hareket ediyorsak o zaman Allah'a sığınalım Allah bizi korusun. Evet diyorlar ki Rabbena. Peki ne olmuş?

Rabbimiz, işte bunlar bizim saptırdıklarımız! Biz saptığımız gibi, biz kendimizi iğva ettiğimiz gibi onları da saptırdık, onların da işini bitirdik, onların da pilini bitirdik, düzenlerini bozduk, ya da onların düzenlerini düzdük.

Şimdi sana geldik ya Rabbi. Bitti işimiz, anladık bütün meseleyi, seninle buluştuk, sana geldik. Ya da her şeyi sildik sana doğru geldik, sana yönelmek üzere, sana teberrî eyledik ya Rabbi.

Ve onlar zaten bize de tapmıyordular ya Rabbi. Onlar bizi alet ediyordular. Evet biz saptırdık ama onlar da bizi alet ederek kendileri sapıyordular. Tabii Mülk sûresi bunu bizzat kelime ile de ifade ediyor:

"Böylece günâhlarını itiraf ederler. Çılgın alevli cehennemlikler yok olsunlar!"

(Mülk 11)

Evet tıraşları gözlerinin önüne inince günâhlarını itiraf edecekler. Peki nerede söylüyorlar bunu? Cehennemin içinde. Cehennemi boylamışlar, ateşi kucaklamışlar ve diyorlar ki aah! keşke bir kulak verseydik! Keşke bir dinleseydik! Keşke bir akletse, bir düşünse ve bir tedebbürde bulunmasaydık! Geçmiş olsun! Bunu bugün dünyada söyleyecektiniz. Bunu dünyada anlayacaktınız. Bugün diyecektiniz Rabbimiz Allah diye. Bugün kabullenecektiniz Allah'ın kitabını. Bugün yaşayacaktınız kitabın istediği hayatı. Bugün teslim olacaktınız Allah'ın kulluk programına. Ama geçmiş olsun. Yazıklar olsun. Rahmetten cennetten ırak olsun, uzak olsun onlar! Cehenneme yuvarlansın o alçaklar diyor Rabbimiz.

Onların bu itiraflarının bir farklı tarafını da En'âm sûresi anlatıyordu:

"Sonra, "Rabbimiz Allah'a andolsun ki bizler şirk koşanlar değildik" Demekten başka çare bulamayacaklar."

(En'âm 23)

Evet Allah'ın azabını görünce diyorlar ki vallahi ya Rabbi biz müşrik değildik. Vallahi ya Rabbi biz sana bir şeyleri ortak koşmuyorduk. Evet alçaklar bir hayat yaşayacaklar, birbirleriyle olan münâ-sebetlerinden tutun da eğitimlerine, hukuklarına, ticaretlerine, selâm-laşmalarına, tatillerine, takvimlerine, kılık

kıyafetlerine varıncaya kadar hayatlarının hiçbir bölümüne Allah'ı karıştırmayacaklar, Allah'tan baş-ka Rabler, ilahlar bulacaklar sonra da Allah'ın ateşini görünce yeminle biz müşrik değildik diyecekler. Şirk koşmadıklarına dair, küfrü din olarak kabul etmediklerine dair yemin edecekler.

Veya bir başka mânâyla vallahi ya Rabbi meğer bizler müşrik değilmişiz diyecekler. Vallahi ya Rabbi meğer bu bizim sana ortak koşmaya çalıştıklarımız senin yanında ortak olmaya lâyık değillermiş diyecekler. Vallahi ya Rabbi şu bizim dünyada kendilerinden korktuklarımız, kendilerini sevdiklerimiz, kendilerine sığındıklarımız, kendilerine dua ettiklerimiz hidâyeti, rızkı kendilerinde gördüklerimiz, şeytanlarımız, tâğutlarımız, azizlerimiz, reislerimiz meğer sana ortak koşmaya lâyık değilmiş, bunu anladık diyecekler. Biz onları bizim Rabbimiz olsunlar diye dinlemedik.

Evet seni de dinlediğimiz, onları da dinlediğimiz zamanlar oldu ama şirk koşmak için, dinden çıkmak için, sana ortak olsunlar diye, seni diskalifiye edelim diye dinlemedik onları. Senden üstün tutmak için dinlemedik onları ya Rabbi diye itirafta bulunacaklar ama bu itiraf onları kurtarmayacaktır anlıyoruz.

64. "Koştuğunuz ortakları çağırın" denir; onları da çağırırlar ama, kendilerine cevap veremezler; cehennem azabını görünce doğru yolda olmadıklarına yanarlar."

Şöyle denilecek beri tarafta da: Haydi şeriklerinizi, ortaklarınızı, Allah yanında sözünü dinlediğiniz, Allah berisinde kendilerinde yetki gördüğünüz varlıklarınızı çağırın! denilecek. Onlar da onları çağıracaklar da icabet etmeyecekler, edemeyecekler. Cehennem azabını görünce de keşke hidâyet bulsalardı ya. Keşke daha önce hidâyet bulsalardı ya. Bir böyle, bir de azabı görünce sanki şöyle derler keşke hidâyet bulsaydık derler.

Evet denir ki onlara, haydi çağırın bakalım. Hani Allah'ın berisinde dua ettikleriniz? Çağırdıklarınız, çağrışım yaptıklarınız var ya. Hastalanınca çağrıştırdıklarınız. Ev yaptıracaksınız, falan aklınıza geliyordu, oysa önce Allah aklınıza gelecekti. Hukuk probleminiz oluyor birilerini hatırlıyordunuz, halbuki Allah'ı hatırlamalıydınız. Evlenirken, boşanırken birilerini hatırlıyordunuz, halbuki Allah'ı hatırlamalıydınız. Haydi öyleyse şimdi o kendilerine dua edip çağırdıklarınızı, çağrıştırdıklarınızı denecek.

Beyzavi şöyle bir konu anlatır. Bir adam bir kitap yazmış, işte sultana götüreyim de karşılığında ondan bir şeyler alayım diye. Sultanın sarayına giderken

bir çadıra uğrar. Orada karşılaştığı bir kadın ona sorar: Nereye evlât? Adam der ki Fâtihayla alâkalı bir kitap yazdım da onu Sultana götürüyorum der. Kadın der ki evlât sen Fâtiha'yı bilir misin? O ne biçim söz anne? Bu kadar kitap yazan adam Fâtiha'yı bilmez mi? der. Kadın, evlât sen hele bir anlat der. Adam Fâtiha'yı anlatınca der ki kadın evlâdım sadece Allah'tan yardım beklenecek diyorsun sen tutup sultandan yardım beklemeye gidiyorsun, bu ne biçim iş?

Yâni sahâbeye bakıyoruz hep inançları böyle. Ahmed bin Hanbel'in hayatında bazı böyle pasajlar okudum, hep dertleri bu yâni. sadece Allah'a muhtaç olmak, başka hiçbir şeye muhtaç olmamak. Sadece Allah'a dua etmek ve dâvetiyelerinin üzerine başka hiç kimsenin adını yazmamak. Biz hayatımızın programı konusunda sadece Allah'a kulluğumuzun gereğine inanırken Allah'tan başkasına da ihtiyacımız olduğunu belirtirsek galiba Fâtiha'ya aykırı yaşamış oluruz.

Şöyle gibi, öğretmen arkadaşlar gidiyorlar bir yerlere öğretmen olarak, altı ay, bir sene sonra geliyorlar. Nasıl ne var ne yok o bölgede? diyoruz, valla hocam çok güzel, yer tam hizmet edilecek yer, ama çok ihmal edilmiş, hiç bir hizmet gitmemiş, ben gidinceye kadar. işte, eh iyi, ama ah idareci biraz anlayışlı olsaydı, ah bir kütüphane olsaydı, ah biraz param olsaydı, ah bir arabam olsaydı, ah bir vakıf olsaydı, ah bir dergimiz olsaydı, ah çevre bu işlere biraz yatkın olsaydı çok iyi olurdu filan diyorlar. Ben diyorum ki ah bir Allah olsa desene kardeşim! Ah bir Allah olsaydı diyebilir misin? Orada duruyor. Çünkü sen yoksa Fâtiha'da şöyle mi okuyorsun: İyyake na'budu ve iyya nestaîn, para. İyyake na'budu ve iyya müdür, ve iyya vakıf, ve iyya dergi, ve iyya çevre mi diyorsun? Yoksa iyyake na'budu ve iyyake nestaîn mi diyorsun?. Bunlar olamayacağına göre sadece Allah'a yardım konusunda yalvardığımıza göre bunları unutmayacağız inşallah.

O müşrikler dua ettiklerini, hatırladıklarını çağırdılar, dua ettiler, yalvarıp yakardılar, aman zaman eylediler, fakat kendilerine icabet edemediler. Tabi icabet edememek bir başka yerde de duymamak anlamına geliyor, çünkü Allah'tır ancak duyan. Şu anda bütün zaman ve zemin dahilinde bizim çağrımıza icabet edecek olan sadece Allah'tır. Çünkü duyandır, çünkü işitendir, çünkü işittiğine gücü yetendir, işittiğinin imdadına yetişendir, çünkü bilendir, çünkü anlayandır. Onlarsa asla onlara icabet edemeyecekler.

Onlar azabı da gördüler. Bunun üzerine onlar azabı da hak et-tiler, azabı gördüler, anladılar. Keşke onlar hidâyete erenler olsalardı. Bunun ne anlamı var? Yâni âhirette keşke nin ne anlamı olacaktır da? Zaten azabı hak etti mi adam, günâhını itiraf da etse cehenneme gidecektir. Niye keşke denmiş o zaman burada? Arkadaşlar aslında bu âyetler âhiretteki konuşmaların bize intikali değil de, buraya

kadar olanların âhirette varacağı sonucun hikayesidir ve de bu son bölüm Cenâb-ı Hakkın bize rahmetinin Rahmâniyetinin tecellisidir. Yâni Allah bunları niye anlatıyor bize? Bizi korkutmak için anlatıyor, sakındırmak için anlatıyor, bizi o işten vazgeçirmek için anlatıyor. Diyor ki keşke onlar, o durumda olanlar yollarını Allah'la bulsalardı! Keşke dünyada hidâyete ulaşsalardı! Keşke kitaba sorup, danışıp hareket etselerdi de başlarına bu işler gelmeseydi.

65. "O gün Allah onlara seslenir: "Peygamberlere ne cevap verdiniz?" der."

Evet o gün şöyle nida olunacak onlara: Peygamberlere nasıl icabette bulundunuz? Neler dediniz onlara? Ne cevap verdiniz? Peygamberlere nasıl bir cevap verdiniz? Ne dediniz, nasıl karşıladınız onları? Nasıl muamele yaptınız onlara?

Herhalde şöyle mi diyeceğiz: Ya Rabbi senin peygamberin bize bir şey demedi ki, biz ona bir cevap verelim. Bir şey sormadı ki o bize, biz ona cevap verelim. Tat bir peygamber göndermişsin bize. Bizimle hiç konuşmadı. Bize hiçbir mesaj ulaştırmadı. Bizim dinimizi bize o anlatmadı ki. Bizim dinimizi bize babalarımız anlattı, hocalarımız anlattı, Ömer Nasuhi Bilmen anlattı. Biz dinimizi onlardan öğrendik. Senin peygamberin zaten bizim dönemde gelmedi. Çok önceleri gelmiş ve kendi toplumunu ilgilendiren sözler söylemi, uygulamalarda bulunmuş. Bizim onun ne dediklerinden haberimiz yoktu diyeceğiz herhalde. Çünkü peygamberi tanımayan, peygamberin sözlerini, peygamberin uygulamalarını tanımayan bir adam bundan başka ne diyebilir ki?

Peki gerçekten öyle miydi? Gerçekten peygamber hiçbir söz söylemeyen, hiçbir teklifte bulunmayan veya teklifleri sadece kendi dönemi insanlarını bağlayan, bizi bağlamayan mıydı? Hayır Allah'ın Resûlü 60 bin civarında sözü olan, teklifi olan ve bu teklifleri de sadece kendi dönemini değil kıyamete kadar tüm mü'minleri ilgilendiren bir örnekti. İşte bu 60 bin civarındaki peygamber sözüne, peygamber teklifine ve uygulamalarına ne cevap verdiğimiz, nasıl bir tavır takındığımız sorulacak.

Halbuki Peygamber elli bin, atmış bin söz söyleyen, amel eden varlıktır. Yâni tespit edilen hadisleri 50,60 bin kadar olan bir örnektir. Evet atmış bin civarında söz söyleyen bir peygamber. Onlardan ne kadar haberdarsak bizde o kadarı var demektir. Meselâ bir araba 6000 parçadan oluşuyorsa sizde kaç parça varsa arabanızda o kadar parça vardır. Her halde bir direksiyon bir de dört teker varsa elinizde ona benim arabam var filan demiyorsanız, o zaman 60 000 de kaç hadis varsa sizde o kadar hadis var demektir ve sizin peygamberle ilginiz o kadar

demektir. Kaç hadisiniz varsa üzerinde kafa yorduğunuz, hayatınızı onunla düzenleyeceğiniz o kadar müslüman-lığınız var demektir.

Allah korusun haberdar olduğunuz zaten yok da bir de üstelik onlara cevabınızı düşünün. Meselâ 60 000 odalı bir saray gezecektiniz ve değerlendirmenize göre de size mükafat verecektiler. İki oda, üç oda, beş oda gezdiniz ve orada oyalandınız durdunuz artık. İşte kumar oynama! Zina etme! Sağa bakma! Sola gitme! Dükkana git! Tezgaha git! Yat! Uyu! tamam. Geri kalan odalarda çok güzel şeyler vardı belki onlardan da haberdar olacaktınız da öyle yorumlayacaktınız, cevap verecektiniz. İcabet edecek, amel haline getirecektiniz. ***"Ecebtüm"*** olacaktı o zaman. Eğer sadece namaz, oruç, haç, zekât, kelime-i şahadet insanı cennete götürecekse kurandan diğer bölümleri alalım çıkaralım din bozulmayacaktır o zaman. Dinde hâşâ fazlalık olur o zaman.

Veya işte bir kaç hadis bırakalım hayatımızda gerisini tümden yok farz edelim eğer din bozulmuyorsa o zaman hâşâ boşuna bu kadar söz söyleyendir o zaman peygamber. Hayır hayır kitabın da peygamberin de bizim hayatımızdaki fonksiyonu bu kadar basite indiri-lemez. Unutmayalım ki bu kitabı tanıdığımız kadarıyla peygamberin sünnetini tanıdığımız kadarıyla müslümanız ve Rabbimizin sorularına cevap vereceğiz. Diğer kitapları tanımasak da olur, diğer liderleri ve efendileri ve onların uygulamalarını tanımasak da olur ama bu kitabı ve peygamberin sünnetini tanımak zorundayız.

66. "O gün, haberlere karşı körleşirler, verilecek cevapları kalmaz; birbirlerine de soramazlar."

Haberlerin körlüğü kapladı onları o gün. Sormazlar, soramazlar, istemezler, isteyemezler, soruşturamazlar, karıştıramazlar o gün. Sorgulama ve yorumlama işleri olmaz o gün onlara. Çünkü haberler onlara körlük getirdi o gün. Haberler köreldi onlara. Yâni nasıl bir şey ben bilemedim? Yâni hapishanedeki adamın, zindandaki adamın, ma-ğaradaki adamın körlüğü mü? Ya da dünyası yıkılan, dünyası kararan bir adamın körlüğü mü? Zaten Kur'an bu tür adamlara öyle diyordu:

"Âyetlerimizi yalanlayanlar karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir.
(En'âm 38

Allah'ın âyetlerini yalanlayanlar, Allah'ın âyetlerini yalan sayanlar, Allah'ın âyetlerini yok farz edenler, âyetlerle ilgilerini keserek bir hayat yaşayanlar karanlıklarda kalmış sağır ve dilsizlerdir diyor Rab-bimiz. Onların bu sağır ve dilsiz oluşları hiçbir şey duymaz oluşları ve de tat oluşları, konuşma imkânlarının

olmayışı anlamına gelmemektedir. Bunlar duyarlar ama âyetlerimizi duymak istemezler, âyetlerimizi duymazlıktan gelirler anlamınadır. İşte bunlar âyetlerin nûrundan, âyetlerin ışığından mahrum kalmış, karanlıkta, zulümatta kalmış insanlardır. Dünyada tüm Allah âyetlerinden habersiz yaşıyorlar bunlar. Yâni adamların algılama özellikleri kapanmış, işi bitmiştir. Kendilerine haberler kalmamış kitaptan ve peygamberden haber alma istidatlarını yitirmiş insanlardır bunlar. Halbuki Allah onlara hidâyeti, basîreti, basîret yollarını göstermiştir. Ama onlar körlüğü basîrete tercih ettiler. Körlüğü hidâyete tercih ettiler. Onlar küfrü imânâ, sapıklığı hidâyete tercih ettiler ve kör bir toplum olarak kalmayı tercih ettiler.

67. "Fakat, tevbe eden, inanıp yararlı iş işleyen kimsenin, kurtuluşa erenler arasında bulunması umulur."

Amma tevbe edenlerin, durumlarını değiştirenlerin, körlükten kurtulmak için yön değiştirenlerin, iman edip sâlih ameller işleyenlerin kurtuluşa erenlerden olması umulur. Umulur ki onlar kurtulanlardan olacaklardır. Evet, eğer tevbe ederseniz, eğer hayatınızın kıblesini değiştirirseniz, Allah'a dönerseniz pişman olursanız, ama sadece bu da yetmez. Hemen arkasından iman edip bu imanlarınızı amele dönüştürme, imanlarınızı hayatınızda görüntüleme çabası içine girerseniz.

Evet sadece tevbe, sadece pişmanlık yetmez. Tevbe ettim ben, meğer ben ne kadar kötüymüşüm? Meğer ne kadar da berbatmış benim gidişatım? demeniz yetmez. Hemen arkasından ve amene yaparsanız, yâni Allah'ın istediği gibi iman sahibi, kabul sahibi olursanız. Bu da yetmez ve amile salihan olursanız, yâni bunu da amel haline getirirseniz işte o zaman felaha erenlerden olmayı ümit edebilirsiniz. O zaman ümit edin bu işi diyor Rabbimiz. Çünkü bir kere olmayacak bu iş sürekli olacak diyor.

68. "Rabbin dilediğini yaratır ve seçer; onlar için seçim hakkı yoktur. Allah onların koştukları ortaklardan münezzehtir, yücedir."

Rabbiniz ki hem dilediğini yaratan, hem de seçim gücü olandır. Ama onlar için seçim var mı? Seçebilecekler mi? Yâni hangi ihtimalden hangisine serbestler? Yâni insanlar seçebiliyorlarsa ölmemeyi seçsinler bakalım. Seçebiliyorlarsa hastalanmamayı seçsinler, seçebiliyorlarsa galip gelmeyi, yenmeyi, ya da yememeyi, acıkmamayı, ya da kendilerine göre ikinci bir dünyayı, üçüncü bir güneşi seçsinler bakalım. Öyle yok. Allah seçer sadece. Dilediğini sadece O seçer, ne isterse öylece seçer, olay bu. Peygamber seçme hakkı da ona aittir, kitap

göndermedeki kuralları seçme hakkı da Ona aittir. Onların hiçbir konuda seçme hakları yoktur.

Amma Allah'ın seçmesinde de, seçtiği işlerde de, başkalarının münâsebetinde de sakın ha Allah'ı tenzih edin, tesbih edin, şirk koşulan her bir şeyden yüce olduğunu münezzeh olduğunu anlayın, sakın Onu kendinize ya da başkalarına benzetmeyin! birilerine benzetmeyin Allah'ı. Ne kral gibi zannedin, ne imparator gibi zannedin, ne baba gibi, ne ana gibi, ne efendi gibi zannedin. Arkadaşlar, Allah Zül Celalin kimi sıfatları anlatılırken yanlış anlaşılmasın diye sanki hemen arkasından böyle tesbih edin, takdis edin, O şirk koşulanlardan yücedir denilmiştir.

69. "Rabbin gönüllerinin gizlediklerini ve açığa vurduklarını bilir."

Rabbin ki, Rab olmaya lâyık Allah ki göğüslerin gizlediğini de, açığa çıkarıp ilân ettiğini de bilendir, en bilendir, net bilendir, açık bilendir.

70. "Allah O'dur; O'ndan başka tanrı yoktur. Hamd, dünyada da âhirette de O'nun içindir; hüküm de O'nundur. Yalnız O'na döndürüleceksiniz."

O Allah ki kendinden başka İlah olmayandır. Bunu Allah haber olarak söylemiyor, hüküm olarak söylüyor. Allah kendisinden başka İlah olmaması gerekendir. Öyleyse bir bakın kul olduğunuz, sözünü dinlediğiniz, kölesi olduğunuz, kendisine bağlandığınız varlıklar mı var Allah berisinde hayatınızda? Atın onları kenara, sadece Allah kalsın. Hamd Ona aittir, hem evvelde, hem de ahirde, hem dünyada hem de ukbada. Dünyada hamd Allah'a aittir, çünkü mülk Onundur, çünkü galip Allah'tır. Hüküm Onun hükmüdür, dünyada mü'minler hamdi hep Ona ait kıla gelmişlerdir, âhirette de hamd Allah'a aittir. Bakın A'râf sûresinde cennete giden mü'minlerin şöylece hamd edecekleri anlatılır:

"Bizi bu cennete eriştiren Allah'a hamd olsun. Eğer Allah bizi doğru yola iletmeseydi, biz doğru yolu bulamaz-dık.
(A'râf 43)

Evet bütün bu nimetleri bize veren, bizi bu nimetlere ulaştıran, bizi cennete ulaştıran, bize dünyada bu cennet yolunu gösteren, bize cennete ulaştırıcı ameller işlemeyi nasip eden Rabbimize hamd olsun. Eğer Allah dünyada bize hidâyet etmeseydi, bize yol göstermeseydi, dünyada bize kitap ve Peygamberler göndermek sûretiyle bize cennet yolunu tanıtmasaydı, bize cennete yollarını açmasaydı hiç bir zaman biz bu cenneti bulamazdık, hiç bir zaman biz bu nimetleri elde edemezdik diyecekler ve Rablerine hamd edecekler. Evet hakikaten Rabbimiz bizim cennete

gidebilmemiz için, cennet yolunda tutmak için bu kadar imkânlar hazırlamaktadır. Eğer Rabbimiz bütün bu imkânları hazırlamasaydı, bize kitap göndermeseydi, bize elçilerini göndermeseydi, bize cennet yollarını net ve açık bir şekilde beyan etmeseydi mümkün değil biz bu cenneti bulamazdık bu cennete ulaşa-mazdık.

İşte bu cennet mahza Rabbimizin bize ikramıdır lütfudur. Burada bugün bunu anlayıp Rablerine hamd etmeye çalışan, Rablerinin kendileri adına seçtiklerinden razı olup öylece bir hayat yaşamaya çalışan mü'minler orada da bu hamdlerini devam ettiriyorlar. Bütün bu nimetlerin kendilerinden değil Rablerinden olduğunu burada itiraf eden mü'minler bu imanlarını orada da itiraf ediyorlar. Yâni cenneti hak edince mü'minler Rablerine hamd ediyorlar.

Hayata karışma yetkisi Allah'ındır. Hüküm Allah'ındır, kayıtsız şartsız hüküm yetkisi Allah'ındır. Ama siz bilirsiniz, yarın Ona döneceksiniz, yarın O sizi hesaba çekecek olandır. Hüküm konusunda da, hamd konusunda da, İlahlık, Rablik konusunda da Onun dediklerini mi dinlediniz? Yoksa başkalarının dediklerini mi dinlediniz? bunun he-sabını vereceksiniz.

71. "Ey Muhammed! De ki: "Söyler misiniz? Eğer Allah geceyi üzerinize kıyamete kadar uzatsaydı, Allah'tan başka hangi tanrı size bir ışık getirebilir? Dinlemez misiniz?"

Kur'an-ı Kerîm Rabbimizi anlatırdı. Yâni kime kul olacağımızı? Nasıl kul olacağımızı? Ve neden kul olacağımızı anlatırdı. âhiret, kıyamet, cennet, cehennem, şirk, küfür, iman, inkâr derken hep Allah şudur, ondan başkası değildir anlatıldı. Ve bizi mat etmek için değil de aklımızı erdirmek, ya da imânâ, İslâm'a sevk etmek için âyetler sıralanırdı. Bakın burada da bunun güzel bir örneğini görüyoruz. Cenâb-ı Hak geçen hafta okuduğumuz âyetlerde kıyametten de söz ediyordu, ama hemen arkasından:

Diyerek Cenâb-ı Hak kendini tanıttı bize. Öyle bir Allah ki kendinden başka İlah yok, hamd önce de sonra da Onundur, hüküm Onundur, hâkimiyet Onundur, bunu unutmayın sonunda dönüşünüz Onadır denilmişti.

Şimdi sor onlara ey Peygamberim diyor, veya ey peygamber yolunun yolcuları, ey din anlatanlar, ey dini duyurması gerekenler, ey hoca çocukları, söyleyin, bunu insanlara! Şu gerçeği de haykırın! Şu gerçeği de ilân edin ki böylece insanların akıllarını, kulaklarını, gözlerini böylece çalıştırmalarını söyleyin onlara.

Çünkü insanların Allah'ın âyetlerini algılamada iki mekânizmaları vardır ki bunlar göz ve kulaktır. Bu iki pencereden kalbe aktarılan şeyler kalpte değerlendirilir. Değerlendirmeleri gerekecekti onların. Allah diyor ki:

Ne diyorsunuz? Ne dersiniz? Düşünmediniz mi? Fikriniz, reyiniz nedir? Yâni bu konuda sizin bir fikriniz yok mu? Düşünün bakalım, Allah geceyi sizin üzerinize sermeda yapıverse, yâni sürekli kılıverse, devamlı ediverse, gündüzü getirmese, ışık bitse, zıya ortadan kaybolsa, yâni güneşle ilginizi Allah bitiriverse. Ama ila yevm'il kıyameh sürse üstelik bu iş, kıyamete kadar da devam edecek olsa söyleyin bakalım:

Allah'tan başka hangi ilahtır size ışık getirecek olan? Allah'tan başka hangi ilah size bir ışık getirebilecek? Veya onu size tekrar döndürecek, gündüzü tekrar size yaşatacak olan kimdir? Var mı Allah'tan başka böyle birileri?

Kur'an materyalist bir ekolün meseli değildir. Yâni hep maddeden söz etmez Kur'an. söylediği madde planında olanların da hayatı ilgilendiren maddeler olduğunu unutmadan hareket edecektik. Dolayısıyla güneşin bizden gidivermesini bayağı dünyanın durması, güneşin başka yerde olması şeklinde anlayacağımız gibi, güneşin tamamen ortadan kalkması şeklinde de anlayabileceğiz. Kıyamete kadar bu işin sürmesini de zaten öyle olunca kıyamet kopacaktır. Bir de bu konuyu o âyetle birleştirelim. Tekvir sûresinin beyanıyla güneşin defteri dürülecek, dünya bitecek ve kıyamet kopacak, her şey bitecektir. O zaman şöyle gibi de, yâni siz ölüverseniz, güneşiniz bitiverse, geceniz başlayıverse, veya sizin güneşle, ışıkla, gündüzle beraber olma imkânınızı sağlayan gözünüzü biz alıversek ne yaparsınız? deniyor.

Hani Bakarada ***meselühüm*** diye başlayan bir örnek veriliyordu. Bir adam görün ki ateş yakıyor. Yaktığı ateş çevresini aydınlatıyor, gözleri görüyor, bunu yakan adam da bunu biliyor, sonra Allah onun gözünün nûrunu, ya da onunla birlik olanların gözlerinin nûrunu gideriveriyor da insanlar kapkaranlıkta kalıyorlardı, neye uğradıklarını bi-lemiyorlardı. İşte böyle sizi görmez hale getiriversek, size gözünüzün ışığını, ziyanızı, yâni dünyaya bakma özelliğinizi kim verecek? deniyor.

Yâni biz Allah'ın bize gönderdiği nûr olan, ışık olan, basiret o-lan Kur'an'ı kaybedersek, zaten o anlatılacak burada, Allah böyle yaparsa diye. Nûr olan Kur'an'ı kaybedersek, Kur'an'la ilginizi kaybedersek, söyleyin siz nereden nûr bulacaksınız? Kur'an'sız nasıl yaşayacaksınız? Nûr olan, ışık olan Kur'an'sız problemlerinizi nasıl çözeceksiniz? Veya derdinizi nasıl fark edeceksiniz? Nice araba sürücüleri var ki arabalarındaki kendilerini az sonra felâkete sürükleyecek bozuklukları bilmemektedir. Yâni son haddi, belki de bir kilometre gidince her şey bitecek hale gelmiş ama o bozukluğu sürücüsü bilmemektedir.

Veya nice insanlar vardır ki bünyelerindeki, bedenlerindeki müthiş infilakların ya da ölüm habercisi hastalıkların farkında değildir. Veya bunun dışında kişi nice geçimsizliklerin, nice düzensizliklerin farkında değildir. Eğer insan Kur'an'la, hikmetle, hükümle, hâkimiyetle, Furkân'la, besair olan, görüş ve gösteriş özelliği olan vahiyle beraber olursa ne ala. Değilse Allah'ın bu görme özelliğini sizden almasından sonra siz neyle göreceksiniz?

İşitmez misiniz? Dinlemez misiniz? Dinlemeyecek misiniz? An-latılan şeyler akıl erdirmeyle ilgiliyken acaba Rabbimiz niye akl etmez misiniz? Düşünmez misiniz? Dememiş de dinlemez misiniz? demiş di-ye düşündüm. Yâni elbette Allah ***La yüs'elü amma yef aldir***. Yâ-ni yaptığından sorumlu değildir. Kimse Onu bu konuda niye böyle yaptın? Niye böyle dedin? diye hesaba çekemez. O bir kere kesin bir gerçek.

72. Allah dinlenmeniz için geceyi ve lütfedip verdiği rızkı aramanız için gündüzü meydana getirmiştir. Bunlar, O'nun rahmetinden ötürüdür. Belki artık şükredersiniz.

Burada da bakmaz mısınız? Yâni gözünüzü kullanmaz mısınız? Kulağınızı kullanmaz mısınız? diyordu. Anlayabildiğim kadarıyla Allah Zül Celâl'in iki çeşit âyeti vardı. Bu iki âyetten bir grup görmeye yönelik âyetlerdi, meşhûd âyetlerdi, semadaki, arzdaki, insandaki, taştaki âyetlerdi. İkinci grup âyetler ise, bunlar da dinlemeye yönelik, okununca insanların anlayacağı, kulaktan insana intikal eden âyetler, yâni Kur'an âyetleri, kitap âyetleriydi.

İşte insanın görmeye ve dinlemeye yönelik âyetler karşısında körlüğünü ve sağırlığını açığa çıkaran bu ifadeler bizi intibaha dâvet ediyor. Uyanıklığa dâvet ediyor, yâni dinlemeyecek misiniz hala! kulak vermeyecek misiniz bu gerçeklere! Anlamayacak mısınız bu işi! zaten kapkaranlıkken kim görecek de? Beri taraf ta da karanlık bitmiş, aydınlık başlamış da kıyamete kadar hep gündüz olmuş, sükun bulacağınız bir gece kaybolmuş. Peki bakmıyor musunuz? Anlamıyor musunuz? Görmüyor musunuz? deniliyordu. O zaman biz de Allah'ın âyetlerini görmeye yönelikse görelim, dinlemeye yönelikse dinleyelim. Kur'an âyetlerini anlayalım, böylece hayatımıza düzen getirelim inşallah.

Evet düşünün, gündüzünüzü Allah böyle ebedîyen elinizden alıverse peki Allah'tan başka hangi İlah size bir gece getirsin de onda sükun bulasınız? Var mı bunu size getirecek bir başka İlah? Arkadaşlar bu teskünü ifadesi Kur'an'da: ***"Liteskünu ileyha"*** diye bir kadınlar için, bir de böyle gece için kullanılmıştır.

Allah geceyi sükun mahalli kılmış, erkek için karısını da sükun mahalli kılmıştır. Tabi yaratılış böyledir ama bugün insanlar Allah'ın sükun için kıldığı geceyi, hareket için, maişet için, gayret için kullanmaya kalkarlarsa bu da fıt-ratın dışında hareket etmedir diyoruz.

Bakmıyor musunuz? Görmüyor, anlamıyor musunuz? Gecenin gündüzün de, kadının kızın da fonksiyonlarını değiştiriyorlar insanlar.

73. "Allah dinlenmeniz için geceyi ve lütfedip verdiği rızkı aramanız için gündüzü meydana getirmiştir. Bunlar, O'nun rahmetinden ötürüdür. Belki artık şükredersiniz."

Onun Rahmetinden kaynaklanarak, gündüz ve gecede sizin sükûnet bulmanızı diler Allah. Buradaki daha ayrı bir iş. Yâni sizin dengede olmanızı ister. Sizin dengeli hareket etmenizi, varlık sebebinize, vücudunuzun varlık sebebine uygun bir hayat yaşamanızı diler Allah, öyle kılmıştır.

Ve de Allah'ın fazlından rızık aramanız ve böylece Allah'ın ni-metlerine şükretmeniz için Rahmetinin gereği verdiklerini, gönderdiklerini size böylece ulaştırmıştır. Arkadaşlar, buradaki sükûnet ruh ve beden yönüyle kişinin sakin olması, diğeri ise kişinin ruhunun ölümle bedenden ayrıldıktan sonra sanki yeniden can bulup dinlenmesidir. Gecedeki uyku insanı dinlendiricidir. Çünkü bu kişinin fıtratına uygunluğun ifadesidir. Meselâ kadın anne olursa dinlenir. Anne de çocuğunu emzirince dinlenir. Evliyse kocasına hizmet edince aslında dinlenir kadın. İnsanların çoğu bilmezler bunu ayrı şey.

Veya erkek hanımının düzenini, gidişatını, nizam ve intizamını Allah'ın istediklerine göre ayarlayınca, onda İslâmî bir yapılanma görünce dinlenir. Baba kızının müslümanlığını görünce dinlenir. Burada da gündüz ve gece insanlar Allah'ın istediği gibi bir hayat programı düzenleyince sükûnet bulurlar, sakinleşirler, karmaşa olmaz, dengesizlik olmaz demektir bunun mânâsı.

Hani Marx gibi, Engels gibi insanların, ya da Hegel gibi adamların her şey değişim halindedir, bir nehirden iki kere yıkanılmaz gibi mantıklarının galiba temel noktaları haktan ayrılan insanların hak arama çabasındaki karmaşalarını anlatmaktadır. Önce ayrılıyorlar haktan, sonra da hak aramaya çabalıyorlar bu sefer, birinde batıyorlar, bir nehirde batıyorlar ki bunun adına moda diyorlar. Olmuyor, bu sefer ikincisine gidiyorlar, hep bir yenilik, hep bir değişiklik arıyorlar. Aslında kendi fıtratlarına uygun bir hayat programı yaşayıverselerdi tamam o zaman onu değiştirmeye de gerek kalmayacaktı, çünkü en güzelini bulduktan sonra gerisi

aranmaz aslında. Cennette onun için bıkmak yoktur, çünkü en güzelidir orası. Artık bıkılmayacaktır orada.

İmiş bu üstelik. Yâni bunun dışında da hak aramak, huzur aramak o gazabı gerektirecektir artık.

74. "O gün Allah onlara seslenir: "Benim ortağım olduklarını iddia ettikleriniz nerededir?" der."

Bir gün gelecek ki o gün onlara şöyle nida edilecek: Denilecek ki hani ortaklarınız? Siz öyle zannediyordunuz. Sizin zu'munuz, sizin iddianız, sizin inancınızca hayatınızı mahvettiğiniz Allah'a ortaklar da koşuyordunuz. Hani onlar nerede denilecek. Eh söyleyin bakalım, Allah bu kadar ayan beyanken, bu kadar tek İlahken, kendinden başka ilahın olmadığı bu kadar kesinken, yâni şu yukarda sayılanlarla bu iş ispat edilmişken, geceyle ve gündüzle bu iş ispat edilmişken, size rahmetinden, mağfiretinden bol bol lütuflarda bulunduğunu siz çok iyi kavramışken e tutup bir de eğer siz başka ilahlar peşinde koşar, Allah'tan başka başka ilahlar edinmeye çalışırsanız yarın size soracağız, ne yapacaksınız? Ne diyeceksiniz o zaman? Bir deliliniz, bir hüccetiniz, bir imanınız veya ortaya koyacağınız bir ispatınız olacak mı? Elbette mümkün değildir bu. Şüreka ortaklar demektir. Peki insanlar Allah'a nasıl ortaklar koşarlar? Bir kaç şeklini biliyoruz bunun.

1: Allah'ı olduğu gibi kabul eder adam, ama hayata karışmaz bir Allah olduğu için hayatlarına karıştırmazlar O Allah'ı. Demokratik, laik insanların şirkidir bu. İnanırlar Allah'a, iman ettiklerini söylerler ama diğer işlerde, dünya işlerinde de başkalarına danışırlar. Veya Al-lah zül Celali bilirler, anlarlar, kabul ederler de, Ondan gelecek mesajın işe yaramayacağı kanaatiyle hayatlarını Ona sormazlar, başkalarına sorarlar. Yâni ben bilirim ya Rabbi senin ne diyeceğini! Onun için kusura bakma! derler sanki.

2: Bir başka şekil de Allah Zül Celali öyle tanırlar ki O yüce bir varlıktır. Ona ulaşılmaz, mümkün değil Ona doğrudan yaklaşılmaz. Yaygın tabiriyle söylersek araya trafo koymadan, araya aracı koymadan yakar bu iş. O cereyana ben dayanamam fikrinden dolayı insanlar birilerinin bu cereyanı kendilerine aktarmasından yanalar. Şeyhleri kastetmiyorum. Yâni müslümanları kastediyorum. Çünkü vur abalıya hesabı önüne gelen birilerine vurmaya çalışır. Bizi söylüyorum. Yâni efendim bu kitabı, bu dini hoca anlasın, hacı anlasın, birileri hazırlansın, birileri bu işi öğrensin ve bize aktarsın.

Veya işte efendim tarihte zaten öğrenilmişmiş, onlar güzel anlamışmış zaten, ben bunu ancak onlar sayesinde anlarım diyerek sanki Allah'ın bana söyleyeceğini tek kendi başına söyletmek yerine birileriyle söyletmeye çalışanlar da bu anlam da ortak koşuyorlardı da.
Bir insanda şirk alâmetinin olması ayrı şey, o insanın kendinin müşrik olması ayrı şeydir.

Yâni bizlerde de şirk alâmeti olabilir, ama biz müşrik olmayabiliriz. Fark ettiğimiz zaman hemen vazgeçmek şartıyla, fark etmek zorunda olduğumuzu anlamak şartıyla bu şirk alâmetleri bizi küfre götürmeyecektir, ama biz hayatımızdan razı olmuşsak, fark edince de rahatsız olmayacak bir durumdaysak, veya fark etmeye de çabalamı-yorsak o zaman Allah'a sığınalım bu durumdan. Ebu Zer için Rasulul-lah sen de bundan bâkıye kalmış demişti hani. Hâşâ bizim iman umdemiz yüz ise, bunun bir tanesi cahiliye, geriye kalan doksan dokuzu imansa yine müşriktir adam. Ama Hz. Ebu Zerre Peygamberin sözü sen müşriksin şeklinde değildi. Bak bu özellik sende kalmış, hemen onu temizle demek anlamına gelecektir.

Öyleyse bizler Allah hangi konulara karışır? Hangi konularda bizi serbest bırakır? Bunu bildikten sonra kesinlikle şirkten ancak o zaman kurtulabilecekmişiz. Böylece yaptığımız işleri yaparken, yapmadığımız işleri de yapmazken Rabbimiz hep Allah olmak kayd u şar-tıyla o zaman müslüman olacağız. Ama Allah korusun yaptıklarımızın, yapmadıklarımızın bazılarını Allah için, bazılarını da başkaları için yaparsak eğer, bunu da inanarak gönül rızası içinde yapıyorsak o za-man şirkten alâmet, işaret bulunur üzerimizde Allah korusun diyoruz.
75. "Her ümmetten bir şahit çıkarır ve "Kesin delilinizi ortaya koyun" deriz. O zaman, gerçeğin Allah'a ait olduğunu, uydurduklarının kendilerini bırakıp kaçtığını anlarlar."

O gün, o kıyamet günü her ümmetten bir şahit çıkarılır ortaya. Ve denir ki, haydi buyurun getirin delillerinizi. Ne yaptınız? Neden yaptınız? Yaptıklarınızın yaptırıcısı, yapmadıklarınızın yaptırmayıcısı kimdi? Allah için mi yaptınız? Yoksa moda için mi? Allah için mi? Yoksa toplum için, çevre için, âdetler, töreler için, yönetmelikler, yasalar için, müdür için, amir için, tâğutlar için mi? İşte insanlar o zaman anlarlar ki Hak Allah için olanmış. Allah içinmiş, Allah'tan yanaymış, ya da Allah ne demişse hak oymuş, veya Allah hakmış, haklıymış. Allah dünyada bize hakkı bir kaç vecihle anlatır. Semavat ve arzın yaratılışını hak ile anlatıyor, kitabın indirilişi hak dır, Peygamberlerin gönderilişi hak dır, yarın Mîzan haktır, ya da o günün varlığı haktır, Kur'an'ın kendisi haktır, gönderilen de hak peygamberdir.

Eğer insanlar hakikatçi olmalı idiyseler, yâni hakikat peşinde koşacaklarsa, Hak olan Allah'ın, Hak olarak gönderdiği Hak peygamberine hak olarak ulaştırılmış kitaba hakikat gözüyle bakmak zorundadırlar. Allah'tan gelene tek hukuk gözüyle bakmalıdırlar. Ama onlar:

İftiraları sebebiyle ayrıldılar. Putları ayrıldı, kendileri ayrıldı, iftiraları ayrıldı ve ne yapacaklarını şaşırıp kaldılar. O gün her bir ümmete her bir ümmetten şehit gelecekmiş. Anladığımız kadarıyla bu şehid, bu şahit o ümmetin peygamberidir. Şöyle bir manzara anlatılır: A'râf sûresinin bir âyetinde şöyle deniyordu:

"Andolsun ki, kendilerine peygamber gönderilenlere soracağız, peygamberlere de soracağız."
(A'râf 6)

Evet âyet-i kerîmeden anlıyoruz ki Rabbimiz her iki tarafa da hesap soracaktır. Peygamberlere de, o peygamberlerin toplumlarına da hesap soracağım diyor. Rabbimizin elçilerine soracağı soru, ya da hesap Mâide sûresinde şöyle anlatılıyor:

" Allah peygamberleri topladığı gün, "Size ne cevap verildi?" der; onlar, "Bizim bir bildiğimiz yoktur, doğrusu görülmeyenleri bilen ancak Sensin" derler"
(Mâide 109)

Evet işte peygamberlere sorulacak soru budur. Diyecek ki onlara Rabbimiz: Ey peygamberlerim! Sizler gönderildiğiniz toplumlarınız tarafından nasıl karşılandınız? Size ne cevap verildi? Nasıl bir mukabele gördünüz? denecek. Veya gönderildiğiniz toplumlarınıza karşı vazifelerinizi yaptınız mı? Benim âyetlerimi onlara anlattınız mı? Benim mesajımı onlara duyurdunuz mu? Benim insanlardan istediğim kulluk konusunda onlara örneklikte bulundunuz mu? Onlara gösterdiniz mi? denecek.

Evet peygamberlerin sorusu böyle. Bir de o peygamberlerin kendilerine gönderildiği toplumlarına soracak Rabbimiz. Peygamberler de hesaba çekilecek, peygamberlerin ümmetleri de hesaba çekileceklerdir. Ama Ümmete hesap birkaç noktada olacak. Ama bu hesap aynı zamanda kişinin mâzeretinin de beyan edilmesi, yâni fırsatının da açığa çıkması mânâsına gelecektir.

Yâni size peygamber gelmedi mi? Sizi bu konuda uyaranlar olmadı mı? denilecek. O ümmetten birileri meselâ şöyle diyecek: Ya Rabbi ben dünyada böyle bir şeyler öğrenmeye çalışmıştım ama, mahallemde komşum vardı, hocaydı,

hacıydı. Ben onu şimdi cennete gidiyor gibi görüyorum. Ama o beni uyarmadı. Halbuki ben ona komşuluk yaptım, kebap yedirdim, arabama bindirdim onu, evine gittim. Lâkin o sadece, sen iyi adamsın be! Sen müslümanlara hizmete devam et! Bu aldığın arabanın zekâtıdır, inşallah sen bu işe devam et! Bir de dükkanda müslümanlar için bir sohbet yeri hazırlarsan daha da iyi olacak gibi laflarla beni pohpohladı. Yaptığım yedirip içirme işinin bana yeteceğini söyleyerek beni kandırdı. Senin işin para kazanıp, zengin olup müslümanlara yedirip içirmektir. Sen kitap sünneti tanıyamazsın, sen bırak bu işleri bize de para kazanıp harcamaya bak dedi. Ama ben İslâm nedir? Kitap, sünnet nedir bilmedim. Ne yapılacak? Nasıl edilecek? anlamadım diyerek bir komşumuz karşımıza çı-karsa yarın diye aklıma geliyor.

Evet insanlar hesaba çekilecekler. Onların Ya Rabbi biz de cennet umuyorduk, cennete gitmeye biz de taliptik, ama buna bir yol, bir imkân bulamadık demeye hiç hakları olmayacak. Çünkü Kur'an'ın geliş sebebi bu. Amma şöyle bir dert var: O insanların cehenneme giderken mâzeretleri olurmuş, olmazmış bana ne? Cehenneme gidecekmiş tamam bana ne? Amma, ya o adamın cehenneme gidişinden ben sorumlu olurum da, beni de yakamdan tutup cehenneme götürürse işte derdim o. Ben bunu anlatmaya çalışıyorum.

Yâni ben bu bildiklerimle cennete gideceğim zannıyla öğrenmeye çalışıyorum ya, veya bu gayretlerimle cennete gitmeye çalışıyorum ya işte ben böyle gayret ederken benim yakın çevrem, ilgi kurduğum insanlar, ekmek aldığım, su verdiğim insanlar, tanıştığım, buluştuğum, komşuluk yaptığım insanlar, bana yardımcı olan, hattâ teyzem olan, amcam olan, halam olan birileri yarın eğer cehenneme gidiyorlarsa, benim şu öğrendiklerimden imanım o kadar kesinleşti ki onlar cehenneme giderlerse herhalde ben cennete gidemem. Gidemem eğer onlara anlatmamışsam. Ama çabalarım, uğraşırım, didinirim, ça-lışırım, ne gibi? Abbas, Hamza, Ebu leheb gibi yakınlarıma Peygamberim gibi uğraşırım, Ama kimisi Ebu leheb çıkar, kimisi Ebu talip çıkar, kimisi Abbas gibi yıllarca bekler sonra müslüman olur. Kimisi Hamza gibi hemen teslim olur, ve şehadetin doruk noktasında örneğini oluşturur, o zaman ben kurtulanlardan olurum. Ama ben uğraştıktan sonra, kafesimdeki kuşuma mı? Önümdeki, altımda ki arabama mı? Yoksa ütüsüne riâyet etmeye çalıştığım pantolonuma mı? özen gösterdiğimden daha fazla özen gösterirsem de onlar benim dâvâma inanmazlarmış o zaman o onların sorunu, onu bilemem.

Evet ikinci sorgulanacak olanlar da Peygamberlermiş. Ya birinci onlar ikinci bunlar. İnsanların bir sorgulamalarından da bahsediliyor Zümer sûresinde: Yâni hesap kitap görülecek, amel defterleri tartışılacak, adamın mâzeretleri bitecek, el

ayak konuşturulacak, her şey ortaya dökülecek, ondan sonra cehenneme sevk edilecek. Cehennem kapısının önünde Zebaniler bir daha hesaba çekecekler. Be adamlar size Allah'ın elçileri, peygamberler gelmedi mi? Size sizden bugünü hatırlatan, sizi bugünün azabıyla uyaran, Rabbinizin âyetlerini okuyan birileri gelmedi mi? Ne diyorsunuz? Neden öyle yapmadınız? Onlar evet diyecekler, ama azap sözü onlara hak olacak ve girin haydi cehenneme, hangi kapısından isterseniz, o kapı sizi bekliyor haydi bakalım denilecek.

Peygamberler de hesaba çekilecek, onların hesabıysa görev yaptınız mı? olacaktır. Görevlerinizi yaptınız mı? Dinimi tanıttınız mı? Tebliğ ettiniz mi? Onlara Hakkı dediniz mi? bunu gerçekleştirdiniz mi? Onlar da evet diyecekler. Peki şahidiniz! denilecek. Hani şahidiniz? Anlattığınıza şahidiniz nerede? Ümmetinden iki kişi, beş kişi, bin kişi, on milyon kişi neyse ortaya çıkacak tabii, diyeceklermiş ki ya Rabbi bu peygamber bize anlattı, biz buna şahidiz. Ama kimi peygamberlerin hiç inananı olamayacakmış. Onlar da böyle dikilip kalacaklarmış. Hani şahidiniz? Kimse yok. şahit yok. İnşallah biz olsak ki, ne güzel bir şehadet, Ümmet-i Muhammed'den kimileri atılacak ortaya ve diyeceklermiş ki ya Rabbi ben şehadet ederim bu peygamberin görevini yaptı. Allah diyecekmiş ki kulum sen ne biliyorsun? Sen o zaman yaşamadın üstelik. Nerden anladın, nasıl şahit oldun bu işe? Şahit olma işi, inanma işi değildir, görme işi değildir sadece.

Çünkü Âl-i İmrân sûresi şehadet sûresidir sanki. Israrla şeha-detten söz eder. Allah'ın şehadeti, mü'minlerin şehadeti, meleklerin şehadeti, hattâ kâfirlerin şehadeti. Şahit olun, şehadet edin, siz de müslüman olun! demektir biraz da. Bakın biz müslüman olduk, teslim olduk. Böyle bir şehadetten söz ediliyor orada. Peygamberlere böyle bir şahitlik yapılınca Allah diyecekmiş nerden anladınız? Mü'minler de diyeceklermiş ya Rabbi sen Kur'an gönderdin, hitap gönderdin ve o kitabında sen dedin ki peygamberler görevlerini tam yaptılar. Meselâ nerde dedi? Hûd (a.s) kavmi helâk olup, o da kavminden ayrıldıktan sonra üzüldü tabii, kavmine bir daha bakmamacasına ayrıldı, sonra dedi ki:

"Sâlih de onlardan yüz çevirdi ve "Ey milletim! Andolsun ki ben size Rabbimin sözünü bildirmiş ve öğüt vermiştim; fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz? Dedi."

(A'râf 79)

O yüz üstü çöküp kalan dev gibi insanlar, dünyada ebedî kalacaklarını zanneden, dağları eve çeviren insanlar, dizlerinin bağı çözülüp geberip gidince Peygamber onlardan yüz çevirdi ve dedi ki kavmim ben Rabbimin gönderdiklerini size ulaştırdım ve size samimi davrandım, size nasihat ettim, ama siz nasihat

edenleri sevmediniz. Şu-ayb (a.s) da nasıl ben böyle bir kavme üzüleyim? diyordu. Burada böyle bir hesaplaşma, böyle bir şehadetleşme var. Ama bir de genel anlamda Peygamberimizin ifadesi var: Peygamberler o toplumun şahitleridir. İslâm ümmeti de bütün ümmetlerin şahididir, peygamberimiz de onlara şahittir. Böyle bir şehadet silsilesi vardır. Ayrıca herkesin de şahitleri olacak onları zaten biliyorsunuz. Azalar şahit, amel defterleri şahit, melek şahit, semavat şahit, arz da şahit, Allah zaten şahit her şeye.

Peygamberlerin hesaba çekilmeleri görevlerini yapıp yapmadıkları konusunda olacaktır. Değilse onlar yaptıkları şeyler konusunda herhangi bir yanlışlıkları ortaya çıktı mı hemen Allah tarafından kontrol edilip düzeltiliyordu biliyoruz. Onlar yanlışı devam etmeyen, yanlışı deftere geçmeyen insanlardır. Yanlışsız insanlar olması bundandır. Yâni otomatikman hiç yanlış yapmazlar değil, yaparlar ama yaptıkları yanlışı Allah hemen düzeltir.

Meselâ kendisine hanımlarından birini haram kılma yanlışını yaptı, ya da hattâ peygamberin bizzat kendisinin ağladığı bir yanlışından bahsedelim. Bedir esirlerini salıverme işiydi. Hz. Ömer ısrarla onları öldürelim derken, Ebu Bekir'le beraber peygamberimiz efendimiz dedi ki hayır salalım bunları. Salıverdiler, sonra âyet:

"Allah seni affetsin; doğrular sana belli olup, yalancıları bilmeden önce, niçin onlara izin verdin?"

(Tevbe 43)

İşte bu âyet gelip de yaptığının yanlışlığı ortaya çıkınca Allah'ın Resûlü de, Hz. Ebu Bekir efendimiz de hemen ağlamaya başlamışlardı. Böyle yanlışları onun hemen düzeltiliyordu. Öteki türlü şu yanlışın vardı, niye yaptın? şeklinde değildi onlarınki. Herhalde görevlerini yaptıklarına dair ümmetlerine sanki bir itminan kazandırılıyordu. Değilse onların başka bir dertleri yoktur.

Baksanıza denilecek sanki bu anlatılanlara göre inananlarla, doğru inanmayan ya da dünyaya meyledip sapanların durumu anlatılacak. Sonucu başta söyleyerek giriş yapalım kıssaya.

Hayırlı âkıbet, mutlu sonuç muttakilerindir. İşte bu konunun, bu kıssanın anlatımının hedefi demek ki budur. Âkıbet veya sonuç, yolunu Allah'la bulanlara aittir, Allah'a sorarak yol bulanlara aittir. Demek ki siz ne dünyanız için ne çevreniz için, şaşırtmayın, sapmayın denilmektedir. Yâni bakın çevreniz dünyanız, dünyadakiler, dünyanın içindekiler, veya gök yüzündekiler, ya da eliniz, ayağınız, gözünüz kulağınız, paranız pulunuz, gücünüz kuvvetiniz, güzel konuşmanız veya

güzel vücudunuz bütün bunlar âyettir, alâmettir, bunlarla siz Allah’a şükredesiniz diye Allah onları size vermiştir. Siz Allah’a kulluk edesiniz diye size vermiştir, ama siz bu size verilenlerle şımarırsanız onun gibi, veya unutursanız, veya onun yerinde olmak isterseniz o zaman unutmayın ki yarın onun başına gelenler sizin de başınıza gelecektir.

Öyleyse kendinizde güç kuvvet görmeyin, Allah’tan başkasında emir sulta aramayın. Sadece Allah’ı dinleyin, sadece Allah’a itaat edin, gayret edin, takvalı olun! mânâsına böyle bir kıssa âyetiyle karşı karşıyayız.

76,77. “Karun, Mûsâ'nın milletindendi; ama onlara karşı azdı. Biz ona, anahtarlarını güçlü bir topluluğun zor taşıdığı hazineler vermiştik. Milleti ona: “Böbürlenme, Allah şüphesiz ki böbürlenenleri sevmez. Allah'ın sana verdiği şeylerde, âhiret yurdunu da gözet, dünyadaki payını da unutma; Allah'ın sana yaptığı iyilik gibi, sen de iyilik yap; yeryüzünde bozgunculuk isteme; doğrusu Allah bozguncuları sevmez" demişlerdi.

Nitekim Karun da vardı, diye başlıyor âyet. Hani Karun da vardı ya. Ki bu Karun Mûsâ’nın kavmindendi. Elmalı, Karun için kapitalist adamın örneği diyor. Yâni o dönem hoş bir tabir kullanmış. Firavun zulmün, istibdadın, idare mekânizması olarak temsilcisiyken, Karun da ekonomi dünyasının zulüm ve istibdadının temsilcisidir. Eserlerinde kimi yamukluklar olsa da, kimi terslikler göze batsa da, hattâ imanından şüphe ettirecek kadar bunun boyutunu uzatsa da, Ali Şeriati adında bir adam, Karun mantığını, Firavun mantığını, Belâmla birleştirerek şöyle anlatır: Evet kimi eserlerinde hattâ imanını sorgulamak zorunda olduğumuzu bilsek de, ama İslâm âleminde bu tür konuları, dinler tarihinde de otorite olan bir adam olması hasebiyle galiba çok güzel işlemiş.

Yâni insanların üçlü sistemle ayakta durmalarını denediklerini, küfrün hep buna başvurduğunu anlatır. Her dönemde küfür ayakta durabilmek için buna baş vurmuştur. Bu üçlemeyle ayakta durabilmiştir. Hıristiyanlıktaki üçleme olabilir

demiş, eski Mısırdaki üçlemeden söz etmiş, Anadolu dinlerindeki üçlemeden söz etmiş, hattâ Fröyd, Durkaym, ve Darvin üçlüsünün üzerine fikrini bina eden Marksın da bunlardan yararlandığından söz etmeye çalışmış Ali Şeriati. Karun ekonomi dünyasının lideri ve reisi olarak küfrün hizmetçisi olmuş, Firavun siyasetin ya da idare mekânizmasının temsilcisi olarak küfrün hizmetçisi olmuş, Belâm da dinin bunlara yamanması mânâsına küfrün hizmetçisi olmuş. İşte onların teşekkül ettirdiği üçlü sistemden söz etmeye çalışmış.

Karun'un böyle bir özelliği vardır yâni. Kur'an'da da üçlü bir tehlikeden söz ediliyor ve bunlardan sakınmamız isteniyor. Ğasık, Vesvas ve Hannas. Bir de üstelik şu üç sıfatın sahibi olan bir Allah'a sığınmamız emrediliyor. ***"Rabbin nas, Melikin nas, İlahin nas."*** Biz de yalvarıp yakarıyoruz, aman bizi Vesvas dan, Hannas olan, Ğasık olanın şerrinden koru Allah'ım! diye.

Meselâ ben her gittiğim yerde yalvarıp bağırıyorum, aman be-ni timsahtan koruyun, aman timsah geliyor! Aman beni timsahın şerrinden kurtarın! filan. Birisi dese ki gardaş, hani nerde bu timsah? Ha-ni timsah filan yok. Ne bu korkun? Bu telaşın niye? dese. Yâni şimde ben olmayan, tanımadığım bir şeyin şerrinden hep sığınmaya çalışsam gülerler değil mi? Galiba bizim şeytandan sığınmamız da buna benziyor gibi. Tanımadığımız, bilmediğimiz şeytandan sığınıyoruz. Öyleyse sığındığımızı tanımak zorundayız. Nedir? Nasıldır? Nereden gelir? Nasıl gelir? Nasıl saptırır? bunları bilmek zorundayız yâni.

Bel'am dini biliyor ve bildiği dini Firavun ve Karun'un desteklenmesinde kullanıyor. Aman efendim, zaman efendim, hayhay efendim, sizin için efendim, tabii efendim, zatı alileriniz efendim, isabet buyurdunuz efendim, haklısınız efendim filan diyerek temsil ettiği dini Firavunun desteklenmesinde, Firavunun ayakta tutulmasında kullanıyor.

Karun'un bu âyette Mûsâ'nın kavminden olduğuna dikkat çekiliyor. Yâni bu adam İsrâil oğullarından birisidir. Halasının oğlu, ya da teyzesinin oğlu, ya da işte bir yakınlığı varmış. Hiç değil onun kavminden, birisi, yâni İsrâil oğludur bu adam. Hem İsrâil oğullarından olacak, hem ezilen, horlanan, köleleştirilen takımdan olacak, hem de ezenlerle beraber olacak. İşte adamın en büyük yanlışı bu bir kere. ²v¬Z²[«V«2 ΄|«R«A«4 de galiba bu olacak. Yâni azgınlık, kendi kendini reddetmek, kendi kendini ezmek, kendi kendine yararı olmamak. Sanki intihar edip kendi kendini yok etme savaşında bulunmak, kendi ölümüne yardımcı olmak. Yâni ben desem ki size, sizi yakacağım, gidin benzin alıp gelin! Benim sözümü duyan şu arkadaş ta koşa koşa kendini yakmaya benzin getiriyor, işte bu hainin yaptığı da buna benzer.

Veya kendinden olanları, Çünkü İsrâil oğullarının hepsi bir gruptu. Kendi grubu, kendi ailesi, kendi akrabalarıydı. İşte bu adam onları yok etmeye soyunan zalim Firavunun yanında, safında onların üzerine bağy etmiştir. Firavunu desteklemesi, onun da bu zalimin destek çıkması sonucunda kendi kendine şımarmasını sağlamıştır. Bizim toplumda da pek çoktur böyleleri. Dışardan bir kısım zalimlerin desteğini alarak kendi milletine, kendi toplumuna karşı bağy içinde olan, azgınlık ve zulüm içinde pek çok zalim var şu bizim toplumda da. Hep kendi kardeşlerine dış kâfirler adına zulmetmektedirler. Hep kendi kardeşlerini ezmektedirler.

İşte şu aşağıdaki denilecekler bağy dir diyelim ve onları söylemeye çalışalım inşallah.

Biz ona hazineler bağışlamışız ki onların anahtarları bayağı ciddi, güçlü, kuvvetli bir grup tarafından ancak taşınabilir. Kıyamete kadar yaşayacak model içinde en zengin model olarak tanıtılmıştır bu adam olunca şimdiki zenginlerden bir farkı vardır olacak bu adamın. Galiba zenginlikte temel kıstas mukayese olduğuna göre döneminde bununla mukayese edilebilecek zengin yok. Veya herkes bin lira maaşlı zenginse bu milyar lira maaşlı zengin oluyor gibi. Böyle bir uçurum var arada. Düşünüyorum şimdi böyle hazinelerinin anahtarları böyle on yirmi kişi tarafından taşınan bir insan şimdi de olabilir yâni. Anahtarların küçülmesi bir şey ifade etmez ki. İki hazinenin anahtarlarını bir adama ancak verirler, ya da bir hazineninkini birine verirler.

Meselâ Türkiye İş Bankasının hazinesinin anahtarları kaç kişide şimdi? Bir rakam söyleyin? Değil mi? Hazinenin sahibi üç kişi olur, ama anahtarların taşıdığı insan 40 dan da fazla, 400 den de fazladır. Konya'da var, Karaman'da var, Kayseri'de var filan. Yâni iş bankasının anahtarlarını bile ne kadar adam taşıyor bakın. Düşünün Amerika'daki bir bankanın anahtarlarını kaç kişi taşıyor? Bunları daha çok adam ancak taşıyabiliyorlar değil mi? Türkiye'nin hazinelerini kaç kişi taşıyor? Yâni Karun'un hazineleri ne kadar çok olursa olsun onun anahtarlarını diyelim üç kişi taşıyormuş. Ama şimdi kırktan fazla anahtarla taşınan hazineler var demek istedim. Üç kişi değil daha fazla adam taşıyor, bir şubesininkini üç kişi, ikinci şubeninkini üç kişi, üçüncü şubeninkini üç kişi, adamın hazineleri dağılmış her yere. Hepsini üçer kişiden gruplar taşıyor nerdeyse.

Yâni Karun bugünün zenginlerinden daha zengin değil gözüküyor, bakıyorum durum öyle. Zenginlik para ve malsa adam Mısıra sahip olsa, Mısır ne

kadardır? Mısırdaki tüm altınlara sahip olsa işte o kadardır. Öteki adam Avrupa'ya sahip oluyor, ya da Amerika'ya sahip oluyor. Mekân olarak da geniş, para olarak da, altın olarak da geniş. Peki neden bu adam yeryüzünde olabilecek zenginliğin sembolüdür? Öyle zengin ki o gibi zengin yok başka yeryüzünde.

Çünkü: ***"Alâ fil'arzı"*** denmişti. Yeryüzünde üstünlük tasladı denmişti onun için. Orası yeryüzüydü, oranın zenginiydi o. Yâni orada ondan daha zengin yoktu olacaktır bunun mânâsı. Meselâ Lût (a.s) ın kavmi cinsel sapıklıkta örnek gösterilmişse bu en uç örnek demektir. Onları kimse aşmayacaktır. Bu neden anlatılıyor bize? O öyle bir zengindi, sakın insanlar onun gibi olmaya çalışmasınlar, ona ulaşmaya çalışmasınlar diyor bu âyet.

Veya onun hazinelerini kırk kişi taşıyordu, ikinci rivâyet bu. Yâni anahtarlarını değil de hazinelerini kırk kişi taşıyordu. Çünkü bir de mefatih kelimesi hazine mânâsına gelir. Dolayısıyla bu adama verilen hazineler o kadar çoktu ki yâni güçlü kuvvetli insanlar ancak taşıyabiliyordular bu hazineyi. Böyle bir adammış.

Kavmi ona dedi ki, ey Karun sevinme! Coşma! Ferahlanma! Kendini kaybetme! Azma! Sapıtma! Dengeni kaybetme! Allah'ın sana verdiklerinde. Allah sana neler vermişse sen Allah'ın sana verdikleriyle âhiret yurdunu ara. Ama âhiret yurdu ararken de dünyadan nasibini de unutma. Yâni bunun, âhiret yurdunun dünyada aranacağını, yâni sana dünyada yapılan tahsisatla bu işin gerçekleşeceğini de unutma! Ne demek bu? Nasıl unutmayacağız dünyadan da nasibimizi? Arkadaşlar, hani bir hadislerinde Rasulullah efendimiz bunu şöyle anlatıyordu: ***"Ed dünya mezraatül âhireti"*** Dünya âhiretin ekimi, tarlasıdır. İşte bu âyet de bunu anlatıyor.

Yâni sen âhiret yurdunu kazanmayı dünya ekimine borçlusun. Dünyada ektiklerinle âhireti kazanacaksın. Ne eker, nasıl ekersen sonunda onu biçersin. Değilse pek çok insanın anladığı ve yorumladığı gibi burada anlatılan aman ha dünyayı da unutma, dünyadan nasibini de unutma, dünyaya da sarılmalısın demek değildir hiçbir zaman. Müslümanlar cımbızla çekerler bu âyeti ve bu mânâyı illâ da yüklemeye çalışırlar bu âyete. Aslında bunun mânâsı şudur: Sen sana verilenlerle âhiret yurdunu aramak zorundasın, ama âhiret yurdunu ararken sen dünyada yaşıyorsun ya, dünyada yaşamayın gereği olan şeyleri de sakın unutma.

Eh peki dünyada yaşıyorken yaşaman gereken şeyleri unutunca zaten âhireti kaybedeceksin. Meselâ karnını doyurmazsan, açlıktan ölürsen, hanımınla ilgilenmezsen, onu ya da kendini zinaya sevk edersen, çocuğunla ilgilenmez onun ateşe gitmesine sebep olursan yine her şey benim âhiret yurdumu aramamdır başka bir şey değildir. Allah'ın bize dünyada ayırdığı nasip sadece bizim âhirette cennet

kazanmamız içindir. Lâkin bunun Bakaradaki dua ve hedef haline getirilmesi gerekecektir. Hani Bakarada dünyayı kıble edinen, dünyayı hedef insanların şöyle dua ettikleri anlatılıyordu:

“İnsanlardan kimileri de vardır ki Rabbimiz bize dünyada ver! Derler. Onların âhirette nasipleri yoktur.”
(Bakara 200)

İnsanlardan kimileri vardır ki Rabbimiz bize dünyada ver! derler. Onların âhirette nasipleri yoktur. Bize dünyada mal mülk ver, biz dünyada senden makam, mevki istiyoruz, ev bark istiyoruz, Mark dolar istiyoruz, eş, dost, çevre, kredi istiyoruz. Bize bunlardan haber ver sen. Biz gerisini bilmeyiz derler. Bize dünyada ver de öbür tarafta ne olursa olsun bizim için fark etmez derler.

Evet her şeyin dünyada bitip tükenmesi adına dua etmektedirler. Ya da dünyada bitip tükenecek şeyler isteyerek dua etmektedirler. Allah dünyada verir bunlara ama âhirette onların hiçbir nasipleri yoktur. Böyle olmamak lâzım. Şöyle dua edenlerden olmamız gerekmektedir.

“İnsanlardan kimileri de Rabbimiz bize dünyada hasene (iyilik) ver! Âhirette de hasene ver! Ve bizi ateşin azabından koru! Derler.”
(Bakara 201)

Evet sadece dünyada isteyen, sadece dünyalık isteyenlere karşılık bakın bu müslümanlar hem dünyada hem de âhirette hasene olacak şeyler istiyorlar. Hattâ bununla da yetinmeyip cehennem ateşinden koruyacak şeyler isterler.

Unutmayalım ki, dünyada hasene Allah’ın istediği biçimde bir hayattır, Allah’ın kendisinden razı olduğu bir hayattır. Ama bunu biz mal mülk zannediyoruz. Yine unutmayalım ki dünya ve âhiret bir bü-tündür. Resûl-i Ekrem Efendimiz ve onun ashabı dünya ile âhireti bir bütün olarak ele aldılar ve öyle değerlendirdiler. Resûlullah Efendimizin; “kıyamet kopacak olsa da sizden birinizin elinde bir fidanı varsa onu diksin” hadisi de işte bunu anlatır. Yâni dünya ayrı, âhiret ayrı değildir. İki ayrı yol yoktur. Yol tektir. Bu yol, yani sırat-ı müstakim bu dünyada başlar ve âhirette biter. Âhireti kazanmak için dünyayı terk etmek gerekir diyenler yanlış söylemektedirler. Bu, dünya ile âhiretin ayrı ayrı şeyler olduğu düşüncesine götürür. Aslında âhiretle dünya ruh ile beden gibidir.

Meselâ kâlem sûresinde bir bahçe ashabından söz edilir, hani onların bağı birden yanıp kül oluverdi ya, sonunda pişman oluyorlar, anlıyorlar meseleyi ve diyorlar ki:

"Belki Rabbimiz bize bundan daha iyisini verir; doğrusu artık, Rabbimizden dilemekteyiz."
(Kalem 32)

Döneriz Allah'a, yalvarırız Rabbimize, elbette Rabbimiz bize ondan daha hayırlısını verir. Biz ancak Rabbimize rağbet ederiz diyorlar. Elbette Rabbimiz bu bizden aldığı bahçenin yerine ondan çok hayırlısını bize verecektir diyorlar. Nedir bu ondan daha hayırlısı? Yâni o aldığı bahçe yerine iki bahçe mi vermiş Allah onlara? Ya da o bahçeden daha büyük, daha görkemli bir bahçe mi vermiş? Hayır, ondan daha hayırlısını vermiş. Hayırlı demek kişinin cennete gidiş imkânı demektir.

Yâni bir kişiyi cennete götürücü olarak kendisine verilen her şey hayırdır, hayırlıdır. Belki küçücük bir bahçe bizim için hayırlıdır, bunu bilemeyiz ki. Onun içindir ki küçük verir, büyük verir, az verir, çok verir bu Onun bileceği bir şeydir. Meselâ adamın evi yanınca ondan daha hayırlısını isteyecek Allah'tan. Peki nedir ondan daha hayırlısı? Belki çadırdır onun için daha hayırlısı, belki daha küçük bir odadır. Arabası yanınca daha hayırlısı Mercedes değil de Allah'ın verdiğidir.

Öyleyse burada bu adama dünyadan da nasibini unutma! demek bu işin dünyada gerçekleşeceğini unutma demektir benim anlayabildiğim. Dünyalık şeyleri de unutma şeklinde anlarsak yarın onlar da galiba mîzana konacağından dünyalık olamayacak onlar da. Meselâ dünyada da ev yapmayı unutma desek, eh buna İslâm izin veriyorsa zaten yapacak bunu kişi. Ama ev yaparken İslâm'ın ölçüsüne göre yaparsan böyle bir ev yapmadan sevap alacağız, İslâm'ın ölçüsünün ötesine çıkmışsan ikab olacaktır aynı şey. Eh ya Rabbi dünyada bana da bu ayrılmıştı diyemeyecek kişi. Bu haseneyi dünyada Allah'ın razı olduğu hayat ve âhirette de Allah'ın lütfettiği cennet olarak anlamak en güzeli olacaktır diyoruz.

Hani bir söz vardı: Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölüverecekmiş gibi de âhiret için çalışın diye. Hadis değil biliyorum bu, ama hoş bir sözdür. Bunu şöyle anladım ben: Yapacağın iş dünya işi mi? Hiç ölmeyecekmişsin gibi davran o konuda. Ama yapacağın iş âhiret işi mi? Yarın ölüverecekmişsin gibi davran o konuda. Meselâ evini badana mı yapacaksın? Bir dünya işiyle karşı karşıya mısın? Acele etmeye gerek yok, hiç ölmeyecekmişsin gibi davran. Yarın yaparım, öbürsü gün yaparım, gelecek ay yaparım de ve acele etme o konuda. Ama namaz mı

kılacaksın? Bir âhiret işi mi yapacaksın? He-men ölüverecekmişsin gibi acele et o konuda. Hemen kılıver namazını, yarına bırakma onu.

Veya meselâ evde çocuklarınıza onları daha iyi Müslümanlaş-tırmak ve cennete kazandırmak için ders mi başlatacaksınız? Böyle bir şey mi düşünüyorsunuz? Aman acele edin. Aman yarına bırakmayın, yarın ölecekmişsiniz gibi davranın. Çünkü belki yarın dinlemeyebilirler sizi. Ağaç yaş iken eğilir, yarın tutmayabilirler sözünüzü. Veya yarına çıkmayabilirsiniz de çocuklarınız arkanızda eğitimsiz kalabilirler. Veya meselâ birilerine tebliğ mi yapacaksınız? Acele edin, yarın hayatta olmayabilirsiniz, yahut da yarın bu imkân elinizden alınabilir. Yarın ağzınıza bir bant yapıştırılıp kodese tıkabilirler sizi.

Veya küs olduğunuz birileriyle mi barışacaksınız? Aman yarınlara bırakmayın onu. Acele edin, çünkü yarın o küs olduğunuz kişi de siz de ölebilirsiniz çünkü. İnfakta mı bulunacaksınız birilerine? Aman acele edin, zira yarın ölebilir yahut da fakir düşebilirsiniz. Kitabınızı mutlaka tanımak zorunda olduğunuzu mu anladınız? Kitapsız müslü-manlık olmaz gerçeğini bugün mü anladınız? Aman hemen başlayın! Yarına bırakmayın! yarın belki hayatta olmayabilir, imkân bulamayabilirsiniz. Bu sözü böyle anladım ben.

Evet kavmi Karun'a dediler ki, ey Karun Allah'ın sana verdikleri sebebiyle böbürlenme, gururlanma, Allah kullarına malınla hava atma, insanlara tepeden bakma. Unutma ki Allah'ın sana verdikleri birer imtihan sebebidir, öyleyse onlarla âhiret yurdunu ara ve:

Evet tüm bu sahip olduğun nimetler Allah'tandır. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de ihsanda bulun. Allah'ın sana verdikleri konusunda karar verirken Allah huzurunda, Allah kontrolünde olduğunu unutma. Allah'ın sana verdiği gibi sen de onun yolunda harca. Allah'ın verdiklerini Allah'a kafa tutmada değil de Allah yolunda kullan. Böylece yeryüzünde bozgunculuk yapma. Allah'ın yeryüzünde koyduğu düzeni bozma. Allah'a kulluk düzenini bozarak Ona itaatin dışına çıkma. Çünkü Allah müfsitleri sevmez demişlerdi de o şöyle demişti:

78. "Karun: "Bu servet ancak, bende mevcut bir ilimden ötürü bana verilmiştir" demişti. Allah'ın, önceleri, ondan daha güçlü ve topladığı şey daha fazla olan nice nesilleri yok ettiğini bilmez mi? Suçluların suçları kendilerinden sorulmaz."

Ben bu mala, mülke, bu servete bende olan ilimle ulaştım. Bu servet bana bende olan ilimden ötürü verilmiştir. Ben bütün bunları ilmimle kazandım. Kafamı çalıştırdım da bunları kazandım. Aklımı kullandım da bunlara ulaştım. Projem kuvvetliydi, planım isabetliydi demişti. Elindekileri, cebindekileri, kasasında,

kesesindekileri Allah-tan değil de kendisinden bilmişti. İşte buna dünyaya Karun’ca bakış diyoruz. Dünyayı Karun’ca değerlendiriş budur.

Bugün de bakıyoruz insanlardan kimileri dünyaya Karun’ca bakıyor. Kafamı çalıştırdım da bu serveti elde ettim. Aklımı kullandım da bunlara mâlik oldum. Eğer kafamı çalıştırıp ta zamanında paramı Marka, Dolara bağlamasaydım kazanmayacaktım. Eğer kafamı çalıştırıp ta zamanında paramı filan holdinge, falan filan kurumuna yatırmasaydım bugün bu kadar zengin olmayacaktım. Zamanında falan arsayı kapatmasaydım, falan dükkanı kapmasaydım kazanmayacaktım. Eğer planım, projem isabetli olmasaydı bunları elde edemeyecektim gibi sözler söyleyenlerin tamamı Karun’ca dünyaya bakan, Karun’ca dünyayı değerlendiren, yâni Allah’ı diskalifiye ederek kendilerini hayatın sahibi gören, kendilerini hayata etkin ve yetkin bilen insanlardır.

Adam öyle diyor: Ne demek o? nasıl olur? Yâni şimdi ben benim dükkanımda çalışan işçiyle beraber oturacağım ha? Kendimi onunla bir tutacağım ha? Paramın bir kısmını fakir fukaraya vereceğim ha? Onlar da akıllı olsalardı da onlar da kazansalardı. Bilgi yok ki adamlarda. Hayır hayır ben onlardan farklıyım. Ben akıllıyım. Ben bildiğim için kazandım bu malı. Şimdi onu infak ya da zekât diye başkalarına vereceğim ha? Olmaz öyle şey diyorlar. Halbuki Allah verdi onu ona, Allah yardım etti de kazandı onu. Aklını veren de Allah’tır, bilgisini, gücünü kuvvetini veren de. Allah bu malı mülkü nasıl verdiyse öylece alır demiyordu hain. İşte Karun’ca dünyaya bakış budur.

İşte sanki Allah’ın verdikleriyle Allah’a kafa tutmaya çalışan bu hain bir gün:

79. “Karun, ihtişam içinde milletinin karşısına çıktı. Dünya hayatını isteyenler: “Keşke Karun'a verdiği gibi bizim de olsa; doğrusu o büyük bir varlık sahibidir" demişlerdi.”

Evet bir gün malı, makamı, ihtişamlı elbiseler içinde, makam arabası içinde, boynunda bir teyp, elinde bir telsiz, başında bir fötr olduğu halde, belki bir Mercedese binmiş, şöyle sol kolunu da dışarıya çıkarmış insanların huzuruna çıkıverdi. Onu bu ihtişam içinde gören, dünya hayatı hayranlarından bir grup şöyle diyordu:

Dünya hayatını arzu eden, dünya ve dünyalıklar karşısında gözleri kamaşanlar, içleri gidenler de dediler ki: Vay be! Tuh be! Biz adam olmayız be! Şu

adamın servetine, şu adamın lüksüne, şu adamın içinde bulunduğu ihtişama bir bakın be! Vay anasını vay! Şu adamın içinde bulunduğu devlet ve nimete bir bakın yahu! Öf şu Mer-cedes! Otomatiğin otomatiği! Son model! Ya şu üzerindeki elbiseler! Keşke ona verilen şeylerden bizim de olsaydı! Keşke şu ihtişamın on-da biri de bizim olsaydı! Vay be biz adam olmayız! Ne olurdu bizimde bir renkli bir renksiz televizyonumuz olsaydı! Ne olurdu keşke bizim de bir kışlık bir de yazlık villamız olsaydı! Ne olurdu keşke bizim de bir arabamızın yanında bir de şöyle spor arabamız olsaydı! Çifter, çifter çamaşır makinemiz, bir kaç dükkanımız, beş on dairemiz, bol paramız olsaydı! Şu adama bakın, ne müthiş bir zevkin içinde yaşıyor! Kuş sütü, kuru üzümle besleniyor! Bir eli yağda, bir eli balda! Elini atsa ellisi, dediler.

Biz adam olmayız arkadaş! Baksana adam bizim bir ayda aldığımızı bir günde alıyor! diyerek onun serveti ve samanı karşısında gözleri kamaşıverdi, aşağılık duygusuna kapılıverdiler de dâvâlarından vazgeçiverdiler. Zengin tüccarların hayat standartlarına göz diktiler de görevlerinden kaçıverdiler. Mevzilerini terk ediverdiler. Maaşımız az diye ülkenin doğusuna batısına gidip Allah dininin hâkimiyeti adına yapacakları tebliğden, öğretmenlikten vazgeçip bol para kazanacakları ticarete atılıverdiler. Dünyalarını dinlerine tercih ediverdiler. Halbuki bu toplum kendilerini İlahiyatta okutmuştu dinine hizmet etsinler diye ama adamlar bunu terk ettiler de ticarete atılıp para kazanmayı, lüks bir hayatı tercih ediverdiler. İşte bunlar da Belâmca dünyaya bakan Belâmca dünyayı değerlendirenlerdir.

80. "Kendilerine ilim verilmiş olanlar ise: "Size yazıklar olsun; Allah'ın mükafatı, inanıp yararlı iş işleyenler için daha iyidir. Ona da ancak sabredenler kavuşabilir" demişlerdi."

Ama bakın beri tarafta dünyaya müslümanca bakanlar, dünyayı müslümanca değerlendirenler, Allah'ın değer yargılarını bilenler de onlara şöyle diyordu: Yazıklar olsun siz! Yuh olsun size! Allah katında olanlar, inanıp hayırlı ameller işleyenler için daha hayırlıdır dediler. Yâni sizler bu Karun'un elindekilere imrendiniz ha! Bu zenginlerin hayatlarına imrenip de vazifelerinizi terk ettiniz ha! Halbuki Allah katında olanlar bunların ellerinde olanlardan çok daha hayırlıdır. Allah'ın cennette mü'min kulları için hazırladığı gözlerin görmediği, kulakların duymadığı nimetler bunların elinde olanlardan çok daha üstün, çok daha kalıcıdır. Ama şurası da muhakkak ki ona da ancak sabredenler ulaşabilir. Dünyada Allah'ın kendilerine takdir ettiği aza sabrederek dâvâsından vaz geçmeyen, zenginlerin elindekine imrenip de cephesini terk etmeyen, görevinden kaçmayan, sabırla

Allah'ın dinine hizmet edenler ulaşabilirler diyorlardı. İşte dünyaya müslümanca bakış da budur. Dünyayı müslümanca değerlendiriş de budur.

81, 82. "Sonunda, onu da, sarayını da yerin dibine geçirdik. Allah'a karşı ona yardım edecek kimsesi de yoktu; kendini kurtarabilecek kimselerden de değildi. Daha dün onun yerinde olmayı dileyenler: "Demek Allah kullarından dilediğinin rızkını genişletip bir ölçüye göre veriyor. Eğer Allah bize lütfetmiş olmasaydı, bizi de yerin dibine geçirirdi. Demek ki inkârcılar başarıya eremezler" demeye başladılar."

Evet, Allah'ı diskalifiye ederek kendisini hayata etkin zanneden, Allah'ın hayat programını reddederek kendi kendisine hayat programı yapmaya kalkışan, kendi değer yargılarını Allah'ın değer yargılarının önüne geçiren, elindekilerinin tamamının, hayatının kendisinden olduğunu iddia ederek Allah'la savaşa tutuşan o azgın, şımarık Karun'a ceza olarak Allah onu da sarayını da, saltanatını da yerin dibine geçirdik diyor Rabbimiz. Bizim yıkımımız kendisine geldiği zaman da kendisini koruyup kurtaracak, kendisine yardım edecek bir ekibi, avenesi, topluluğu da yoktu. Bizzat kendisini koruyabileceklerden de değildi. Malı mülkü de, ekonomik gücü de, siyasal gücü de, avenesi, hizmetçileri de hiçbir işe yaramadı.

Onun başına gelenleri gören, daha düne kadar ona imrenen, onun hayatını, onun debdebesini gözleri kazanmışçasına seyreden, onun yerinde olmaya can atan, onun gibi olmayı, onun sahip olduklarına sahip olmayı gönülden temenni eden insanlar dediler ki, vay demek ki Allah kullarından dilediğine rızkı genişletir, dilediklerine de daraltırmış ha! Demek ki Allah kimin için neyin hayırlı, neyin hayırsız olduğunu bilirmiş. Demek ki zenginlik kurtuluş sebebi, üstünlük sebebi değilmiş. Çok şükür ki Allah bize çok vererek azdırmamış, azmamızı istememiş. Eğer Rabbimiz bize lütfetmemiş olsaydı şimdi bizler de tıpkı onun gibi yerin dibine batırılanlardan olacaktık. Demek ki mesele zenginlik ya da fakirlik değilmiş.

Demek ki iman açısından, takva açısından, başarı açısından zenginliğin, mal mülk sahibi olmanın hiçbir değeri yokmuş. Meğer in-kârcılar asla başarıya ulaşamazlarmış demeye başladılar, gerçeği an-layıverdiler. Yâni biz zannetmiştik ki dünya zenginliği gerçek başarıdır. Zenginler başarmıştır zannediyorduk. Fakat şimdi anladık ki bunun başarıyla hiç mi hiç ilgisi yok muş diyerek işin aslını anlayıverdiler. Keşke bu gerçeği her şeyi zenginlikte gören günümüz müslümanları da anlayabilmiş olsalardı.

Evet Karun'un bu serveti karşısında gözleri kamaşan, aşağılık duygusuna kapılan insanların bu davranışları iyi değildir. Ama tabii burada şunu da söyleyelim,

zenginler de fakirleri kıskançlığa sevk edecek bir tavır içinde olmaktan son derece sakınacaklardır. Zenginler varlıklarını yokluk içinde kıvrananlarla paylaşmasını bilmelidir. Oturduğu mahallede oturan gariban ailelerin çocukları yemeye ekmek bulamazken kendi çocuklarını ellerinde pasta, börekle dışarıya salmamalıdırlar. Fakir fukarayı imrendirecek tavırlardan sakınmalıyız. Onlara tepeden bakmamalıyız. Mallarımızdan ihtiyacımız kadarını kendimize harcayıp geri kalanları çevremizdeki fakir fukaraya ulaştırmanın onları kendi hayat standartlarımıza çekmenin, kendimizinkini de onlarınkine indirmenin çabası içine girmeliyiz. Cebimizdekilerin bi-ze ait olduğunu zannetmemeliyiz. Ben kazandım, ben buldum, bunlar benimdir dememeliyiz. Çünkü işte Rabbimiz anlattı bu bir helâk sebebidir.

Fakirlerimiz de Allah'ın takdirine sabretmelidirler. Kendileri için zenginliğin mi, yoksa fakirliğin mi hayırlı olduğunu en güzel bilen Allah onları öyle imtihan etmektedir. Fakirin imtihanı zenginin imtihanından daha kolaydır. Bunu önceki derslerimizde çok anlattık. Zenginin imtihanı elindekileri Allah'ın istediği gibi kullanmak, sarf etmektir. Fakirin imtihanı ise Allah'ın takdirine sabretmektir. Unutmayalım ki çevrelerinde gördükleri şımarık zenginlerin ellerindekine imrenip ona ulaşmak için bu dünyada her şeyini kaybedenler yarın öbür tarafta da her şeylerini kaybedeceklerdir. İşte Allah anlattı. Bunun gibi zenginlikleriyle şımaran nice servet sahipleri bir anda helâk olup, yıkılıp gitmişlerdir.

Öyleyse kalıcı zenginlik âhiret zenginliğidir. Gerçek zenginlik kişiyi cennete ulaştıracak iman zenginliğidir, amel zenginliğidir, bunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmayalım inşallah. İşte Allah bundan sonra bunu ortaya koyuyor:

83. "Bu âhiret yurdunu, yeryüzünde böbürlenmeyi ve bozgunculuğu istemeyen kimselere veririz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır."

İşte âhiret yurdu. İşte gerçek kurtuluşun, gerçek başarının yurdu olan cennet yurdu. Biz âhiret yurdunu yeryüzünde, Allah'ın arzında o arzın, o hayatın sahibi olan Allah'a karşı büyüklük taslamayan, Allah karşısında acizlik, muhtaçlık ve kulluk bilinci içinde olan ve yeryüzünde Allah'ın yasalarına, Allah'ın düzenine karşı gelmekten sa-kınan kimselere veririz diyor Rabbimiz. Malda, mülkte her şeyde Allah'ı söz sahibi bilen, hayatını Allah'ın istediği gibi yaşayan müttakılerindir âhiret yurdu. Gerçek âkıbet takva sahiplerinindir. Hem dünyada hem de âhirette gerçek başarı, gerçek üstünlük, gerçek kurtuluş müt-takılerindir.

84. “Kim bir iyilik getirirse, ona daha iyisi verilir. Kim bir kötülük getirirse, o kötülükleri işleyenler, ancak yaptıkları kadar ceza görürler.”

Evet kim bir iyilik getirirse ona getirdiğinden daha üstün karşılık vardır. Ama kim de bir kötülük getirmişse ona da ancak yaptığı kadar bir ceza vardır. Kim muttaki olur ve takvasının gereği sâlih bir amelle gelirse ona işlediğinden daha güzeliyle, daha hayırlısıyla mukabele edilecektir.

Evet anlıyoruz ki Rabbimiz bize merhametten yanadır. Allah kullarına zerre kadar haksızlıktan yana, zulümden yana değildir. Bakın amellerin katsayısı farklıdır. Rabbimiz mü’minlerin işledikleri sâlih amelleri zerre ağırlığınca bile olsa onu kat kat artırıyor ve kendi yanından çok büyük bir ecirler veriyor. Ama günâhkârların işledikleri gü-nahlar sadece kendi misliyle ceza görüyor. Gerçekten Allah kullarına karşı çok merhametlidir. Rabbimizin kullarıyla ilişkisi rahmet esasına dayanmaktadır. Kullarına yönelik ilişkilerinde kendisine rahmetini yaz-mıştır. Bakın iyilik yapanların iyiliklerinin karşılığını kat kat verirken, kötülük yapanlara sadece kötülüklerinin karşılığını veriyor. Kitabımızın başka âyetlerinden öğreniyoruz ki o iyiliği yaparken kişinin taşıdığı ni-yetin derecesine göre bazen bire on, bazen bire yedi yüz, bazen da sonsuz mükafat verir.

Evet iyiliğin katsayısı böyle iken kötülüklerin katsayısı da sadece bire birdir. Hattâ bir kötülük yapmaya niyetlenip de Allah korkusundan ötürü onu işlemekten vazgeçenlere bir iyilik yazılmaktadır. Yine bir iyilik yapmaya niyet edip de onu yapamayanlara da bir iyilik sevabı yazılmaktadır. Yine iyiliklerimiz kötülüklerimizi giderdiği halde kötülüklerimiz iyiliklerimizi gidermemektedir. Rabbimiz hep bizim lehi-mizde takdirde bulunuyor. Elhamdü lillah, elhamdü lillah.

85. “Ey Muhammed! Kur’an'a uymayı sana farz kılan Allah seni, döneceğin yere döndürecektir. De ki: “Rabbim, kimin doğrulukla geldiğini, kimin apaçık sapıklıkta olduğunu en iyi bilendir.”

Ey peygamberim, Kur’an’a tabi olmayı, Kur’an’ı izlemeyi, Kuranı okuyup, anlayıp onunla hayatı düzenlemeyi, Kur’an’ı hayata geçirmeyi sana farz kılan Allah elbette seni bir dönüş yerine döndürecektir.

Buradaki meab konusunda, dönüş yeri konusunda farklı şeyler söylenmiş. Kimileri bu meabın cennet olduğunu söylemişler. Elbette Rabbin seni cennete ulaştıracaktır şeklinde anlayanlar olmuş. Kimileri bu meabın kıyamet günü olduğunu söylemişler. Ölüm olduğunu söyleyenler olmuş. Ölüm sonrası diriliş

olduğunu söyleyenler olmuş. Kimileri de elbette Rabbin seni sürüp çıkardıkları vatanına, Mekke'ye tekrar geri döndürecektir şeklinde anlamışlar. İmam Buhârî ve Nesai İbni Abbas efendimizden bunu rivâyet etmişlerdir.

Rabbimiz peygamberine bir müjde vermektedir. Kur'an'ın sorumluluğunu üstlenmesi, Onu okuyup anlaması, Onunla Allah'ın istediği gibi hayatını düzenlemesi ve Onu Allah kullarına tebliğ etmesi karşılığında Rabbimiz ona bir vaadde bulunuyor. Tabii Rabbimizin efendimize vaadinin sadece âhiretle sınırlı olmadığını biliyoruz. Bu aynı zamanda dünyayla da alâkalı bir vaaddır. Hani sûrenin önceki âyetlerinde Mekke müşrikleri, ne yâni ey Muhammed? Şimdi biz senin getirdiğin hidâyete mi tabi olacağız? Senin istediğin gibi bir hayat mı yaşayacağız?

Eğer öyle yaparsak biz yerimiz yurdumuzdan oluruz? Bizim makamlarımız, konumlarımız, koltuklarımız sarsılır diyorlardı. Senin istediğin gibi müslüman olursak dünyamız zindan olur diyorlardı da işte burada Rabbimiz buyurdu ki, ey peygamberin sana bu Kur'an'ı gönderen, sana bu mesajı kullarına ulaştırma görevini veren Allah elbette başarıya ulaştıracaktır. Elbette seni şu anda insanların hayal bile edemeyecekleri ulaşman gereken noktaya ulaştıracaktır. Evet demek ki Rabbimizin peygamberine ve tabii onun şahsında onun yolunun yolcularına hem dünyayla alâkalı bir vaadidir.

86. "Sen, sana bu kitabın verileceğini ummazdın. O ancak Rabbinin bir rahmetidir. Öyleyse sakın inkârcılara yardımcı olma."

Evet ey peygamberim, hem sen bu kitabın sana indirileceğini ummuyordun, beklemiyordun. Senin bu işte bir dahlin olmaksınız sırf Rabbinden bir rahmet olarak indirildi bu kitap sana. Nasıl Rabbin rah-meti gereği sana böyle bir kitap göndererek seni şereflerin en büyüğüne ulaştırmışsa elbette hiç beklemediğin, ümit etmediğin bir ortamda Rabbin seni Mekke'ye tekrar döndürecektir. Veya az evvel ifade ettiğimiz gibi seni bu dünyada hiç kimsenin ulaşamayacağı başarıların zirvesine ulaştıracaktır. Bu işi yapacak olan Allah'tır. Sen Allah desteğindesin. Öyleyse:

O halde sen asla kâfirlere arka çıkıp yardımcı olma. Sakın kâfirlere destek olma. Sakın kâfirlerle birlik olup onların yollarına, onların anlayışlarına, onların hayat programlarına yardımcı olma. Unutma ki Allah'ın sana gönderdiği bu kitabında istediklerinin azıcık dışına çıkman kâfirlere yardım anlamına gelecektir. Allah'ın sana gönderdiği bu kitabında tarif ettiği kulluğu yaşamaktan, bunu insanlara duyurmaktan göstereceğiz azıcık bir gevşeklik, onlara vereceğin azıcık bir

taviz bilesin ki kâfirlerin işine yarayacaktır, kâfirlere yardım, kâfirlere arka çıkma anlamına gelecektir. İnsanlardan gelebilecek tehditler kar-şısında korkarak sakın kitabın istediği gibi bir kulluk sergilemekte geri adım atma.

87. "Allah'ın âyetleri sana indirildiğinde, sakın seni onlardan alıkoymasınlar. Rabbine çağır, sakın putperestlerden olma."

Sakın ha sakın ey peygamberim, o kâfirler seni Allah'ın âyetlerinden alıkoymasınlar. Sen insanlarına Rabbine, Rabbinin kitabına, Rabbinin yoluna çağır, sakın o müşriklerden olma. Sakın bu kâfirler seni Allah'ın âyetlerine tabi olmaktan, Allah'ın âyetleri istikâmetinde bir hayat yaşamaktan, Allah'ın âyetlerini Allah kullarına duyurup tebliğ etmekten alıkoymasınlar, ayak bağı olmasınlar. Kâfirler ne kadar olurlarsa olsunlar, ne yaparlarsa yapsınlar, Allah varken desteğinde Allah'ın istediği hayatı yaşamak konusunda sana engel bilme onları. Sakın onların küfürlerine, şirklerine bulaşma. Tüm hayatınla ayrıl onlardan. Hayatının hiç bir bölümünde onlarla birlik olma. Ne imanın, ne düşüncen, ne amelin, ne kılık kıyafetin, ne sofran, ne eğitimin, ne hu-kukun, ne mala bakışın, ne kazanman harcaman, ne yatman kalkman, ne yiyip içmen onlarınkine benzemesin. Hiçbir konuda onlarla beraber olma.

88. "Allah'la beraber başka tanrı tutup tapma, O'ndan başka tanrı yoktur; O'ndan başka her şey yok olacaktır; hüküm O'nundur; O'na döndürüleceksiniz."

Ve sakın ey peygamberim, Allah'la birlikte başka bir ilaha dua etme. Allah yanında başka bir ilah çağırma, çağrıştırma. Çünkü Ondan başka İlah yoktur. Onun yüzünden başka her şey helâk olacaktır. Hüküm Onundur, yetki Onundur ve sonunda Ona döndürülecek, yapıp ettiklerinizin hesabını Ona ödeyeceksiniz.

Evet Rabbimiz peygamberine ve onun şahsında biz müslü-manlara diyor ki, sakın Allah'la beraber başkalarına dua etmeyin. Arkadaşlar, dua Arapça'da hem şu bildiğimiz dua hem de ibadet anlamınadır. Dua, dua edilene sığınmak, ondan yardım beklemek demektir. Dua, dua edileni ulu bilmek, büyük tanımak büyüklük mevkiine oturtmak, büyüklüğünü, gücünü kuvvetini kabul etmektir.

Öyleyse dua sadece Allah'a yapılmalıdır. Allah'la beraber birilerini de büyük mevkiine oturtarak dualarımıza onu da katarak, davetiyemizin üzerine başkalarının da ismini yazarak şirke düşmemeliyiz. Birilerini bu konuda Allah'a ortak kılmamalıyız. Dua acziyetin ifadesidir. Dua, âcizin, güçsüzün güçlüye teslimiyetinin ifadesidir. Peki kim var Allah'tan başka böyle kendisine teslim olacağımız? Kime ihtiyacımız var bizim Allah'tan başka?

Dua bir de çağırmak, çağrıştırmak demektir. Çağrışım ifadesi de buradan gelmektedir. Yâni bir kişi sosyal, siyasal, ekonomik, bireysel ya da toplumsal bütün dertlerinde, problemlerinde o problemlerin çözümü konusunda kimi çağırıyor, çağrıştırıyorsa ona dua ediyor demektir. Karşı karşıya bulunduğu bir probleminin çözümünde ya da vereceği bir karar konusunda kişi kimi imdadına çağırıyor? Kimi ve neyi hatırlıyor? Kimin çözüm önerisi kafasında canlanıyor? Kime baş vuruyorsa? Kimi çağırıyor, çağrıştırıyorsa işte o kişi ona dua ediyor demektir. Neyi problem edindi adam?

Meselâ karısıyla geçimsizliğini mi? Nereden kazanıp nerelerde harcayacağını mı? Çocuklarını nasıl eğiteceğini mi? Hangi okulda okuyacağını? Hangi mesleği seçeceğini? Evini nasıl tefriş edeceğini? Nasıl bir hukuktan yana olacağını? Nasıl giyineceğini? Sofrasında ne-lerin bulunup, nelerin bulunmaması gerektiğini mi dert edindi adam? İşte dert edindiği bu probleminin çözümü konusunda neyi ve kimi aklına getirdi? Kimin çözüm önerisine baş vurdu? Kimin çözüm önerisi kafasında canlandıysa işte kişi ona dua ediyor, onu çağırıyor, onu çağrıştırıyor demektir.

Eğer tüm hayat problemlerimizin çözümü noktasında aklımıza Allah geliyorsa, Allah'ın çözüm önerileri, Allah'ın âyetleri, Allah'ın emirleri, Allah'ın o konudaki dediklerini hatırlayabiliyorsak o zaman biz Allah'a dua ediyor, Allah'ı çağırıyor, çağrıştırıyoruz demektir. O zaman dua edilen, dâvet edilen, dâvetiye çıkartılan sadece Allah'tır demektir. Ama eğer Allah'la beraber başkalarını da hatırlıyor, başkalarının çözüm önerilerini de çağırıyor, çağrıştırıyorsa, ya da bazen Allah bazen da başkaları çağrılıyor, veya meselâ bazı konularda Allah bazı konularda da başkaları çağrıştırılıyorsa bunun adına da şirk denir Allah korusun. Meselâ adam sabah namazının farzının kaç rekat olduğu konusunu Allah'a soruyor, o konuda sadece Allah'ı çağırıyor, Allah'ı aklına getiriyor ama hukuku konusunda, eğitimi konusunda, kılık kıyafeti konusunda başkalarını çağırıyorsa işte bu şirktir.

Gerçek çağrı, gerçek dua, gerçek ibadet, gerçek kulluk Allah'adır, Allah'a yapılır, Allah'ın hakkıdır. Çünkü kulluğa, itaate, ibadete lâyık sadece O'dur. Çünkü çağrıya, duaya icabet edecek olan sadece O'dur. O'nun berisinde çağrılanlar, kendilerine dua edilenler as-la duymazlar, asla çağrılarına icabet edemezler. Allah'ı bırakıp da O'nun berisinde başkalarını çağıranlar, başkalarına dua edenler, Allah'tan başkalarını çağrıştıranlar, hayat problemlerini Allah'tan başkalarına arz edip onların çözüm önerilerine başvuranlar, Allah berisinde bir kısım yapay tanrıların ve tanrıçaların kapısında çözüm dilenenlerin durumu aynen şuna benzer: Ağızlarına suyun gelmesi için avuçlarını ona doğru açmış bekleyen kimsenin durumu gibidir diyor Rabbimiz. Onlar bu durumda hiçbir zaman suya ulaşamazlar. İşte kâfirlerin duaları, yalvarıp yakarmaları aynen böyle boşunadır, beyhudedir.

Bu kâfirlerin Allah'ı bırakıp ta O'nun berisinde kıyamete kadar kapılarını dövdükleri bu aciz varlıkların onlara hidâyet sunmaları, onlara yol göstermeleri, onlara reçeteler sunmaları, onların dertlerine der-man olmaları, problemlerini çözümlemeleri mümkün değildir. Kıyamete kadar onları hakka ulaştırmaları mümkün değildir. İstedikleri kadar bu zalimler onların önünde eğilip onlardan yardım beklesinler. İstedikleri kadar onları Rab bilip onlardan hayat programı dilensinler. Aman bizi kurtarın! Aman bize güzel yasalar yapıp bizi sahil-i selâmete çıkarın! Bizim ekonomik problemlerimizi çözüverin! Bizim eğitim sorunlarımızı hallediverin! diyerek istedikleri kadar onlara yalvarıp yakarsınlar. Kıyamete kadar onların bunlara bir fayda sağlamaları mümkün ol-mayacaktır. Çünkü isteyenler de zayıf, istenenler de acizdir. İsteyenler de kul, istenenler de kul. Bu durumda onların hakka ulaşmaları as-la mümkün olmayacaktır.

Öyle değil mi? Hani şu ana kadar bu aciz insanlardan hangisinin insanlığa sunduğu sistem, hangisinin insanlığa sunduğu reçete insanları huzur ve sükuna kavuşturabilmiştir? Dünya açısından bu böyle olduğu gibi âhiret açısından da böyledir. Dünyada bir fayda sağlayamadıkları gibi âhirette de insanları Allah'ın azabından kurtaramayacaklardır bu varlıklar.

Öyleyse Allah'tan başka tüm sahte ilahları, tüm yapay tanrıları reddedecek ve İlah olarak sadece Allah'ı kabul edeceğiz. Hayatımızı parçalayıp onun bazı bölümlerinde İlah olarak Allah'ı öteki bölümlerinde de başka ilahları dinleyip şirke düşmeyeceğiz. Hayatımızın tümünde söz sahibi tek İlah olarak Allah'ın arzularını gerçekleştireceğiz.

Çünkü, unutmayın ki her şey ölecek, herkes helâk olacak, an-cak Allah'ın vechi müstesna. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi helâk olacak sadece Allah kalacaktır. Bâki sadece Allah'tır. Göklerin ve yerin mirası Allah'a kalacaktır. Hüküm Onundur, hâkimiyet Onundur, egemenlik Onundur, yetki Onundur. Ve dönüşünüz de Onadır. Onun huzuruna dönecek, Onun mahkemesine gidecek ve yaşadığınız hayatın hesabını Ona ödeyecek. Öyleyse ey müslümanlar sadece Onu dinleyin, sadece Ona dua edin, sadece Ona kulluk edin, sadece Ona sığının, sadece Onun önünde eğilin, sadece Onun istediği hayatı yaşayın ve sadece Onu razı etmeye çalışın...